

Møte mandag den 17. desember 2007 kl. 10

President: **T h o r b j ø r n J a g l a n d**

D a g s o r d e n (nr. 35):

1. Innstilling fra næringskomiteen om dei fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2007 og fisket etter avtalane i 2005 og 2006 (Innst. S. nr. 77 (2007-2008), jf. St.meld. nr. 32 (2006-2007))
2. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 143/2007 av 26. oktober 2007 om innlemming i EØS-avtala av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 717/2007 om internasjonal gjesting i offentlege mobiltelefonnett i Fellesskapet osv. (Innst. S. nr. 94 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 9 (2007-2008))
3. Innstilling frå transport- og kommunikasjonskomiteen om endringar i statsbudsjettet for 2007 mv. under Samferdselsdepartementet (Innst. S. nr. 96 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 24 (2007-2008))
4. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om endringar i statsbudsjettet for 2007 under Justis- og politidepartementet (Innst. S. nr. 95 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 18 (2007-2008) kap. 456)
5. Innstilling og tilleggsinnstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av Entra Eiendom AS (Innst. S. nr. 124 (2006-2007) og Innst. S. nr. 100 (2007-2008), jf. Dokument nr. 3:2 (2006-2007))
6. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av skatteoppkrevernes innkreving og stedlige arbeidsgiverkontroll – oppfølging av Dokument nr. 3:12 (1999-2000) og Dokument nr. 3:5 (2001-2002) (Innst. S. nr. 66 (2007-2008), jf. Dokument nr. 3:10 (2006-2007))
7. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Peter Skovholt Gitmark, Gunnar Gundersen, Kari Lise Holmberg, Børge Brende, Trond Helleland og Svein Flåtten om å avvikle den såkalte hytteskatten og begrense nivået på eiendomsskatten (Innst. S. nr. 67 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:77 (2006-2007))
8. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Åge Starheim, Ib Thomsen og Jørund Rytman om å utrede konsekvensene av å la kommunale virksomheter omfattes av det ordinære merverdiavgiftsregelverket (Innst. S. nr. 71 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:84 (2006-2007))
9. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Erna Solberg og Olemic Thommessen om å øke fradragsbeløpet og utvide ordningen med skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner, til også å omfatte gaver inkludert kontingent i lokale, frivillige organisasjoner (Innst. S. nr. 68 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:89 (2006-2007))
10. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Børge Brende og Svein Flåtten om å utelate utmarksverdier av elgjakt fra formuesberegningen innenfor områder med etablert ulvrevir og høy rovviltbelastning (Innst. S. nr. 80 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:90 (2006-2007))
11. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Ulf Erik Knudsen, Bård Hoksrud og Gjermund Hagesæter om å fjerne forskjellen mellom private og offentlige kreditorer når det gjelder gebyr for forsinket betaling (Innst. S. nr. 70 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:95 (2006-2007))
12. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Gjermund Hagesæter, Kåre Fostervold, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om å innføre en ordning med skattestimulans/skattefradrag for bedrifter som gjennomfører etter- og videreutdanningstiltak som gir formalkompetanse til ansatte (Innst. S. nr. 79 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:108 (2006-2007))
13. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, May-Helen Mølvær Grimstad, Dagfinn Høybråten og Ingebrigt S. Sørfohn om å øke sparebankenes adgang til å disponere overskudd til gaver til allmenntilgunnede formål (Innst. S. nr. 69 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:13 (2007-2008))
14. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2007 under Helse- og omsorgsdepartementet (Innst. S. nr. 101 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 10 (2007-2008))
15. Referat

Presidenten: Representanten Asmund *Kristoffersen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i dag og for resten av inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Sigvald Oppebøen Hansen og Gunn Olsen. – Andre forslag foreligger ikke, og Sigvald Oppebøen Hansen og Gunn Olsen anses enstemmig valgt som settepresidenter for Stortingets møter denne uken.

Representanten Odd Einar Dørum vil framsette et representantforslag.

Odd Einar Dørum (V) [10:01:11]: Jeg har den glede på vegne av representantene Vera Lysklætt, Leif Helge Kongshaug, Trine Skei Grande og meg selv å framsette forslag om snarest å iverksette en femårig allmennlærerutdanning.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Fra Statsministerens kontor foreligger følgende brev til Stortinget, datert 14. desember 2007:

«I statsråd for H.M. Kongen holdt på Oslo slott 14. desember 2007 kl. 1100 er bestemt:

Statssekretær Frode Berge gis avskjed i nåde fra embetet som statssekretær for statsråd Dag Terje Andersen.

Spesialrådgiver Øyvind Slåke utnevnes til statssekretær for statsråd Dag Terje Andersen.»

Det refererte brevet foreslås vedlagt protokollen. – Det anses vedtatt.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet om nødvendig avbrytes for Stortingets julelunsj kr. 13.45 og settes igjen kl. 16 for kveldsmøte.

– Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra næringskomiteen om dei fiskeriaftalane Noreg har inngått med andre land for 2007 og fisket etter avtalane i 2005 og 2006 (Innst. S. nr. 77 (2007-2008), jf. St.meld. nr. 32 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 40 minutter, og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Torbjørn Hansen (H) [10:03:34]: Jeg skal holde innlegget til saksordføreren, Elisabeth Røbekk Nørve, i hennes fravær.

Vi skal behandle innstilling til St.meld. nr. 32 om de fiskeriaftalane Norge har inngått med andre land for 2007, og om fisket etter avtalane for 2005 og 2006.

Etter FN's havrettskonvensjon av 10. desember 1982 har kyststatene suverene rettigheter til å utnytte ressursene i havet innenfor de økonomiske sonene. Kyststater som

delegerer en eller flere fiskebestander, skal samarbeide om regulering og vern. Norge har i tillegg inngått ulike avtaler om utenlandsk fiske i norske havområder.

Næringskomiteen står i år, som i tidligere år, samlet bak innstillingen, og tar redegjørelsen til orientering.

Dette er likevel blitt en litt merkelig innstilling. Regjeringspartiene kommer uten grunnlag med beskyldninger om at opposisjonen ønsker å bryte inngåtte internasjonale avtaler. Regjeringspartiene har i tillegg laget egne merknader gjennom hele innstillingen, selv om man i mange spørsmål trolig er helt på linje med de merknader som saksordføreren har lagt inn, og som opposisjonen står bak.

Opposisjonen tilbakeviser i en særmerknad påstandene fra regjeringspartiene om at man tar til orde for å bryte inngåtte avtaler, og slår fast at Regjeringen som vanlig har Stortinget bak seg i eventuelle reforhandlinger for å bedre vilkårene for norske fiskere.

Jeg antar at noen fra regjeringspartiene vil gjøre rede for sine merknader.

En samlet opposisjon legger stor vekt på arbeidet mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske, såkalt UUU-fiske. Her er det bare å gi statsråden ros for å ha fulgt opp det omfattende arbeidet som fiskeriminister Svein Ludvigsen iverksatte. Dette krever fokus over tid, og det er viktig at vi har kontrollregimer som er gode nok.

Bedre kontroll har avdekket et overfiske i stort omfang, særlig i Barentshavet. Problemet er synliggjort av profilerte enkeltsaker, men også av at det har kommet på plass avtaler som følge av godt arbeid over mange år.

Det gir grunn til en viss optimisme at Fiskeridirektoratet anslår en nedgang i svartfisket på 23 pst. fra 2005 til 2006. Dette er selvfølgelig ingen presis vitenskap, for det er tross alt snakk om å beregne omfanget av en aktivitet som er ulovlig. Det kan selvfølgelig være tilfeldige endringer fra år til år. Uansett om vi har en nedgang, er det alvorlig med de dimensjoner dette problemet har. Regjeringen anslår i brev til komiteen verdien på overfisket i 2006 til å ligge mellom 1,3 og 1,8 milliarder kr. Det er med andre ord snakk om store tap for norsk fiskerinæring.

Når det gjelder fiskeriaftalen med EU, peker opposisjonen på at EU over flere år har overfisket makrellkvoten. Utfordringen i avtalen med EU er fordeling og forvaltning av makrellbestanden. Her er det viktig å få etablert et forskningsprosjekt for å kartlegge makrellbestandens tilhørighet. Et sentralt tema er da hvorvidt det faktisk finnes en sydlig makrellbestand, slik EU har lagt til grunn. Her mener opposisjonen at Norge må gå mer offensivt til verks, øke forskningsinnsatsen og eventuelt stå uten makrellavtale for å forsøke å løse opp i situasjonen. Fiskeriminister Svein Ludvigsen fikk presset gjennom en endring av vanttrekkebestemmelsen som gav EU store, og urimelige, fordeler. Det er viktig at det er et politisk press i slike saker, for her får Norge selvfølgelig ingenting gratis i forhandlinger mot andre nasjoner.

Ved inngåelse av Smutthullavtalen mellom Norge, Island og Russland i 1999 uttalte utenrikskomiteen at det ved revisjon bør være et mål å få til en bedre balanse mellom den kvote som islandske fartøy kan ta i norsk sone, og den kvote norske fartøy kan ta i islandsk sone.

Fiskebåtredernes Forbund tok initiativ til reforhandling av avtalen både i 2002 og 2006. Dette er en avtale som kan reforhandles hvert tredje år. Komiteen ber Regjeringen ta initiativ til å reforhandle denne avtalen ved neste mulighet, eller orientere Stortinget om årsaken til at man ikke gjør det.

Når det gjelder rammebetingelser, er det viktig å sikre mest mulig like tekniske reguleringsbestemmelser. Et eksempel er bestemmelsen om vanntrekksprosenten. Andre eksempler er at flåten fra ulike land bruker ulike omregningsfaktorer, det brukes ulik maskevidde, ulikt minstemål osv.

I spørsmålene om Smutthullavtalen, avtalen med EU og rammebetingelser gir regjeringspartiene uttrykk for stor frustrasjon over at disse i det hele tatt blir omtalt i merknadene til innstillingen. En mer likegyldig holdning til sentrale rammebetingelser for norsk fiskerinæring skal man lete lenge etter. Det forteller litt om situasjonen i norsk fiskeripolitikk at synspunktene til Arbeiderpartiets fiskeripolitiske talsmann, Steinar Gullvåg, i dagens Fiskaren blir rost opp i skyene av islandske fiskebåtreder.

Regjeringspartiene bør ta inn over seg at dette, i likhet med NO_x-avgift og strukturspørsmål, er saker av stor betydning for norske fiskere. Dette er nok en sak hvor opposisjonen må legge press på Regjeringen for å ivareta norske fiskeres interesser.

Steinar Gullvåg (A) [10:09:05]: De siste årene har det hersket borgfred om Regjeringens årlige melding til Stortinget om fiskeriatvatalene med andre land. Men ikke nå lenger. Opposisjonen ønsker å reforhandle viktige avtaler, og da først og fremst avtalen om Smutthullet. Opposisjonen er også misfornøyd med makrellavtalen med EU, og de er kritiske til Regjeringens innsats mot ulovlig, uregistrert og urapportert fiske.

Nå er det knapt noen nyhet at opposisjonspartiene fortsatt henger fast i Svein Ludvigsens og Bondevik-regjeringens fiskeripolitikk. Men jeg synes det er oppsiktsvekkende at de velger å gi uttrykk for det i denne sammenhengen, fordi det gir inntrykk av at Regjeringen ikke lenger har helhjertet støtte for det avtaleverk som denne og tidligere regjeringer har brukt år på å utvikle. Jeg er noe i tvil om dette egentlig er opposisjonens syn. Hvis det er det, kan det faktisk påvirke norske posisjoner i framtidige forhandlinger.

Fiskeriatvatalen med andre land er, og har vært, en bærebjelke i norsk fiskeripolitikk. Uten gjensidig forpliktende avtaler og et godt og tillitsfullt samarbeid med våre viktigste naboland vil vi vanskelig kunne forvalte felles fiskebestander på en fornuftig og bærekraftig måte. Og uten et felles avtaleregime og kontrollordninger vil vi heller ikke komme svartfisket til livs.

Avtalen mellom Norges, Islands og Russlands regjeringer om fisket i Smutthullet ble inngått i 1999. Siden er avtalen forlenget to ganger, seinest i 2006. Det er grunn til å minne om avtalens opprinnelse. Den ble inngått som følge av et betydelig islandsk fiske i internasjonalt farvann i Barentshavet og en prinsipiell uenighet om fiske utenfor 200-milsgrensa. I avtalen gjorde Island betydelige

innrømmelser. Island anerkjenner nå det norsk-russiske forvaltningsregimet for norsk-arktisk torsk og avstår dermed fra å fiske i vernesonen og Smutthullet. Avtalen gir også norske og islandske fiskere fiskerettigheter i hverandres økonomiske soner. Dette bytteforholdet og de islandske innrømmelsene er grunnlaget for avtalen. Derfor er det en grunn til at de norske regjeringene, altså Bondevik-regjeringen i 2002 og Stoltenberg-regjeringen i 2006, ikke bad om noen revisjon av avtalen. Det har heller ingen av de andre avtalepartene gjort. Jeg har registrert at opposisjonspartiene også i denne sammenhengen løper ærend for Fiskebåtredernes Forbund når de nå ber om en reforhandling av avtalen. Jeg tror ikke det umiddelbart er klokt å kaste seg på enkelte næringsaktørers utspill i akkurat dette spørsmålet.

Norge, EU og Færøyene har hatt en felles forvaltning av makrellen i Nordøst-Atlanteren siden 1999. Denne forvaltningsplanen har gitt et stabilt og bærekraftig makrellfiske. Etter at vi nå også er enige om forvaltningen av norsk vårgytende sild og kolmule, er alle de store pelagiske bestandene omfattet av fiskeriattaler.

Dersom Norge skulle gå bort fra disse avtalene, innebærer det at de statene som i dag forvalter felles ressurser, ikke lenger er bundet av noen totalkvote for den felles bestanden. Konsekvensen vil i så fall bli overbeskatning og i verste fall at bestanden kan kollapse.

Regjeringspartiene synes ikke det er naturlig at Stortinget skal ta stilling til rammer og innhold i framtidige fiskeriattaler. Vi mener det må være opp til den til enhver tid sittende regjering å vurdere hva som tjener norske interesser best, selvsagt innen rammen av det overordnede mandat som Stortinget har gitt.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:13:55]: La meg først få lov til å takke saksordføreren for jobben som er gjort, og si at vi kan slutte oss til det meste i innlegget som representanten Hansen holdt på vegne av saksordføreren.

La meg starte med å kommentere det siste innlegget, fra representanten Gullvåg. Jeg tror nok at en av årsakene til at det er en samlet opposisjon som står bak merknadene, er at den vil noe når det gjelder fiskeripolitikken. Vi ønsker en aktiv fiskeripolitikk. Vi har et engasjement. Så får vi bare registrere at regjeringspartiene ønsker det stikk motsatte, og at man heller ikke skal mene noe om fiskeriatvatalene. Der er vi fullstendig uenige. Vi ønsker ikke å flytte makten fra denne salen. Vi ønsker faktisk at Stortinget skal ha et engasjement også på det området. Men for representanten Gullvåg og de rød-grønne er det nok sikkert mest behagelig at minst mulig av de ulike saker som kommer fra denne regjeringen, blir behandlet i denne salen. Det har vi sett bl.a. innenfor reiselivet, og vi har også sett det innenfor skipsfart.

Når det er sagt, synes vi det er viktig å forbedre rammevilkårene for norsk fiskerinæring, og da er selvfølgelig reforhandling av avtalene en sentral posisjon. Vi ønsker å styrke Norges posisjon, ikke svekke den. Vi mener at det er viktig for næringen. Vi registrerer at andre næringsaktører mener det samme, og vi har ingen problemer med å støtte dem i så måte. For det er jo slik at de norske fiske-

riressursene deler vi med andre land, og da er det viktig at man inngår gode posisjoner og har et engasjement. Jeg skulle ønske at denne regjeringen hadde det samme engasjementet for fiskerinæringen som man har i klimaspørsmålet på Bali. Da kunne det ha blitt gjort ganske mye bra for norsk fiskerinæring.

I og med at vi deler ressursene med andre land, er det viktig å bekjempe det uregulerte og ulovlige fisket som skjer. Vi ser at engasjementet fra Regjeringen i denne saken er å følge opp det fiskeriminister Svein Ludvigsen og den forrige regjeringen gjorde. Det synes vi for så vidt er bra. Men vi er dypt bekymret over at denne regjeringen nå sørger for at Kystvakta får en kraftig reduksjon i sine budsjetter, som medfører at antall seilingsdøgn for neste år går ned med mellom 20 og 25 pst. Hvis man ikke er i stand til å utføre kontroll der kriminaliteten begås, har man stilt seg i en veldig vanskelig situasjon. Det har altså denne regjeringen gjort med fullt overlegg. Når man ser på de enormt store verdiene som ulovlig fiske utgjør, oppimot 2 milliarder kr årlig i førstehandsverdi, er det ganske uforståelig at man velger en så passiv strategi når det gjelder Kystvakta. Jeg vil bare få vise til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslo å styrke Kystvakta med 300 mill. kr. Det tror jeg er et minimum av det Kystvakta burde få for neste år, og det kommer vi til å følge opp i årene som kommer.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) [10:17:52]: Fiskeriavtaler med andre statar er avgjerande for å sikre Noreg tilgang på fiskeressursar og for å unngå overfiske. Det er brei semje om dei overordna måla om å sikra interessene til norske fiskarar og å ha ei best mogleg berekraftig forvaltning av ressursane. Samstundes er det, som det allereie har kome fram her, usemje mellom Regjeringa og m.a. Kristeleg Folkeparti om framgangsmåtar og verkemiddel.

Ein samla opposisjon meiner t.d. at Regjeringa bør ta initiativ til reforhandling av Smottholl-avtala med sikte på å få ein betre balanse til Noreg sin fordel. Dette ville vera i tråd med intensjonen til utanrikskomiteen i samband med inngåinga av avtala i 1999. Både i 2002 og i 2006 tok, som det allereie har vore sagt, Fiskebåtredernes Forbund initiativ til ei slik reforhandling. Fiskarane har grunn til å vera vonbrotne over at regjeringspartia ikkje stør framlegget vårt.

Russland viser lite vilje og evne til å følgja opp dei tiltaka som Noreg og Russland har vorte samde om i kontrollsamanheng. Dette kan ikkje akseptast.

I EU vert det no ope innrømt at fiskeripolitikken deira er i krise. EU sitt eige revisjonsorgan seier i ein fersk rapport at EU driv nærmast ukontrollert overfiske, noko som gjev dramatisk sviktande bestandar. Fire av fem fiskeartar er overfiska.

Det same er konklusjonen i ein rapport som er blitt kjend gjennom Financial Times 26. september. Rapporten viser m.a. til at EU, på grunn av overfiske, har ei fiskerinæring som er blant dei minst lønsame i verda. Rundt 80 pst. av EU-bestandane er overfiska. Gjennomsnittet globalt er 25 pst. Då EU-kommisjonen fekk rapporten, vart

det nedlagt forbod mot å sirkulera han. Det er kanskje ikkje så rart.

Den eine forfattaren, David Symes ved universitetet i Hull i Storbritannia, skriv: Over dei siste 25 åra har EU-institusjonane presidert over ein nedgangsperiode utan sidestykke for Europas fiskerinæring. Den andre forfattaren, den tidlegare presidenten i Det internasjonale havforskningsrådet Mike Sissenwine, skriv: Det er vanskeleg å fatta korleis ein organisasjon lokalisert nesten utelukkande i Brussel kan handtera variasjonen i fiskeri og kystsamfunn spreidd over hele Europa.

Noreg si fiskeriforvaltning er særst god og berekraftig samanlikna med det som me finn i EU. Men Regjeringa må handla. EU må pressast til å endra seg, slik som m.a. tidlegare fiskeriminister Svein Ludvigsen gjorde då han medverka til å få ein slutt på EU sitt uheldige vasstreksvedtak. For fiskerikrisa i EU går òg ut over norske nordsjøfiskarar.

Ein samla opposisjon viser til at EU i fleire år har overfiska makrellkvoten. Regjeringa må få på plass eit felles forskingsprosjekt for å kartleggja makrellen si sonetilknyping. Dermed kan me få ei betre fordeling av makrelluttaket mellom Noreg og EU.

Utkasting av fisk er òg eit stort problem i EU. Opptil 60 pst. av EU-fiska fangst i Nordsjøen vert kasta ut att på havet, ifølgje EU sine eigne tal. EU sin fiskerikommissær, Joe Borg, sa til NRK 20. november at unionen var samd om at noko måtte gjerast. Men han visste ikkje korleis medlemslanda skulle verta samde om detaljane.

Dette går ikkje! Regjeringa må snarast gå i dialog med EU-kommisjonen og britiske og andre land sine styresmakter for å få til eit forbod mot utkasting av fisk. Noko anna vil vera eit svik både mot matvaresituasjonen i verda, mot miljøet og mot norske fiskarar.

Statsråd Helga Pedersen [10:22:01]: Jeg vil innledningsvis understreke at en bærekraftig forvaltning av ressursene er et sentralt mål for Regjeringen i de fiskeriforhandlingene vi hvert år fører med andre land.

Jeg har lest komiteens innstilling, Innst. S. nr. 77, med interesse, og må si at komiteens merknader viser at det i de fleste saker er enighet om hvilke mål vi bør ha i disse forhandlingene, og hva som er våre utfordringer. Jeg merker meg at komiteen er spesielt bekymret for ulovlig fiske.

Dette er en bekymring som jeg selvsagt fullt ut deler. I forhandlingene med Russland har det ulovlige uttaket av torsk i Barentshavet vært det sentrale temaet i flere år, og Norge og Russland ble i høst enige om ytterligere tiltak for å få bukt med problemet.

Siden oktober 2006 har fiskerimyndighetene utvekslet data om satellittsporing av fiskefartøy i hele Barentshavet og i Norskehavet. Dette har gitt begge lands myndigheter langt bedre oversikt over fiskeaktiviteten.

Justisministeren har gjennom samtaler med sin russiske kollega fått enighet om styrket kontrollsamarbeid, og representanter for russisk påtalemyndighet deltok derfor på den 36. sesjon i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i oktober i år.

Norske fiskerimyndigheter har oversendt et omfattende materiale om russiske fartøyers fiske på delte bestander. Et resultat av dette er at russiske myndigheter har bøtelagt russiske aktører for flere titalls millioner kroner.

Den norske og russiske riksrevisjonen har i 2007 sluttført en omfattende parallellrevisjon av de to lands forvaltning av de delte bestandene i Barentshavet. Rapporten fra dette arbeidet konkluderer med at norsk fiskeriforvaltning gjennomgående arbeider meget godt i forhold til å redusere det ulovlige, urapporterte og uregistrerte fisket, det såkalte UUU-fisket, i Barentshavet.

Ifølge beregninger ble overfisket fra 2005 til 2006 redusert med 23 pst. for torsk og 55 pst. for hyse. Dette utgjør fisk for mange hundre millioner kroner, og reduksjonen av overfiske fører til økt kvote på torsk for 2008. Vi har også indikasjoner på at overfisket er ytterligere redusert fra 2006 til 2007, både fra overvåkingen av fiskerierne i Barentshavet og fra markedet.

Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon har fastsatt en totalkvote for norsk arktisk torsk for 2008 på 430 000 tonn. Det er en økning av kvoten på 6 000 tonn i forhold til inneværende år. Økningen i kvote fra 2007 til 2008 er en konsekvens av reduksjonen i overfisket, og kommer dermed lovlydige fiskere til gode. Kvoten er i tråd med den vedtatte beskatningsstrategien for norsk arktisk torsk som Norge og Russland tidligere er blitt enige om.

Kontroll var også et sentralt tema i forhandlingene med EU om en fiskeriatvtale for 2008. Jeg er tilfreds med at vi skal videreføre det sterke fokuset på kontroll. EU er en konstruktiv samarbeidspartner i kampen mot UUU-fiske, og Norge har oppnådd betydelige steg i riktig retning i sitt arbeid for å oppnå tilfredsstillende kontrollregimer for alt fiske Norge deltar i. Partene skal videreføre fokuset på kontroll med pelagiske landinger. Etter å ha oppnådd mye på landingssiden skal partene nå ha en spesiell oppmerksomhet rettet mot hva som skjer på havet, f.eks. utkast.

I den bilaterale fiskeriatvitalen med EU har vi fått på plass langsiktige forvaltningsplaner for sild, sei, hyse og torsk i Nordsjøen. Målet er å ivareta hensynet til en forsvarlig forvaltning og bidra til stabile rammebetingelser for næringen.

Norge og EU er enige om å styrke samarbeidet for å innføre tiltak som kan bedre beskatningsmønsteret i Nordsjøen, herunder innføring av mer selektive redskaper og redusert utkast. Dette er svært viktig for å sikre at det reelle uttaket er forsvarlig.

Når det gjelder den internasjonale forvaltningen av norsk vårgytende sild, videreførte kyststatene avtalen også i 2008, med økt kvote i tråd med havforskningens anbefaling.

Når det gjelder forvaltningen av kolmule, er avtalen videreført for 2008 med en reduksjon i totalkvoten fra 1,7 millioner tonn i 2007 til 1 150 000 tonn i 2008, en reduksjon som følger av den biologiske rådgivningen.

Norge har som overordnet strategi å oppnå ansvarlig forvaltning av alle de marine levende ressursene i Nord-Atlanteren. En slik ansvarlig ressursforvaltning er Norge folkerettslig forpliktet til gjennom FNs havrettstraktat og FN-avtalen om alt fiske på det åpne hav.

Samarbeidet i Nordøst-Atlanteren har utviklet seg meget positivt. I 2007 har partene spesielt arbeidet med å overvåke implementering av vedtatte tiltak, havnestatskontroll og kontroll av pelagiske landinger.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:27:07]: Statsråden sa i sitt innlegg at hun fullt ut deler de bekymringene komiteen har når det gjelder kampen mot ulovlig fiske, og det synes jeg er bra.

Det som er resultatet av Regjeringens økonomiske prioriteringer for budsjettet i 2008, er en reduksjon i antall seilingsdøgn – som jeg var inne på i mitt innlegg – på rundt 20–25 pst. Kystvakta er bekymret og mener man ikke kan gjøre den jobben man er satt til å gjøre, godt nok. Jeg kunne jeg tenke meg å stille statsråden spørsmål om det er en faglig begrunnelse eller økonomiske prioriteringer som gjør at Kystvakta får redusert sitt budsjett. Og blir kontrollen i Barentshavet bedre med en reduksjon i en slik størrelsesorden?

Statsråd Helga Pedersen [10:28:06]: Denne regjeringen har faktisk styrket budsjettet til Kystvakten i statsbudsjettene for de to foregående årene. Vi har ikke redusert bevilgningene til Kystvakten i budsjettet for 2008.

Det er riktig at dersom en kun ser på antall seilingsdøgn, er det en reduksjon her. Men samtidig er det jo slik at vi nå setter inn nye kystvaktfartøy i Barentshavet med en langt større kapasitet og rekkevidde enn det de gamle kystvaktfartøyene har, som jo i stor grad har vært ombygde fiskefartøy. Så kapasiteten til Kystvakten blir styrket. Man vil bl.a. få helikopter om bord på en del av de nye fartøyene, og det er klart at da blir Kystvakten et mye mer slagkraftig redskap enn det det er i dag. Så det vi gjør, er både økonomisk og faglig forsvarlig.

Torbjørn Hansen (H) [10:29:07]: Representanten Steinar Gullvåg var i sitt innlegg bekymret over at signalene i denne innstillingen ville svekke norske interesser i de internasjonale fiskeriforhandlingene. I den anledning er det grunn til å bemerke at regjeringspartiene aktivt søker å markere en slik splittelse i innstillingen. Regjeringspartiene går systematisk utenom alle merknader fra saksordføreren, selv om det er mye der som det sannsynligvis er stor enighet om, som også fiskeriministeren nevnte i sitt innlegg. Det er også grunn til å nevne utspillet i Fiskaren på fredag, hvor representanten Steinar Gullvåg aktivt markedsførte en uenighet i disse spørsmålene.

Mitt spørsmål er: Deler statsråden representanten Steinar Gullvågs angivelige bekymring over at det svekker norske fiskeriforhandlinger at det er en offentlig debatt i Norge om slike spørsmål?

Statsråd Helga Pedersen [10:30:06]: Jeg la merke til at representanten Hansen i sitt innlegg på talerstolen tidligere i debatten presiserte at en samlet komite stod bak Regjeringen i de avtalene vi har forhandlet fram. Det er jeg selvfølgelig tilfreds med.

Jeg ønsker ikke å sette Norge i en posisjon der vi ved å åpne for forhandlinger skal drive det så langt at vi risikerer å stå uten en avtale. Jeg er veldig opptatt av at vi skal ha avtaler på plass. Det er viktig både for en langsiktig bærekraftig forvaltning og også for å sikre en forutsigbarhet for næringen på kort sikt. La meg bare understreke nok en gang at jeg ikke ønsker å føre forhandlingene på en slik måte at vi risikerer å stå uten avtaler.

For øvrig er Regjeringens posisjon når det gjelder både makrellavtalen for Nordøst-Atlanteren og Smutthull-avtalen, en videreføring av den forrige regjeringens politikk.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:31:31]: I mange år har det vore ei reell usemje mellom Noreg og EU om fordelinga av makrellkvotane. EU har drive eit ikkje ubetydeleg overfiske av makrell.

Dette er veldig komplisert. Eit stikkord er makrellens sonetilknytning. Opposisjonen har teke til orde for at det bør koma på plass eit forskingsprosjekt som kartlegg makrellens sonetilknytning, og at ein på bakgrunn av det kan få ei betre fordeling av makrelluttaket mellom Noreg og EU.

Så mitt spørsmål er: Vil statsråden ta initiativ til eit slikt forskingsprosjekt?

Statsråd Helga Pedersen [10:32:17]: La meg bare først si at når det gjelder den sørlige komponenten, er det tverrpolitisk enighet i Norge om at den ikke burde ha vært der. I en totalitet har det viktigste for Norge vært å få på plass en makrellavtale. Konsekvensen av ikke å ha en makrellavtale er at det har kommet det uregulerte fisket til gode, og det har i all hovedsak vært EU-fiskere som har høstet gevinsten av det.

En god havforskning og bruk av den beste tilgjengelige kunnskap er grunnlaget for alle de avtalene vi inngår. Vi kommer også i årene framover til å legge stor vekt på forskning og kunnskap både når det gjelder makrellen – og dens sonetilhørighet – tobis, øyepål og alle de andre artene vi forhandler om.

Torbjørn Hansen (H) [10:33:34]: Regjeringen har lovet en såkalt aktiv fiskeripolitikk. I denne saken møter Regjeringen en viss kritikk fra næringen om i hvilken grad man faktisk aktivt følger opp norske interesser i internasjonale forhandlinger.

Denne perioden har i tillegg vært preget av mye turbulens og mye misnøye fra fiskerinæringen. Det knytter seg til distriktskvoteordningen, som oppfattes som byråkratisk og lite effektiv. Det gjelder leveringsforpliktelser, som svekker lønnsomheten i næringen, to år med strukturpause, marginalt flertall bak ny strukturordning, det er nettolønnsordning for konkurrerende sjøfolk uten at fiskerne får økt fiskerfradrag, og det er NO_x-avgiften, som massivt svekker fiskerinæringens konkurransevilkår.

Føler statsråden at Regjeringen har tilstrekkelig tilslutning fra næringen til den fiskeripolitikken – den såkalt aktive fiskeripolitikken – som Arbeiderpartiet lovet i forrige valgkamp?

Statsråd Helga Pedersen [10:34:32]: Hvis man spør ulike representanter fra fiskerinæringen om hva som er riktige veivalg videre, vil man få forskjellige svar etter som hvem man spør. Det er ikke slik at fiskeflåten og landsiden nødvendigvis har sammenfallende interesser. Det gjelder bl.a. i spørsmålet om deltakerloven.

Denne regjeringen har doblet det marine verdiskapingsprogrammet. Vi har etablert et nytt statlig investeringsfond med stor fangstkapital som er øremerket marin sektor. Vi har konkludert i strukturpolitikken og fått flertall for en linje som det var tverrpolitisk enighet om før den forrige regjeringen brøt den. Vi har tatt opp kampen mot ulovlig fiske i Barentshavet, og ser nå resultater av det. Ikke minst fører vi en stø kurs i fiskeriforhandlinger med andre land. Der viderefører vi den politikken som både forrige regjering og regjeringer før det har ført. I forhandlinger er det slik at vi er nøye samsnakket med næringen før vi går til forhandlingsbordet. Jeg føler at det fra næringen er bred tilslutning til den linjen Norge fører i forhandlingene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1534)

S a k n r . 2

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 143/2007 av 26. oktober 2007 om innlemming i EØS-avtala av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 717/2007 om internasjonal gjesting i offentlige mobiltelefonnett i Fellesskapet osv. (Innst. S. nr. 94 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 9 (2007-2008))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1534)

S a k n r . 3

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om endringar i statsbudsjettet for 2007 mv. under Samferdselsdepartementet (Innst. S. nr. 96 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 24 (2007-2008))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Hallgeir H. Langeland (SV) [10:37:41] (ordfører for saka): Det blei eit klimakompromiss på Bali. Det er veldig bra, for det treng kloden. Det er trass alt dei fattigaste som

blir hardest ramma av dei klimaendringane me no ser, og det er blant dei at klimaendringane kostar flest liv. Men òg i Noreg merker me no heilt tydeleg at det er blitt meir ekstremvêr, og dette er ein samla komite einige om, minus Framstegspartiet, som ikkje heilt klarar å landa denne saka om klima.

I Aftenposten i dag blir det varsla at det blir eit barskare klima. Det kjem til å kosta meir, og kostnadene er store, men dei er usikre. Regjeringa har altså starta eit kartleggingsarbeid for korleis desse klimagassutsleppa vil påverka kostnadene for transportsektoren. Det er bra, for me ser at kostnadene utvilsamt blir større, og i denne nysalderinga bruker me 39 mill. kr på å rydda opp i ting som kan ha si årsak i klimagassutslepp. Desse kostnadene vil utvilsamt auka, slik at behovet for nasjonale tiltak knytte til klima er aukande, og dermed ser me òg behovet for å koma fram til eit godt kompromiss her på Stortinget i forhold til dei klimaforhandlingane som går føre seg. Når det gjeld den framlagde klimameldinga, er det òg veldig ønskeleg at ein kjem vidare.

Det er eit par ting som komiteen viser relativt stor merksemd. Det eine er kostnadene ved klimaendringar, at ein er klar over desse og oppteken av at Regjeringa skal jobba vidare med det. Så er det ein del konkrete prosjekt, som eg skal gå inn på. Det eine prosjektet dreier seg om Hardangerbrua, som Stortinget samrøystes har vedteke, men der det no viser seg at kostnadene når det gjeld tilførselsvegane, aukar med 38 pst. Det er då behov for å stoppa opp, og at Regjeringa tek eit kvileskjer når det gjeld Hardangerbrua, ved å bryta av tilbodskonkurransen. Komiteens fleirtal er einig i at det må skje, for det er klart av dersom dette store prosjektet får ein så vanvittig stor kostnadssprekk, lat oss seia 40 pst., vil det jo bli eit veldig stort behov for nye inntekter for å dekkja den aukinga. Det må bli ei øving når ein eventuelt skal gå vidare med nye prosjekt. Derfor er det veldig lurt å sjå på dette samrøystes vedtaket, sjå på om dette no blir for dyrt, eller iallfall må ein då vita korleis ein skal dekkja inn kostnadsauken ved dette prosjektet.

Så er det jo òg naturleg, når ein no set klima meir i fokus, at også Hardangerbrua blir drøfta i samband med den nasjonale klimapolitikken som skal førast i Noreg.

Men det er utvilsamt sånn at om aukingane blir så store som det ser ut til, altså nærare 40 pst., vil det få konsekvensar for Stortingets prioriteringar i andre fylke, fordi ein då må vera med på å dekkja ei overskriding på Hardangerbrua. Derfor er det lurt å ta dette kvileskjeret og sjå på kor klokt det i utgangspunktet vil vera å gå vidare sånn som rekninga utviklar seg.

Det tredje som komiteen er oppteken av, er den generelle prisutviklinga innanfor transportmarknaden. Det er stadig vekk aukingar. Me ser det på jernbanen, me ser det på vegsektoren, og me ser at dei auka løyvingane som denne regjeringa får til, blir etne opp av mykje høgare prisar – og dermed er ein like langt. Så her er det eit viktig signal frå ein samrøystes komite om at ein no må gå gjennom dei ulike prosjekta ein held på med, med tanke på å fullføra flest mogleg prosjekt, og ikkje setja i gang mange nye der ein til sjuande og sist ikkje veit kostnadene.

Som eg sa, er eg veldig glad for at det er blitt eit klimakompromiss på Bali. Eg trur det er viktig at me no alle tek inn over oss at me har ei nasjonal oppgåve med å få ned klimagassutsleppa, og då er det viktig i fortsetjinga når me skal vurdere ulike transportprosjekt, at klima står høgt i fokus. Det fortener kloden vår.

Arne Sortevik (FrP) [10:42:47]: Jeg var redd vi havnet på Bali, men nå er vi i gang.

Vi behandler endringer på statsbudsjettet for inneværende år, 2007, under Samferdselsdepartementet. Saken omhandler ikke minst kostnadsoverskridelser.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

La meg slå fast at Fremskrittspartiet mener det er avgjørende viktig at Stortinget kan stole på kostnadsberegninger for store samferdselsprosjekt. Fremskrittspartiet vil spesielt understreke at for samferdselsprosjekt der store andeler av finansieringen hentes gjennom bompenger, har Stortinget – der alle partier unntatt Fremskrittspartiet godtar bruk av bompenger – et særlig ansvar. Det kan, skal og bør ikke være slik at kostnadsoverskridelsene i sin helhet, eller hoveddelen, veltes over på bilbrukerne gjennom økte bompenger, reduserte rabattordninger, flere bomstasjoner og forlenget innkrevingstid – og heller ikke, etter Fremskrittspartiets mening, slik at bompenger stadig brukes til formål som ligger langt unna veibygging.

Fremskrittspartiet minner også om at vi har et kontrollverktøy for store statlige investeringer over 500 mill. kr. De skal sikres gjennom såkalt ekstern kvalitetssikring. For dette kontrollverktøyet er det utarbeidet regelverk av Finansdepartementet. Fremskrittspartiet ser behov for et sterkere og tydeligere tilsyn fra Finansdepartementet for å sikre at ekstern kvalitetssikring brukes, og når og hvordan den skal brukes.

La meg minne om at dette kontrollverktøyet kom på plass for en del år siden med bakgrunn i at en rekke store samferdselsprosjekt ble bygd med store kostnadsoverskridelser. Om det skjer, skal det selvsagt ikke komme som noen overraskelse, og etter ferdigstilling. Det kan være grunn til å minne om den bakgrunnen. Det kan også være grunn til å minne om at dette kontrollverktøyet ikke er et unødvendig byråkratisk påfunn, men et viktig tiltak for å sikre at staten, og i stadig større grad også bilistene, faktisk vet hva samferdselsprosjektene vil koste når de står ferdig. Derfor må det usedvanlig spesielle og gode grunner til om kjent usikkerhet knyttet til et prosjekt eller ny usikkerhet om et prosjekt ikke skal bli avklart gjennom ny ekstern kvalitetssikring. Det foreligger ikke for de største prosjektene som er omtalt i saken – Bybanen i Bergen og Hardangerbrua – snarere tvert imot!

Bybanen i Bergen er omtalt i saken. Fremskrittspartiet er avvisende til at dette samferdselspolitiske eksperimentet betalt av bilistene i Bergen skal få unntaksbehandling i forhold til kostnadsoverskridelser og behov for kvalitetssikring og ny behandling. Det er grunn til å tro at Bybanen – ett av de to store prosjektene i det såkalte Bergensprogrammet – kan sprekke med 40 pst. og nærme seg en kostnadsramme på 2,4 milliarder kr. Tidsmessig er prosjektet alt forsinket med ett år. Det andre store prosjektet i pro-

grammet – Ringveg Vest, som er et veiprojekt – holder planlagt fremdrift og ligger innenfor kostnadsrammen.

Hovedårsaken til kostnadsøkningen, er i tillegg til det som er oppgitt i saken, oppgitt fra Bergen kommune som nødvendige endringer fra opprinnelig prosjektgrunnlag. På godt og forståelig norsk betyr det dårlig arbeid. I tillegg er momsproblematikken uavklart: Skal det betales moms på prosjektet eller ikke? Diskusjonen pågår om hvem som skal betale regningen for nødvendig flytting av vann- og kloakknettet – bybaneprojektet eller vann- og avløpskundene i Bergen.

Fremskrittspartiet mener det er nødvendig å gå dette skandaleprosjektet nøye etter i sømmene. Her trengs det ny kvalitetssikring, ikke bare av kostnadene, men også av trafikkgrunnlaget, som avgjør inntektene til Bybanen. I så måte er jeg helt enig i kommentarene fra saksordføreren i foregående innlegg.

Til slutt noen ord om Hardangerbrua. Når kalkylen sprekker med nesten 40 pst. på tilførselsveiene, er det grunn til å gjennomgå samlet kalkyle på nytt. Det er forståelig og nødvendig. Det er ny kunnskap om ny usikkerhet. Det er derimot uforståelig at forhold som ble ansett som usikre da broen ble vedtatt – f. eks. trafikkgrunnlaget, dvs. inntektsgrunnlaget – og som fortsatt er usikre, ikke skal kvalitetssikres når en har tid til å gjøre det. Hardangerbrua vil ifølge Statens vegvesen få et års utsettelse. Det gir god tid til ny kvalitetssikring av trafikkgrunnlaget om en vil. En bør bruke utsettelsestiden godt.

Helt til slutt om rassikring i forhold til Hardangerbrua. Mange i regionen mener rassikring er viktigere enn bro. Mange er opptatt av at omkjøringsvei når Vallaviktunnelen stenger i forbindelse med bygging av bro, blir ferje. Ferje er rassikker vei.

Presidenten: Representanten Arne Sortevik har tatt opp de forslagene han refererte til.

Øyvind Halleraker (H) [10:48:08]: Samleproposisjoner fra Samferdselsdepartementet har tidligere år ofte vært hyggelig lesning – man har snudd seg rundt og fått til nye ting på slutten av året. Denne gangen er proposisjonen i stor grad preget av kostnadsoverskridelser, særlig i vegprosjekt.

Høyre er enig med departementet og statsråden i at det er grunn til å stoppe opp når kostnadsøkningen på innkomne tilbud er så stor som det vi ser i enkelte prosjekt. Men vi har muligens en litt annen diagnose og kanskje en litt annen løsning på dette forholdet. Ser vi på kostnadsutviklingen i anleggsbransjen, viser den i Statistisk sentralbyrås byggekostnadsindeks for veganlegg en økning på 17 pst. fra 2004 og fram til i dag, altså vel 5 1/2 pst. pr. år. Nå gir denne indeksen ingen opplysninger om entreprenørenes avanse, men kan det være her hunden ligger begravet – altså at vi ser en økt risikoprising på grunn av manglende tillit mellom aktørene? I så fall er dette alvorlig, og jeg regner med at statsråden tar fatt i dette. For det er ingen tvil om at mistillit og høyt konfliktnivå gir kostnadsøkning. Byggenæringens Landsforening, BNL, hevder at de fortsatt har kapasitet – i alle fall gjorde de det på

høringen i komiteen i slutten av oktober – og at det var inngenting som skulle tilsi en slik prisvekst i markedet.

Jeg la også merke til at BNL på høringen i komiteen ønsket seg et bedre forhold til Statens vegvesen, og at de foruten en endret anbudspraksis ønsket seg et Statens vegvesen som den beste byggherren, som de uttrykte det. La oss håpe at det vil kunne skje.

I motsetning til det vi ser innenfor tradisjonell anbudspraksis, har vi sett helt andre erfaringer med OPS. Her motiveres man til å finne løsninger som gir lavere vedlikeholdskostnader. OPS har gitt større innovasjon i prosjektene. Det er gode samarbeidsrelasjoner mellom byggherre og entreprenør. Byggetiden reduseres dramatisk, og dermed også byggelånsrente, og man får bedre samfunnsøkonomisk gevinst. Det blir atskillig større forutsigbarhet for det offentlige. Vi får rett og slett mer – og tidligere – veg for pengene.

Jeg skal kommentere et par av de tingene som tas opp på enkeltprosjektnivå i proposisjonen.

Når det gjelder Bybanen i Bergen, ser jeg at både bystyret og Hordaland fylkesting ber om en slik løsning som statsråden nå anviste for oss. Det er vi enig i i Høyre, men vi beklager sterkt at dette går ut over Skansentunnelen. Det står i proposisjonen at vi nå må regne med byggestopp for andre prosjekter i Bergensprogrammet. Skansentunnelen er et miljøprosjekt som vil bedre forholdene for Bryggen, som jo er et prosjekt og en bygningsmasse som står på UNESCOs liste. Med en liten henvisning til representanten fra SV, som snakket mest om klimaforhandlinger, er det vel også her økt behov for tiltak framover.

Representanten fra SV mente vi nå måtte ta et hvile-skjær når det gjaldt Hardangerbrua. Det er Høyre ikke enig i, og særlig ikke den type hvile-skjær som SV tidligere har gått for i denne sal. Vi tror det er riktig å stoppe opp og nettopp jobbe litt ekstra for å få bedre priser og totalt sett få en bedre økonomi i prosjektet. Vi er heller ikke enige når det gjelder temaet om klima som representanten tok opp. Det er ingen tvil om at ferjene forurenser langt mer enn trafikk på brua kommer til å gjøre.

Vi er i stor grad enig med statsråden i hennes vurdering i denne saken. Vi er også veldig glad for at hun sier at vedtaket om brua ligger fast, og at det ikke legges opp til nye kvalitetssikringer som skal omfatte trafikkgrunnlaget. Høyre er enig i dette.

Jan Sahl (KrF) [10:53:43]: St.prp. nr. 24 har dessverre et gjennomgående tema, nemlig kostnadsoverskridelse. Dette skyldes flere forhold. Det kan være overraskelser underveis, dårlig forprosjektering eller det som er et gjennomgående hovedproblem for all anleggsvirksomhet i dag: stort press i markedet, få tilbydere, og dermed priser som presses oppover. Dette reduserer effekten av økte statlige bevilgninger til veisektoren, og en samlet komite ber derfor Regjeringen om å vurdere tiltak for å redusere kostnadsveksten, inkludert en gjennomgang av anbudspolitikken, utsettelse av veiprojekter, også prosjekter som er basert på bompengefinansiering. Det er en trist utvikling, som det er uhyre viktig at samferdselsministeren tar

fatt i. Jeg støtter for øvrig det som representanten Halleraker har betenknninger omkring, mulighetene for å bruke OPS-prosjekter og andre kostnadsreducerende tiltak.

Når det gjelder de omtalte prosjektene i proposisjonen, støtter Kristelig Folkeparti Regjeringen i de tiltak som settes i verk. For allerede påbegynte prosjekter er det svært viktig å unngå stans, som bare ytterligere vil øke kostnadene. Når det gjelder ekstrabevilgninger til rassikring og flomskader, vil jeg vise til budsjettdebatten og at vi i vårt alternative budsjett for 2008 la inn 75 millioner ekstra kroner til rassikring. Kristelig Folkeparti har påpekt ved flere anledninger at rassikring er underbudsjettet, og vi er oppriktig skuffet over at ikke samferdselsministeren prioriterer rassikring høyere. Jeg mener at det vi ser nå med hensyn til at vi må ekstrabevilge, nettopp viser den situasjonen som vi er kommet opp i på rassikringssektoren.

Kristelig Folkeparti vil understreke at vårt standpunkt om bygging av Hardangerbrua ligger fast, og vi er glad for at Regjeringen i proposisjonen understreker det samme. Men vi er noe forundret over at de rød-grønne partiene ikke har samme tillit til egen regjering som Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har, i og med at de ikke vil være med på en støtteerklæring til egen regjering i denne saken. Det skyldes nok SVs forsøk på omkamp, ut fra eget primærstandpunkt om ikke å bygge Hardangerbrua. Saksordføreren innlegg ved starten av debatten var jo en kraftig understrekning av vår mistanke. Så snart en ny avgrenset kvalitetssikring er gjennomført, regner jeg med at Stortinget blir orientert om framdriften av prosjektet.

Også når det gjelder Bybanen i Bergen, står Kristelig Folkeparti fast på tidligere vedtak om bygging. Her har presset i markedet ført til betydelige kostnadsoverskridelser. Vi støtter Regjeringens forslag til inndekning av de økte utgiftene gjennom økte bompengemidler – eventuelt gjennom kutt i prosjektporteføljen i Bergensprogrammet, selv om det er smertefullt. Bybanen er et svært viktig miljøprosjekt i Bergen, og det har Kristelig Folkepartis fulle støtte.

Så til slutt litt om de forhandlinger som pågår mellom staten og Hurtigruten ASA om nye rammeforutsetninger, bl.a. kompensasjon for NOx-avgiften, som det er orientert kort om i proposisjonen. I Kristelig Folkeparti er vi noe uroet over at disse forhandlingene drar veldig ut i tid – ut i 2008. Et samlet storting står bak den rammeavtalen med staten som hurtigruta seiler etter fram mot 2012. Det er nå uhyre viktig å få på plass en avtale ut fra nye rammeforutsetninger. Jeg viser til felles merknader fra opposisjonspartiene i budsjettinnstillingen, hvor vi «imøteser en realistisk avtale som sikrer at hurtigruta kan seile trygt fram til 2012». Regjeringspartiene kunne ikke være med på en slik forsikring da budsjettet ble behandlet, og det bekymrer. Hurtigruten ASA sliter med økonomien og har igangsett svære, helt nødvendige omstillingsprosesser. Da er det særlig viktig at staten følger opp sitt ansvar ifølge den langsiktige kontrakten, som sikrer daglige seilinger til bestemte havner helt fram til 2012. Kristelig Folkeparti forutsetter at Stortinget blir orientert så snart en avtale foreligger.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:58:59]: Eg er glad for den ekstra løyvinga som Vegvesenet no får til utbetring av vegar etter ras og flaum. Vegvesenet har ei utfordring i tida framover gjennom å førebu seg på dei konsekvensane som auka ekstremvêr fører til av skadar på vegenettet. Det same gjeld jernbanenettet.

I desse tider er alle partia, med unntak av Framstegspartiet, i arbeid for å inngå eit klimaforlik på Stortinget. Då er det verdt å leggje merke til merknaden frå alle partia, unntate Framstegspartiet, der ein minner om dei menneskeskapte klimaendringane, ein merknad som då Framstegspartiet ikkje er med på, og heller ikkje har noko alternativ til. Det stadfestar vel at det er ei årsak til at Framstegspartiet ikkje er med i arbeidet for å inngå eit klimaforlik på Stortinget.

I proposisjonen er det fleire saker som viser at det er ein kraftig auke i kostnadene samanlikna med tidlegare utrekningar. Det har vore ein sterk auke i 2007 innanfor entreprisar både i veg- og jernbanesektoren. Det er ikkje uvanleg med ein prisauke på 30–40 pst. Ein samla komite tek opp dette i innstillinga og ber Regjeringa vurdere tiltak for å redusere veksten i kostnader. Det kan m.a. vere ein gjennomgang av politikken for utlysning av oppdrag til entreprenørar og utsetjing av vegprosjekt.

Det er oppsiktsvekkjande dersom det representanten Halleraker hevdar i sitt innlegg, er sant, nemleg at anleggsbransjen legg inn overpris i sine anbod. BNL bør i så fall, dersom Halleraker har rett, bruke kreftene sine til å oppdra bransjen til å vere ryddig heller enn å kome med stadige utfall mot Statens vegvesen, som gjer ein god jobb med å leggje til rette for entreprisar.

Departementet har ei tett oppfølging av desse forholda, både i forhold til Statens vegvesen og Jernbaneverket. For å gjere noko med dette vert det m.a. vurdert å bruke kontraktstrategien meir aktivt. Det kan vere å dele opp entreprisen i mindre kontraktar for å få større konkurranse, fleire små og mellomstore entreprenørar som kan gje fleire tilbod. Vidare kan ein lyse ut ein del større entreprisar, slå saman anlegg til store entreprisar, som òg vil ha interesse internasjonalt med siktemål å få inn utanlandske entreprenørar, som igjen sikrar større konkurranse.

I samband med orienteringa til Stortinget om kostnadsoverskridingar på dei to prosjekta Hardangerbrua og Bybanen i Bergen har eg merka meg at Framstegspartiet har nytta høvet til ein omkamp på begge desse. Framstegspartiet vil ha ytterlegare kvalitetssikring av trafikkgrunnlaget for Hardangerbrua og ny ekstern kvalitetssikring av kostnader og inntekter for bybaneprojektet, og at sistnemnde prosjekt skal verte lagt fram for Stortinget på nytt.

Som eg har svart på spørsmål frå transport- og kommunikasjonskomiteen, byggjer trafikkgrunnlaget i Hardangerbruprojektet på langsiktige analysar. Det ligg ikkje føre nye moment no som tilseier ein ny analyse av trafikkgrunnlaget. Kostnadsoverslaga er ikkje av tilsvarande langsiktig karakter, og det er krav til oppdatering av desse overslaga.

Eg vil òg nytte høvet til å kome med ei presisering til Framstegspartiet. Framstegspartiet har ein merknad i innstillinga om at det ikkje er korrekt slik som eg opplyste i

mitt svar på spørsmål nr. 5 til komiteen, at Stortinget sitt vedtak om finansiering av brua var samrøystes. Eg vil presisere at det naturlegvis er vedtaket om bygging av brua og kostnadsramma som var samrøystes. Framstegspartiet røysta, som i mange andre saker, for prosjektet, men mot bompengefinansiering som ein del av kostnadsdekninga.

Bybanen inngår i bompengepakka Bergensprogrammet. Som i bompengepakker generelt vert det gjeve føringer for korleis ein skal handtere eventuelle kostnadsaukar. Kutt av planlagde prosjekt i prosjektporteføljen er ein vanleg måte å løyse dette på, og det er ein føresetnad som framgår i den enkelte proposisjonen som vert lagd fram for Stortinget.

Eg er elles sjølvsagt glad for at det i alle sakene er støtte frå eit fleirtal i komiteen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arne Sortevik (FrP) [11:03:14]: Jeg vil innledningsvis få minne statsråden om at Fremskrittspartiet ikke har vært invitert til noen klimaforhandlinger på Stortinget, men at vi fortsatt innenfor samferdselsområdet, og det er det vi snakker om her i dag, er opptatt av å ha effektive, sikre og miljøvennlige veier.

Mitt spørsmål til statsråden dreier seg om Hardangerbrua. Nå har vi hørt statsråden gjenta at hun ikke ser noe behov for på nytt å kvalitetssikre inntektssiden, slik saksordføreren var inne på i sitt innlegg. Min utfordring til statsråden går da på hvordan hun oppfatter formuleringen i merknadene fra et flertall som foruten regjeringspartiene også inkluderer Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

«(...) dette understreker behovet for en ny avgrenset kvalitetssikring av hele prosjektet.»

Dreier det seg bare om kostnadssiden? Er man helt avisende til å se på trafikkgrunnlaget og derved inntektssiden for broen når man likevel har et år på seg til å kvalitetssikre dette?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:04:23]: For det fyrste: Det eg sa då eg nemnde klimaforliket, var at dette stadfestar vel at det er ei årsak til at Framstegspartiet ikkje er invitert med.

Til spørsmålet om Hardangerbrua og kvalitetssikring: Inntektsgrunnlaget har vore kvalitetssikra både i den fasen då ein planla prosjektet, og sjølvsagt gjennom den eksterne kvalitetssikringa. Det er ingen ting som tilseier at trafikkgrunnlaget skulle ha endra seg, altså dei langsiktige prognosane for trafikkgrunnlaget har ikkje endra seg. Det har ikkje skjedd noko som tilseier at det er endringar i trafikkgrunnlaget frå proposisjonen vart lagd fram. Det er kostnadssida som har endra seg, og som vi då går inn og gjennomfører ei ny kvalitetssikring av.

Øyvind Halleraker (H) [11:05:25]: Jeg vil også ta opp Hardangerbrua. Hardangerbrua er et unikt prosjekt. Det realiseres nesten uten bevilgninger fra staten overhodet, til tross for en kostnadsramme på rundt 2 milliarder kr. – Stor lokal oppslutning, 77 pst. for bygging av brua, viste

en undersøkelse i Bergens Tidende, første prioritet i Hordaland fylkesting og i kommunene rundt.

Men i riksmidlene kan man få inntrykk av at prosjektet medfører store statlige uttelling, hvilket altså ikke er tilfellet. Er statsråden enig i at i et prosjekt som Hardangerbrua, med så sterk lokal oppslutning og ikke minst et så sterkt finansielt bidrag, påhviler det statlige organer et spesielt ansvar for å følge opp prosjektet og sørge for at det blir realisert, slik det er foreskrevet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:06:32]: Eg er samd med representanten Halleraker i at det gjennom riksmidla og frå enkelte politikarar vert prøvd skapt eit inntrykk av at Hardangerbrua belastar statlege budsjett mykje og fortrengr andre prosjekt som det ville ha vore viktigare å få fram. Eg vil ta avstand frå ei slik verkelegheitsbeskriving. Eg er samd i at dette er eit prosjekt med stor lokal medverknad og eit stort dugnadsprosjekt.

Når det er sagt, ligg det eit ansvar på dei statlege styresmaktene, ved samferdselsministeren, for å få gjennomført saker og få fram prosjekt, same kven som finansierer det. Det er klart at det er ein ekstra iver der ein lokalt ventar på prosjekt som ein har jobba for lenge, men om det er statlege midlar eller lokale midlar, skal ikkje vere med og påverke vår haldning til saka. Me skal uansett vere ryddige, konstruktive og skikkelege og få prosjekta realiserte, både så kostnadseffektivt og så raskt som i det heile mogleg.

Jahn Sahl (KrF) [11:07:33]: Jeg brukte litt tid på slutten av mitt innlegg til å ta opp den situasjonen som Hurtigruten ASA er i for tiden. Et samlet storting stod til slutt bak et statlig opplegg i samarbeid med Hurtigruten, slik at den skulle seile trygt fram til 2012 og anløpe bestemte havner.

Situasjonen er i dag den at hurtigruteselskapet er i ferd med å gjennomgå store og nødvendige omstillinger – omstillinger som selskapet altså må ta. Da er det uhyre viktig at staten følger opp sine forpliktelser overfor Hurtigruten. Jeg er forbauset over at det tar så lang tid å få reforhandlet rammebetingelsene, bl.a. etter de utgiftene som NO_x-avgiften har påført Hurtigruten. Hvordan er situasjonen for disse forhandlingene? Og når kan en regne med at en er i mål?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:08:47]: Det er vanskelig for meg i eit forum som dette å seie noko om dei forhandlingane som går føre seg. Det ligg i sakas natur at slike forhandlingar er interne, og at det ikkje kan seiast så mykje om dei.

Det eg kan seie, er at det er krevjande, fordi ein del av Hurtigruta sin aktivitet er knytt til det statlege kjøpet, medan ein del då er knytt til annan kommersiell verksemd. Me er òg ein part i denne saka, som i ein del andre saker, og det gjev oss litt hovudbry. Det gjeld ESA – at det me kjem fram til, òg skal godkjennast der. Difor blir det nokre rundar, men eg håper at me skal få fullført forhandlingane så raskt som mogleg over nyttår, og at ein då skal finne fram til gode løysingar som sikrar både den kommersielle drifta

og ikkje minst dei statlege kjøpa og anløpa til viktige hamner langs kysten vår fram til 2012, som føresett.

Borghild Tenden (V) [11:09:56]: De stadige overskridelsene på allerede igangsatte prosjekter ser ut til å bli et økende problem. Det reiser bl.a. spørsmål om konkurransen er virksom nok, slik at kostnadene holdes nede, og om organiseringen av prosjektene er god nok, slik at timingen er optimal med hensyn til igangsetting av prosjekter.

Det er bebudet permitteringer i anleggsbransjen til neste år på grunn av usikkerhet knyttet til prosjekter. Hvordan vil samferdselsministeren ta styringen slik at vi får forutsigbarhet og mest mulig igjen for pengene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:10:38]: I kva grad dei overskridingane me no har sett, vil fortsetje, vil sjølv sagt avhenge av korleis marknaden utover blir, både på bygg og på anlegg – for det heng for så vidt tett i hop.

Eg registrerer at anleggsbransjen gong på gong seier at det er ledig kapasitet, men me registrerer at det er liten konkurranse på dei anboda som er ute, noko som normalt er eit teikn på at ein har nok å gjere. Så her er det ikkje heilt samsvar mellom ord og handling.

Eg nemnde i innlegget mitt noko av det som me arbeider med no, nemleg å gå gjennom kontraktstrategien og sjå på om me kan dele opp anlegg, om me kan slå saman anlegg, anten for å kome ned til dei mellomstore og mindre entreprenørane – for eg trur at i den grad det er ledig kapasitet, ligg han der – eller for å nå ut til utanlandske entreprenørar i større grad enn me gjer i dag.

Dette blir det jobba aktivt med, og eg håper verkeleg at me i 2008 skal få ny fart på dei sakene der ein no har måtta ta ein liten pause.

Arne Sortevik (FrP) [11:11:52]: Jeg vil ta opp to ting: Først en oppfølging når det gjelder trafikkgrunnlaget på Hardangerbrua. Statsråden sier at intet er endret. Jeg mener hun tar feil. Det er nye bompengebaserte pakker på vei frem, Vossapakken og Kvammapakken, og befolkningen i regionen har helt klart sagt at de prioriterer rassikring. Kjøretidsundersøkelser er kommet i ettertid, kostnadsundersøkelser med ulike kjøreruter er kommet i ettertid, og vi har fergetrafikk som har endret seg dramatisk og tydelig etter at forhåndsinnkreving av bompenger ble innført. Vi har først og fremst fortsatt tid til å ta en grundig sikring også av inntektsgrunnlaget.

Så til Bybanen i Bergen, som altså får særbehandling. Og hvis jeg oppfatter statsråden riktig, skyldes det at selv om enkeltprosjekter, ett av to store, sprekker med 40 pst., så er det greit nok, det kan man få holde på med nokså uforstyrret, så lenge man er innenfor et program og innenfor et fellesskap som gjør at ett prosjekt altså fritt kan spise fra andre prosjekter. Er det riktig oppfattet? Er det det som gjør at man får lov å fortsette fremdriften av Bybanen i Bergen, med 40 pst. overskridelse?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:13:02]: For det første: Dei nemnde bompengeprosjekta i Hardanger var

ikkje ukjende då ein laga prognosane for Hardangerbrua. Dei har det vore arbeidd med lenge, og dei var vel kjende på det tidspunktet. Så eg meiner stadig at det trafikkmonsteret som ein ser føre seg, ikkje har hatt store endringar sidan utgreiingane vart gjorde.

Når det gjeld Bybana i Bergen og andre bypakker – Bybana er ein del av ei bypakke – er det slik, ifølgje Stortinget sine vedtak, at dersom ein har overskridingar på eitt prosjekt, vil det bety at ein må omprioritere innanfor den resterande pakka. Det er ikkje noko nytt prinsipp som er innført når det gjeld bybana, det er eit prinsipp som har vore gjeldande i dei bypakkene som i alle fall eg har vore borti i mi tid, og eg trur òg det har vore slik før mi tid. Det å gå inn og sjå på korleis ein vil omprioritere er sjølv sagt ein jobb som må gjerast lokalt.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Tor-Arne Strøm (A) [11:14:25]: For det første tror jeg det er viktig at vi får gjort de nødvendige tiltakene slik at man nå får bygd Hardangerbrua. Jeg synes de som holder på med dette, har krav på å få det gjennomført. Jeg tror faktisk at det i alle fall i regjeringspartiene er enighet om det, selv om det er en del som prøver å angripe representanten Langeland på det området.

Så blir jeg nødt til å avlegge representanten Jahn Sahl en liten visitt, og det er kanskje ikke noe nytt. Men jeg ønsker at man er litt mer presis i det man sier. For det første er slik at når det gjelder rassikring, holder denne regjeringen det nivået man i Nasjonal transportplan har sagt man skal ha. Det synes jeg er viktig å ta med seg, for det var vel ikke slik under Bondevik II-regjeringen. Så man må minne hverandre om rikets tilstand av og til.

Så litt om Hurtigruten og seilingsmønsteret. Det er jo slik at korttidsminnet kan være så som så hos noen hver av oss – at man ender opp i Stortinget med at man skulle beholde seilingsmønsteret til Hurtigruten, og at det var enighet om det. Men så var det vitterlig ikke slik fra starten av. Det var faktisk slik at Bondevik II-regjeringen kom med forslag om at man skulle splitte opp seilingsmønsteret for Hurtigruten. Det betydde at man skulle legge om i forhold til anløp, man skulle bruke hurtigbåter, man skulle bruke fly og «you name it» – hele pakken – for å søke å splitte opp seilingsmønsteret til Hurtigruten. Så jeg synes det er viktig å minne litt om hva som var starten. Det var faktisk Arbeiderpartiet, SV, Senterpartiet og Fremskrittspartiet som i starten skaffet flertall for å beholde seilingsmønsteret til Hurtigruten, og så kom Bondevik-regjeringen – det er vel riktig som representanten Jan Sahl sier – etter etter hvert, og man ble enig om at man skulle beholde det nivået man hadde i dag.

Så er det jo slik at når man driver forhandlinger, er det vanskelig for Stortinget å legge seg borti de forhandlingene. Man regner jo med at det er i trygge hender, og at man er enig om at man skal beholde Hurtigrutens seilingsmønster slik som i dag fram til det tidspunktet avtalen gjelder, 2012. Men det er vel heller ikke til å stikke under stol at

Hurtigruten sliter med den økonomiske biten i dag, så vi får håpe alle sammen at man får disse tingene på plass, og at statsråden da, slik som hun har sagt, kommer tilbake til Stortinget med en orientering.

Arne Sortevik (FrP) [11:17:14]: Et par bemerkninger på tampen.

Saksordføreren startet med foruten å være innom Bali, også å være innom Aftenposten i dag. Om klimahysteriet kan bidra til at vi får bedre sikret både vei- og jernbanelinjer, spesielt med hensyn til rassikring, kan vi iallfall glede oss over det. Det har Fremskrittspartiet ment lenge, og mener fortsatt, helt uavhengig av forhandlinger bl.a. på Bali: Det er viktig at vi får effektive, sikre og miljøvennlige veier.

Så til det som kanskje er hovedtemaet i selve proposisjonen, dette at prisen på store prosjekter sprekker. Det er nok flere grunner til det. Det kan være en usikkerhetssikring hos entreprenørene – det har vært nevnt – men det som også er klart, er at prosjektgrunnlaget som legges frem, ofte er mangelfullt. Det gjelder ikke bare i bybane-prosjektet. Der er det riktignok forsøkt unnalurt, eller unnaholdt, opplysninger om at det faktisk er dårlig prosjektgrunnlag. Men det er det. Jeg gjentar det som Bergen kommune selv bruker som en av sine forklaringer på at prosjektet ser ut til å sprekke med foreløpig 40 pst.: «nødvendige endringer fra opprinnelig prosjektgrunnlag». Det er dårlig jobb, og det koster når det må tas igjen.

Det som også kom frem da transportkomiteen hadde sin budsjettøring i forbindelse med statsbudsjettet for 2008, var nettopp det forhold at mange prosjekter har et dårlig grunnlag. Dette ble representanter for byggenæringen spurt om, og det ble svart veldig klart at ja, slik var det, slik forholdt det seg, og det ble også gitt eksempler på hvordan dette arter seg, at man faktisk har fått ros og takk fra Statens vegvesen når det fra entreprenørhold er blitt gjort oppmerksom på at prosjekter har vært dårlige, hatt mangler og hatt behov for oppretting. Så at dette er en vesentlig faktor når man ser ut til å få en del sprekker, er helt på det rene, iallfall slik Fremskrittspartiet ser det.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Hallgeir H. Langeland (SV) [11:19:59]: Eg må ta ordet for ganske kort å gje uttrykk for ei undring over at eg får kritikk for at eg i innlegget mitt snakka om klimapolitik i samband med transportsektoren. Det var ein merkeleg kritikk – at ein ikkje skulle kunna snakka om klima i samband med ein sektor som står for så stor del av utslippet. At Høgre og delvis Kristeleg Folkeparti kjem med den kritikken, forundrar meg. At Framstegspartiet gjer det, forundrar meg jo ikkje, men at dei partia på Stortinget som forhandlar om eit klimaforlik med Regjeringa, ikkje ønskjer å diskutera klima når ein snakkar om transportsektoren, når ein snakkar om Bybanen, når ein løyver 39 mill. kr for å reparera klimaskadane, det er merkeleg.

Nettopp dette fokuset er viktig når ein diskuterer transport – heile vegen. Høgre, Venstre og Kristeleg Folkeparti

har jo til og med 15 forslag som går på transport, i klimaforhandlingane, så dette er verkeleg rart.

Når det gjeld dette med prisutviklinga, er det klart at dersom ein går i butikken og skal kjøpa noko som har ein pris, og det så viser seg at det har blitt 50 pst. dyrare, har ein faktisk ikkje dei pengane. Og det er poenget mitt. Stortinget har samrøystes vedteke utbygginga av Hardangerbrua, det held eg meg til òg. Men Regjeringa seier no at ein vil inn og sjå på dette, gå gjennom det. Prisutviklinga har altså gjeve ein auke på 38 pst. auking på tilførselsvegane. Ja, då kan ein snakka om andre beløp enn det Stortinget vedtok. Det er det Regjeringa no prisverdig grip fatt i, og det er det eg som saksordførar og som representant for fleirtalspartia set pris på at Regjeringa gjer.

Øyvind Halleraker (H) [11:22:15]: Jeg trodde faktisk ikke jeg skulle ta ordet flere ganger i denne saken, men det ble nødvendig av to grunner.

I replikkordskiftet mellom statsråden og representanten Sortevik slo Sortevik fast at det har skjedd en svikt i trafikkutviklingen på fergene som skal erstatte Hardangerbrua, etter at forhåndsbompenger ble innført. Det er ikke riktig. Jeg står her med statistikk fra fergeselskapet og fra Statens vegvesens egne tellinger på Hardangervidda, som viser nøyaktig samme tendens som de har vist de siste fem årene. Det er riktig at det var en viss trafikksvikt de to første månedene i innværende år. Men det skyldtes sterk grad av storm og uvær og stenging av Hardangervidda de to første månedene. Men det ser ut til at de tar inn det bortfallet ved utgangen av året. Så jeg synes man skal være litt forsiktig med kildegrunnlaget.

Det er mange aktører. Komiteen vet utmerket godt hva jeg snakker om når jeg sier at vi overøses med usaklig informasjon i denne saken.

Jeg må også få si at jeg synes det er litt påfallende at Fremskrittspartiet, ved Sortevik, trekker inn et helt annet prosjekt i saken om kostnadsoverskridelser på Hardangerbrua og i forbindelse med det prosjektet ber om at man forholder seg til kostnadsnøkler for realiserte prosjekter som var ferdige for snart ti år siden.

Så til hr. Langeland, som kom med litt kritikk av meg og Høyre. Jeg skjønner ikke helt hva han sikter til. Jeg kan ikke si at jeg kritiserte hans klimaoppmerksomhet. Det jeg imidlertid sa, var at ferjer – og særlig konvensjonelle ferjer, men også gassferjer – har langt større utslipp, særlig CO₂-utslipp enn rullende materiell over en bro. Det viser faktisk alle undersøkelser, så det synes jeg det er riktig å påpeke fra denne talerstol. Men at klimaforhandlingene på Bali gikk bra, er jeg enig med representanten Langeland i.

Jan Sahl (KrF) [11:25:22]: Jeg må også gjøre en kort visitt til representanten Langeland, som mente at Kristelig Folkeparti hadde kritisert ham for at han omtalte klima i forbindelse med samferdsel. Kristelig Folkeparti er sterkt opptatt av at samferdselssektoren er en av de største forurenserne, og at vi der har de største utfordringene i klimadebatten framover. Jeg understreket spesielt at Bybanen i Bergen var et klimaprojekt.

Det jeg påpekte – jeg kritiserte faktisk ikke – var at Hallgeir Langeland følger opp SVs tidligere standpunkt om å skrinlegge byggingen av Hardangerbrua. Der har Kristelig Folkeparti vært konsekvent. Vi har tidligere gått inn for at Hardangerbrua skal bygges, og vi står fortsatt på det. Jeg viser for øvrig til det representanten Halleraker sa om miljøregnskapet i forhold til konvensjonelle ferger på den samme strekningen.

Presidenten: Representanten Sortevik har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Arne Sortevik (FrP) [11:26:42]: Det holder det.

Representanten Halleraker avla meg en visitt. Når det gjelder fergestatistikken og Hardangerbrua, får vi se på hele regionen og alle sambandene, også de ulike høyfjellsovergangene. Det han ikke nevnte, var andre prosjekter, ønsket i regionen om bedre rassikring, undersøkelser om kjøretid og undersøkelser om kjørekostnader, alt sammen forhold som gjør at det er grunn til å se på trafikkgrunnet og dermed broens inntektsgrunnlag for å skape sikkerhet rundt prosjektet. Det bør alle være opptatt av.

Så nevnte han, uten å nevne det, Jondalstunnelen, som var ferdigstilt i 2001. Vi er nå i 2007. Poenget med å knytte kostnader og kalkyler til et prosjekt som var ferdig i 2001, er at det er i samme nærområde, og det er samme type prosjekt. Slik vi ser det, er det indikasjoner på at man har priset dette særdeles rundelig. Hvis man nettopp tar utgangspunkt i det man kjenner, nemlig identisk tunnel i samme område, ser prisbildet mer behagelig ut.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 1534)

S a k n r . 4

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2007 under Justis- og politidepartementet (Innst. S. nr. 95 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 18 (2007-2008) kap. 456)

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke gis anledning til replikkordskifte, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Irene Johansen (A) [11:28:58] (ordfører for saken): Saken omhandler framdriften av utbyggingen av nødnettet som ble vedtatt i Stortinget tidligere, og omprioritering av bevilgninger for 2007 og 2008. Som redegjort for i St.prp. nr. 1, er leverandøren forsinket i sin leveranse av nødnettet. Opprinnelig framdriftsplan tilsa at det meste av

utbyggingen av første trinn skulle finne sted i 2007. I samsvar med revidert plan blir det imidlertid lagt til grunn at nettet blir klart til bruk i Østfold, Follo, Oslo, Romerike, Asker, Bærum og Søndre Buskerud politidistrikt november 2008, det vil si ca. åtte måneders forsinkelse i forhold til opprinnelig framdriftsplan. Justisdepartementet legger til grunn at utgifter i 2007 som følge av leverandørens forsinkelse blir lavere enn tidligere ventet og lavere enn det som var lagt til grunn i budsjettet for 2008. Med bakgrunn i denne forsinkelsen foreslår Justisdepartementet å redusere bevilgningen på post 1, Driftsutgifter, med 46,327 mill. kr i 2007. I tillegg viser en oppdatert vurdering av framdriften i arbeidet i forbindelse med betalingsmilepælene i kontrakten at i overkant av 100 mill. kr på post 45, Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, ikke vil bli utbetalt til leverandøren i 2007. Det vil derfor bli overført til 2008. Samtidig er det ikke behov for bevilgning på posten i 2007, da det er tilstrekkelig å bruke ubenyttede midler som ble overført fra 2006. Justisdepartementet foreslår derfor å redusere bevilgningen på post 45 med 7,881 mill. kr i 2007, til 0 kr.

Enstemmig komite har merket seg at nødnettprosjektet er åtte måneder forsinket i forhold til opprinnelig framdriftsplan, med bakgrunn i at leverandøren Nokia Siemens Networks AS under planleggingsarbeidet avdekket at sentrale aktiviteter i leveransen vil ta mer tid enn forventet. Av kvalitetshensyn er derfor utbyggingsplanene revidert.

Komiteen forutsetter imidlertid at den planlagte evalueringen gjennomføres, og at Stortinget blir orientert om dette før utbygging av fase 2 finner sted.

Jeg forutsetter at partiene selv eventuelt framfører andre merknader. Med det legger jeg fram komiteens tilråding.

Bård Hoksrud (FrP) [11:31:48]: Det er faktisk i dag 364 dager siden sist vi behandlet saken om nødnett i Stortinget. Den gangen var det av avgjørende betydning å få behandlet saken raskt for å hindre at man risikerte utsettelse av det første utbyggingstrinnet. Saken ble behandlet i Stortinget i løpet av 14 dager fra den ble framlagt til den var ferdig behandlet med vedtak. Allerede den gangen var Fremskrittspartiet svært kritisk til at komiteen ikke fikk mer tid til å innhente synspunkter og avholde høring for å få fram forskjellige syn, og sikre komiteen en forsvarlig saksbehandling.

Vi synes derfor det er noe spesielt når vi nå opplever at utbyggingen faktisk vil bli over åtte måneder forsinket, når det var så avgjørende viktig for 364 dager siden å få behandlet saken nettopp for å unngå forsinkelser av første utbyggingstrinn.

Jeg har også registrert at forsvarsministeren har uttalt at Forsvaret ikke lenger skal handle med Siemens, fordi det nå ser ut til at ansatte i Forsvaret er siktet for mulig korrupsjon fra bl.a. Siemens. Det blir jo da interessant om det er slik at det er helt i orden for staten at ett departement skal kunne avtale med et selskap som et annet departement ikke får lov til å handle med, fordi det har vært mistanke om ulovligheter. Hvor er logikken i dette?

Jeg registrerer også at i denne saken har KOFA funnet brudd på lov om offentlig anskaffelse nettopp når det gjelder den avtalen som er inngått med Siemens om leveranse til nødnett. Det er i den sammenheng interessant å få vite hvordan statsråden vil følge opp dette. Ellers vil jeg på vegne av Fremskrittspartiet si at det er viktig at framdriften nå holdes, og at vi ikke til neste år får en ny utsettelse av etableringen av nødnett i Norge. For det er avgjørende at det kommer på plass, og at man kan begynne å ta det i bruk, slik at de forskjellige etatene nå får det nødnettet som man lenge har ønsket å få på plass. Vi er glad for at det nå ser ut til at vi er der. Jeg håper derfor at statsråden kan svare på noen av de spørsmålene jeg har tatt opp, for å sikre at i november 2008 åpner første utbyggingstrinn av nødnettet.

Statsråd Knut Storberget [11:34:11]: Jeg var særlig glad for representanten Hoksruvs avslutning på innlegget. Det var jo gode grunner for å behandle det såpass hurtig da vi behandlet det i Stortinget sist. At man bare fikk den tida man fikk, var en forutsetning for å få dette raskt i gang. Jeg vil jo tro at hvis man hadde utsatt det den gangen, ville vi i dag ikke snakket om åtte måneders utsettelse, men kanskje om en lengre utsettelse. Så årsaken til at man valgte å hurtigbehandle det for 364 dager siden, var jo nettopp at flere partier så behovet for å få et nytt nød-samband på plass så raskt som mulig. Det er viktig fordi det er av sikkerhetsmessig betydning, men det er også viktig i forhold som gjelder etterforskning, og det er viktig i arbeidsforhold og kommunikasjonsmessige forhold, som er helt avgjørende for nødetatene våre. Jeg er glad for at representanten Hoksrud til slutt i sitt innlegg understreket behovet for at dette må på plass så raskt som mulig. Det er mitt ansvar og mitt anliggende i vår styring av direktoratet, som nå skal få dette på plass.

La det ikke herske noen tvil om at vi jobber hver dag for at dette nå skal holde tidsmessig, fordi det er såpass avgjørende. Jeg mener at det er faktisk et av de viktigste redskapene norsk politi og også nødetatene får, ikke bare for å skape sikkerhet, men også for å skape bedre muligheter for etterforskning.

Når det gjelder de avtalerettslige forhold, og de spørsmål som representanten Hoksrud tar opp om selve avtalen med Siemens, og også spørsmålet om behandlingen i KOFA, må jeg henvise til min settestatsråd i saken, Trond Giske, som også har svart kontroll- og konstitusjonskomiteen på de spørsmål som bl.a. Hoksrud reiser. Det vil ikke være korrekt av meg å gå inn på disse spørsmål ved denne runde, på bakgrunn av at det er Trond Giske som fungerer som settestatsråd i det kontraktsrettslige forholdet.

Bård Hoksrud (FrP) [11:36:37]: Først vil jeg takke for det lille jeg fikk svar på – det var jo ikke så mye. Men jeg forstår at det er settestatsråden som har svart kontroll- og konstitusjonskomiteen på det.

Jeg synes likevel det er noe spesielt at statsråden viser til saksbehandlingen sist gang, da det ikke kom fram noe sted at det lå an til den type utsettelser som vi nå har opplevd, og at statsråden sier at hvis man hadde hatt en or-

dentlig og ansvarlig saksbehandling i komiteen, ville man hatt en enda lengre utsettelse i dette. Jeg synes det er å ta litt lett på det. Jeg synes faktisk det er ganske alvorlig. Da den saken var til behandling, var det ingen forutsetninger om en mulig utsettelse på inntil åtte måneder.

Jeg synes også det er litt spesielt at statsråden ikke vil gå inn i den problematikken som jeg trekker opp rundt dette med at forsvarsministeren nå har sagt at man ikke ønsker å inngå nye avtaler med Siemens, hvor jeg da utfordrer på om det er slik at ett departement skal få forbud mot å inngå avtale med et selskap, mens et annet departement gjerne kan inngå avtale med det samme selskapet.

Jeg tror nok at Siemens etter det som har kommet fram, og hvis dette viser seg å holde mål i de rette fora, er et selskap som vil rydde opp nettopp i de tingene som nå har kommet fram. Men jeg synes jo det er litt spesielt at Regjeringen ikke har noe klart og entydig svar på om man ønsker å handle med Siemens, eller om man ikke ønsker å handle med Siemens. Den ene statsråden sier at man ikke vil gjøre det, mens andre statsråder fortsetter å handle med dette selskapet.

Statsråd Knut Storberget [11:38:28]: Jeg må dessverre bare fastholde overfor representanten Hoksrud at når habilitetsreglene slår inn slik de gjør i denne saken, og Regjeringa i behandlingen av en så stor kontrakt som nødnettskontrakten har valgt å vise varsomhet på grunn av habilitetsspørsmål, må jeg vise tilbakeholdenhet med sjøl å gå inn i det, da det faktisk er behandlet av en annen statsråd. Jeg har veket tilbake for å gå inn i de kontraktsmessige spørsmål. Det ber jeg om forståelse for. Jeg vil jo tro at reaksjonen kanskje ville vært annerledes hvis jeg hadde begynt å gå inn i spørsmålet.

Når det gjelder dette med utsettelse og tidsforløpet her, har jo de forholdene som er begrunnelsen for en utsettelse, og som saksordføreren har redegjort godt for, kommet opp etter den behandlingen man hadde her i Stortinget. Så dette henger ikke sammen med at man valgte en hurtig behandling her i Stortinget sist. Jeg vil si at i så fall er det nye forhold som har virket inn på utsettelsen, og som man ikke hadde herredømme over da vi diskuterte dette sist.

Det som var mitt lille poeng, var at jeg tror det var veldig viktig at Stortinget gjorde det raskt, slik at man kom i gang med dette spørsmålet. Samtidig, som det også redegjøres godt for av saksordføreren, av en enstemmig komite og også av departementet, er det også slik at man bl.a. av kvalitetsmessige hensyn velger å legge an prosessen slik det nå er gjort. Det tror jeg er avgjørende viktig. Det er et enormt stort og et viktig innkjøp det offentlige gjør. Det er viktig med det formelle. Det er Regjeringa invitert av bl.a. kontroll- og konstitusjonskomiteen til å svare på. Og det skal man gjøre, for her er det etter min mening viktig nettopp å holde disse prosesser klare, samtidig som det er viktig at det blir innfaset på en skikkelig og seriøs måte, så det får slik fungering som vi alle ønsker oss.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 1536)

S a k n r . 5

Innstilling og tilleggsinnstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av Entra Eiendom AS (Innst. S. nr. 124 (2006-2007) og Inst. S. nr. 100 (2007-2008, jf. Dokument nr. 3:2 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra kontroll- og konstitusjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlemmer av Regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Øystein Djupedal (SV) [11:41:46] (ordfører for saken): Dette har vært en lang prosess i en viktig sak. Entra Eiendom har vært igjennom grundige undersøkelser av Riksrevisjonen, ikke bare én gang, men to ganger. Like mange ganger har komiteen behandlet saken, første gang også med egen høring. Omfanget av saken gjenspeiler seg i de innstillingene som komiteen har lagt fram, med de mange vedlegg som der forefinnes.

Dette er en stor og en viktig sak. Entra forvalter store verdier på vegne av fellesskapet og utøver viktige tjenester for staten. Derfor er det viktig at man går så grundig inn i dette.

Det er altså to innstillinger som foreligger i dag. Den første, Inst. S. nr. 124 for 2006-2007, ble sendt tilbake til komiteen. Den legges da fram på nytt med en tilleggsinnstilling, Inst. S. nr. 100 for 2007-2008.

Det skal stilles strenge krav til selskaper. Alle som sitter i styre og ledelse for statlige selskaper, skal vite at det de gjør, ikke bare skal tåle dagens lys, men også kritisk lys fra media og andre. Det betyr at det kanskje kan oppleves som at kravene er enda strengere enn for andre bransjer. Slik må det være. Det gjelder både krav til dokumentasjon av det som gjøres, til lederlønninger, til bonusordninger og andre forhold, og ikke minst gjelder det det viktige kravet at selskapet følger de retningslinjer som er gitt av Stortinget for den vedtatte virksomhet.

Komiteen har bedt om en redegjørelse for Stortinget som en egen sak. Det er det flere grunner til. For det første har det vært en rivende utvikling i Entra Eiendom. Antall eiendommer selskapet forvalter, har økt siden selskapet ble startet, og det samme har andelen private leietakere. Entra har også engasjert seg i store utviklingsprosjekt, som bl.a. Bjørvika. Den andre grunnen er at Riksrevisjonen i sin rapport fastholder at Entras forretningsidé og strategi på enkelte områder har endret seg i forhold til det som var premisen for selskapsdannelsen. Den tredje grunnen er at kontroll- og konstitusjonskomiteen også tid-

ligere har bedt om en redegjørelse om Entra Eiendom som egen sak. Selv om Stortinget ved ulike anledninger har fått redegjørelser om Entra, ber nå en samlet komite om at det må komme en egen sak om selskapet. Det tror jeg er klokt, ikke minst for selskapets del, men også for at man kan legge usikkerhet og tvil som er skapt, bak seg. Vi ønsker altså et sterkt fundament for Entra Eiendom. En ny sak om selskapet vil kunne bidra til det.

La meg kort også bare nevne at i den første innstillingen har Høyre og Fremskrittspartiet et ønske om at man skal gå videre med en delprivatisering eller børsnotering av selskapet. Det er jeg, og flertallet, uenig i. Entra Eiendom er et selskap som tjener staten godt, og som ikke minst har et godt verktøy for å skaffe offentlige virksomheter lokaler. Jeg kan ikke se at det er noe i det som her foreligger, som skulle tilsi at man skal utsette selskapet for privatisering eller, for den saks skyld, ytterligere konkurranse. Entra fungerer i dag i et marked som er konkurranseutsatt, men det er altså heleid statlig.

Det er ikke vanlig at en innstilling går tilbake til komiteen, slik det skjedde med den første innstillingen, men i dette tilfellet var det helt nødvendig. Riksrevisjonens tilleggsundersøkelse avdekket at flere av eiendomstransaksjonene var uoversiktlige, uten tilstrekkelig sporbarhet og dokumentasjon. Komiteen har nå fått forsikringer om at dette skal være ordnet opp i.

I tillegg fikk ikke Riksrevisjonen de opplysninger som de trengte, og noe av det som de fikk, var heller ikke korrekt. Dette finner komiteen kritikkverdige. Skal Stortinget kunne utøve sin kontrollfunksjon, bl.a. ved hjelp av Riksrevisjonen, må Riksrevisjonen få korrekte opplysninger. Dette er en selvfølge, men noen ganger er det nødvendig å påpeke til og med det selvfølgelig.

La meg i tillegg understreke at Riksrevisjonen ikke har dokumentert forhold som skulle tilsi at noen har oppnådd en urimelig eller ulovlig fordel på selskapets bekostning.

Komiteen stiller også spørsmål ved styrets handlemåte, eller rettere sagt det at styret ikke handlet. Styret burde på et tidligere tidspunkt ha tatt tak når det gjelder de eiendomstransaksjonene som det er referert til, som var innenfor direktørens fullmakter. Komiteen er tilfreds med at det forsikres om at dette nå er ryddet opp i. Det er innført et nytt styringssystem, og dette styringssystemet skal bidra til at man unngår denne typen ting i framtiden.

La meg avslutningsvis understreke hvor viktig Stortingets kontrolloppgave er. Denne saken viser det med all mulig tydelighet. Det betyr at man skal ha tillit til de selskapene vi har, og at Stortinget utøver kontrolloppgaven gjennom Riksrevisjonen. Denne saken viser til fulle at det har vært meget nødvendig, og at det nå er ryddet opp. På den måten kan man lage et godt og nytt fundament for Entra Eiendom, som er et viktig selskap i statens portefølje.

Jeg anbefaler komiteens innstilling.

Ivar Skulstad (A) [11:47:09]: Det er en svært omfattende og grundig undersøkelse som ligger til behandling i Stortinget i dag. Hovedformålet for Riksrevisjonen med denne undersøkelsen var å se på om Entra Eiendom AS har kjøpt og solgt eiendommer med god forretningsskikk

og i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger. Det er grunn til å gi Riksrevisjonen honnør for grundighet, innhold og form i det materialet som er lagt fram.

Det primære formålet med Entra Eiendom er å dekke statens behov for lokaler i det konkurranseutsatte markedet. Selskapet ble stilt fritt til, ut fra kommersielle vurderinger, å selge eller leie ut til andre de lokaler som var fristilt fra leieavtaler med statlige leietakere. Disse eiendommene må også kunne utvikles til bruk for private. Dette vil bidra til å effektivisere statens bruk av kontorlokaler. Det er imidlertid en forutsetning for selskapet at kjøp og utvikling av nye eiendommer skal rettes mot statlige virksomheter. Dette innebærer at kjøp og utvikling av nye eiendommer direkte rettet mot fylkeskommunale og kommunale aktører faller utenfor Stortingets forutsetninger for selskapet.

Selskapet har i flere tilfeller avventet tinglysning i flere år i påvente av avklaring av bruk av eiendommen eller organisasjonsmessig plassering av eierselskapet. Riksrevisjonen stiller spørsmål ved om dette er i samsvar med Stortingets intensjoner. Tinglysning tjener et offentlig behov, knyttet til å gjøre opplysning om eiendomsforhold offentlig tilgjengelig. Åpenhet om eiendomstransaksjoner bidrar bl.a. til å forebygge korrupsjon og misligheter. De som forvalter fellesskapets eiendom, har et særlig ansvar for å være nøyaktig med slikt regelverk, og derved gå foran med et godt eksempel.

Forholdet rundt Cort Adelers gate illustrerer med all tydelighet hvilken risiko selskapets eiere og styre tar ved å akseptere at skjønn til innleide meglere og selskapets egne ansatte er det eneste relevante grunnlag for å vurdere om betingelsene for eiendomssalg er markedsmessige.

Riksrevisjonens tilleggsrapport viser klart at Entra Eiendom har gitt ufullstendige og uriktige opplysninger i forbindelse med faktabeskrivelsen i Dokument nr. 3:2. Det er selvsagt veldig uheldig at ikke all informasjon blir lagt fram for Riksrevisjonen. At sentrale transaksjonsarkiver i tillegg har vært mangelfulle, gjør ikke saken bedre.

Jeg er glad for at statsråden har tatt tak i de kritikkverdige forholdene som er avdekket i den omfattende undersøkelsen, noe som har ført til at selskapets praksis er justert på en rekke områder. Dette vitner om handlekraft fra statsrådets side. Jeg ser fram til den saken som komiteen nå har bedt om.

Carl I. Hagen (FrP) [11:50:43]: Når det gjelder Entra og undersøkelsen til Riksrevisjonen, vil jeg si at vi i Fremskrittspartiet er glad for at Riksrevisjonen satte i verk undersøkelsen. Vi er enig med Riksrevisjonen i at det var klare og tydelige tegn på at selskapet ikke fulgte opp Stortingets forutsetninger når det gjaldt hvilket formål som skulle være retningsgivende for selskapet. Det skulle være å skaffe lokaler til veie for statlige etater, og når det var noe ledig i en bygning hvor det hovedsakelig var statlig leietakere, kunne man eventuelt slippe til private leietakere hvis det ikke var noen statlige å oppdrive.

Det er klart at det utviklet seg en situasjon i Entra som det var riktig å gjøre noe med. Det var også naturlig at det ble skifte av styre. Vi ser det altså slik at det var på sin

plass å stramme til, for det er klart at i det øyeblikket Entra eventuelt også ser på det private markedet, vil det kunne få både i pose og i sekk. Som en stor utleier til statlige etater har de faste sikre inntekter – uten risiko i bunnen – som andre konkurrerende eiendomsselskaper ikke vil ha. Enten må Entra være det som det skal være, altså et selskap som skal skaffe statlige etater gode og rimelige lokaler til sin virksomhet, eller så må det ut på det åpne, konkurranseutsatte markedet og skaffe lokaler til alle og drive med profittmotiv, men da er ikke grunnen til stede lenger for at staten skal være eeneier av selskapet. Derfor er Fremskrittspartiet med på en merknad hvor vi klargjør at dersom tendensen fra det tidligere styret og den tidligere ledelsen til å begynne å bruke sine store fordeler som et statlig selskap til å konkurrere med private som har risikoleietakere, må det strammes inn og sørges for at så ikke skjer. Hvis det skal være *den* utviklingen, er det ingen grunn til at staten bør sitte som eeneier. Da kan det delprivatiseres. Da får det en helt annen rolle. Jeg er glad for at Regjeringen for øyeblikket har slått fast at den skal holde seg til det opprinnelige formålet. Jeg går ut fra at statsråden vil passe på at så skjer.

Jeg tillater meg også å påpeke at da vi hadde høringer og undersøkelser, ble det fra Riksrevisjonens side gjort klart den etter min oppfatning noe merkelige fullmaktsstruktur i selskapet at adm. direktør hadde fullmakter til å gjøre handler for 100 mill. kr uten å spørre styret. Helt åpenbart burde det daværende styret ha vært mye mer påpasselig med ikke å gi den type fullmakter. Jeg regner med at de nødvendige endringer har skjedd når det gjelder fullmaktsstrukturen. Jeg vil be statsråden også være oppmerksom på dette forholdet, hvis det ikke allerede er brakt i orden.

Så til den siste utviklingen i det som også vil ha med Økokrim å gjøre. Vi fikk en tilleggsinnstilling fra Riksrevisjonen, og komiteen skriver på side 16 i innstillingen:

«Komiteen viser til at Riksrevisjonen i sin utrykte tilleggsuttalelse om Entra Eiendom skriver at «det kan stilles spørsmål ved om kjøperen av Cort Adelers gate 33 har oppnådd en urimelig fordel på bekostning av Entra Eiendom AS». I tillegg stiller Riksrevisjonen spørsmål ved tilbakekjøpet av Fritzners gate 12. Komiteen mener at det ikke er funnet en tilfredsstillende forklaring på disse to transaksjonene, og viser til at styreleder i høringen opplyste at styret har bedt Veritas utvide sin undersøkelse av kjøp og salg av Fritzners gate 12.»

I disse dager, da man er opptatt av – skal vi si – spørsmålet om korrupsjon, håper jeg at statsråden vil følge opp dette, i tilfelle det skulle vise seg at kjøperen av Cort Adelers gate har fått en urimelig fordel på bekostning av Entra Eiendom AS, og at det kan være personer i Entra som på det tidspunkt kan ha medvirket til dette av andre årsaker. I andre sammenhenger er man oppmerksom på noe som heter returprovisjon.

Jeg vil gjerne be statsråden bekrefte at han også som eier av Entra vil følge opp dersom undersøkelsene til Veritas viser at det fra noen kan ha vært et eller annet som rammes av straffeloven også på det tidspunktet i Entra.

(Hagen)

Jeg tillater meg å ta opp forslaget fra Fremskrittspartiet.

Presidenten: Representanten Carl I. Hagen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Ola T. Lånke (KrF) [11:55:47]: Utviklingen i saken om Entra Eiendom AS minner litt om ordtaket «opp som en løve og ned som en skinnfell». Saken har vært fulgt med spenning både i det offentlige, i selskapet og i media. Den ble utsatt i vår, som det er sagt, etter at innstilling var avgitt, for å få flere opplysninger på bordet. Riksrevisjonens nye brev førte imidlertid ikke til at saken fikk noen større dimensjoner, slik det vel var skapt et inntrykk av i forkant.

Personlig vil jeg si at det i alle fall kan være et og annet å lære av denne saken. Dersom man tar seg tid til f.eks. å lese gjennom referatene fra høringen, ser man at det i det minste er en del erfaringer å høste av den politiske prosessen.

Jeg deltok selv i Stortingets behandling den gang Statens utleiebygg AS, som det het først, ble skilt ut fra forvaltningsdelen av Statsbygg. Det står for meg klart at på den ene siden var det helt riktig å gjennomføre denne skilsmissen. På den annen side er det vel like klart at flere av oss, tross de gode intensjoner, var en smule blåøyde. Å tro at det bare var å skygge statlige eiendommer og kapital ut i åpent lende, så å si, for så å overlate det hele til seg selv i et stadig mer kommersielt eiendomsmarked, var kanskje litt naivt.

Når det gjelder Entra, er det i ettertid lett å innse at Stortingets forutsetninger og primære formål med selskapet, å skaffe husvære til statlige virksomheter, ikke bare enkelt lot seg kombinere med å tjene penger for selskapet. Og det er ikke vanskelig å se at det var både naturlig og nødvendig å utvide perspektivet utover det synsfeltet Stortinget den gang hadde. Mye tyder på at dette var klart allerede da styret vedtok selskapets forretningsidé og strategi i desember 2000.

«Statlige formål» ble fort til «offentlige formål»; det var naturlig å inkludere kommunale og fylkeskommunale lokaler. Ikke minst ble det også etter hvert aktuelt å gå bredere ut i det private marked – i og for seg også greit. Fullt så greit var det ikke med Entras involvering i mer risikopregede OPS-prosjekter, og Riksrevisjonen har stilt spørsmål bl.a. når det gjelder resultatlønsordningen, og om resultatrapporteringen som er foretatt, har gitt et riktig bilde av de resultater selskapet har skapt.

Det som også sitter igjen, er bl.a. om kommunikasjonen mellom selskapet, ved styret, og eieren har vært god nok. Det har i flere faser vært mangel på tydelighet og åpenhet i forholdet. Ikke minst gjelder det måten det har vært kommunisert på. Det er særlig grunn til å understreke mangelen på dokumentasjon av prosesser og avgjørelser i forbindelse med kjøp og salg av eiendommer. Den er kritikkverdig.

På den positive siden kan nevnes at det ikke er dokumentert at selskapet har omsatt eiendommer eller foretatt

transaksjoner som har ført til at noen har oppnådd en urimelig fordel på selskapets bekostning. Det er også grunn til å tro at de fleste steiner er snudd for å finne svakheter i måten selskapet har vært styrt på.

Komiteen har som sagt vært enig på de fleste punkter, og det kunne vært nok å vise til merknadene og saksordførerens innlegg, som var en grei oppsummering.

På et tidspunkt bad kontroll- og konstitusjonskomiteen om en redegjørelse om Entra Eiendom i en egen sak til Stortinget. Regjeringen varslet så på sin side at denne ville komme i forbindelse med St.prp. nr. 1 for 2004-2005 fra Nærings- og handelsdepartementet. I stedet kom den i St.prp. nr. 65 for 2004-2005, og da ble den bare tatt til etterretning av en enstemmig finanskomite. Slik sett kan en si at både regjering og selskap etter dette antakelig har handlet ut fra at de regnet med at Stortinget var tilfreds med måten selskapet arbeidet på, og de strategier som var lagt.

La meg til sist nevne den svikt som oppstod da styret helt i starten valgte å endre hovedstrategien for selskapet uten at Stortinget var gitt mulighet til å diskutere dette. Dette burde ha vært gjort av den daværende regjering. Så kan man si at Stortinget har selv seg å takke for at det ikke har fulgt med i timen. Men det er ikke alltid like lett når saken blir flyttet fra ett departementet til et annet og orienteringene som gis til Stortinget, blir mottatt av forskjellige komiteer til forskjellige tider, som her. Dette viser hvor krevende kommunikasjonens kunst av og til kan være.

Når det gjelder Entra-saken, får ettertiden bedømme om den har endt opp med de riktige proporsjoner. Som jeg startet med å antyde, kan noen hver ha ett og annet å lære av denne saken.

Statsråd Dag Terje Andersen [12:00:58]: Jeg viser til Innst. S. nr. 124 for 2006-2007 og Innst. S. nr. 100 for 2007-2008. Jeg merker meg at kontroll- og konstitusjonskomiteen har kritiske merknader til noen sider ved driften i Entra Eiendom og til selskapets strategier. Jeg er enig i at undersøkelsen peker på forbedringspunkter i selskapets virksomhet. Det er noe som jeg, med utgangspunkt i komiteens flertallsmerknader, vil legge vekt på i min videre kontakt med selskapet.

Jeg vil likevel tillate meg først å trekke fram de positive konklusjonene som undersøkelsen har gitt grunnlag for. Entrats virksomhet har i stor grad rettet seg mot hovedformålet. Det har skjedd en betydelig økning av de arealene som leies ut til staten og andre offentlige leietagere. Undersøkelsen, som gikk fram til utgangen av 2005, viser at selskapet har gjennomført omfattende verdiøkende tiltak. Regnskapet for 2006 viser at denne verdiskapingen har fortsatt, og at Entra også i 2006 har skapt merverdi utover eiers avkastningskrav. Verdiøkningen har skjedd til tross for en betydelig rentestigning, og viser at renten ikke alene kan forklare verdiutviklingen. Jeg mener at det er grunn til å konkludere med at etableringen av Entra som eget selskap i all hovedsak har vært vellykket.

Så til noen forbedringspunkter: Komiteen ber Regjeringen forsikre seg om at Entra følger opp Riksrevisjo-

nens rapport og komiteens merknader. Selskapet startet alt sommeren 2006 et konkret arbeid for å forbedre rutine sine. De nye rutinene er nå godkjent av styret, og arbeidet er dokumentert i et nytt kvalitetsstyringssystem, Entramodellen. Den siste tiden er det gjort ytterligere forbedringer i modellen, og det har vært fokusert på implementering og etterlevelse. Departementet holdes orientert om den videre utviklingen av modellen.

Komiteen har merknader til selskapets bonusordninger. Departementet har hatt kontakt med styret for å sikre at selskapets eget bidrag til verdiskapingen reflekteres på en riktig måte. Selskapets styreleder har i møte med departementet opplyst at selskapet vil erstatte EVA-beregningene med beregninger som viser hvor godt Entra gjør det i forhold til andre aktører. Det skulle bedre reflektere selskapets egne prestasjoner.

Jeg konstaterer at komiteen er tilfreds med at selskapets styre har vedtatt å avvike en kollektiv pensjonsordning for ledergruppen som var i strid med gjeldende statlige regler. Bortfallet av den ordningen er delvis kompensert gjennom lønnsjusteringer, men uten at Entra framstår som lønnsledende i sin bransje. Styret vurderer videre å etablere en langsiktig insentivordning for ledergruppen innenfor rammen av statens retningslinjer.

Det er styret som har ansvar for ansettelse og avlønning av ledere. Etter endringene i aksjelovene skal imidlertid styrene legge fram en orientering for generalforsamlingen om lederavlønningen og forslag til framtidrettede retningslinjer for avlønning. Jeg vil gjennom det forsikre meg om at ledergodtgjøringen i Entra blir i overensstemmelse med statens retningslinjer. Det ble understreket av statens representant på årets generalforsamling i selskapet.

Komiteen viser til at tilleggsundersøkelsen avdekker at flere av eiendomstransaksjonene var uoversiktlige, uten tilstrekkelig sporbarhet og dokumentasjon. Videre ber komiteen om at Nærings- og handelsdepartementet i samarbeid med selskapet følger opp arbeidet med å få på plass nye rutiner som sikrer god dokumentasjon i forbindelse med kjøp og salg av eiendommer.

I et aksjeselskap er det styret som må kontrollere virksomheten på vegne av eierne. Styret satte, som nevnt, i fjor sommer i gang en bredere gjennomgang og utvikling av internkontrollsystemet i selskapet. En grundig revisjon av selskapets dokumentasjonsrutiner står sentralt. Komiteens og Riksrevisjonens merknader og vurderinger har gitt et nyttig bidrag til det arbeidet. Styreleder informerte departementet i et møte i vår om at styret hadde under vurdering etableringen av et eget opplegg for internrevisjon etter initiativ fra administrasjonen. Selskapet har bekræftet at et slikt opplegg nå er iverksatt.

Det er ikke dokumentert at ledelsens fullmakter i Entra avviker fra det som er vanlig i veldrevne private bedrifter. Fullmakter er helt avgjørende for at forretningsmessige transaksjoner skal kunne gjennomføres. Det er imidlertid viktig at de knyttes til bestemte forutsetninger og gode rutiner for å informere om bruken av fullmakter. I Entra har 76 pst. av de transaksjonene som ligger innenfor adminis-

trerende direktørs fullmaktsgrenser, vært behandlet i styret.

Komiteen mener det er kritikkverdig at Entra gav informasjon som ikke var tilstrekkelig, og opplysninger som var ukorrekte eller upresise, i forbindelse med behandlingen av saken. Det har vært uheldig at ikke all informasjon ble lagt fram for Riksrevisjonen i første omgang. Jeg har vært opptatt av full åpenhet og at alle steiner skal bli snudd i denne saken. Dette er også løpende understreket overfor styret i Entra. At styret engasjerte Veritas til på nytt å gå gjennom de aktuelle transaksjonene for å komme til bunns i saken, viser at styret har tatt kritikken på alvor.

Komiteen ber om redegjørelse som egen sak til Stortinget. Jeg er selvfølgelig innstilt på å legge fram en egen sak om Entra, selskapets innretning og strategi når Stortinget ønsker det. Jeg ser det som en viktig oppgave å påse at forvaltningen av Entra er i overensstemmelse med Stortingets forutsetninger.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 1536)

S a k n r . 6

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av skatteoppkrevernes innkreving og stedlige arbeidsgiverkontroll – oppfølging av Dokument nr. 3:12 (1999-2000) og Dokument nr. 3:5 (2001-2002) (Innst. S. nr. 66 (2007-2008), jf. Dokument nr. 3:10 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra kontroll- og konstitusjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlemmer av Regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Carl I. Hagen (FrP) [12:07:25] (ordfører for saken): Komiteen viser til Riksrevisjonens undersøkelse av skatteoppkrevernes innkreving og stedlige arbeidsgiverkontroll, i Dokument nr. 3:10 for 2006-2007, som er datert 1. juni 2007. Vi understreker viktigheten av Regjeringens videre oppfølging av denne saken. Dette er en ny undersøkelse, etter at man fra Riksrevisjonen to ganger tidligere har gjort undersøkelser, Dokument nr. 3:12 for 1999-2000 og Dokument nr. 3:5 for 2001-2002, hvor man har fokusert på om innfordringsarbeidet for restskatt ble praktisert som forutsatt, og hvor man foretok en vurdering av omfang og kvalitet av den statlige arbeidsgiverkontrollen. Komiteen vil minne om at Finansdepartementet fulgte

opp disse dokumentene og orienterte Stortinget i Riksrevisjonens Dokument nr. 3:1 for 2005-2006.

Det er kanskje grunn til å minne om at det overordnede mål for skatteetaten er å sikre en korrekt fastsettelse og innbetaling av skatter og avgifter, med de to sentrale oppgavene som innkreving av skatter og kontroll av arbeidsgivernes innberetning og innbetaling av skatt og arbeidsgiveravgift. Systemet er basert på at de kommunale skatteoppkreverkontorene står for både innkreving og kontroll. Slik komiteen har forstått situasjonen, har innkrevingsresultatet og bruken av virkemidler i mange år imidlertid variert sterkt mellom kommunene. Komiteen vil minne om at den generelle skatteinnkreving fungerer godt i vårt land, idet hele 99,7 pst. av utliknet skatt blir innbetalt. Riksrevisjonens undersøkelse kan kanskje derfor oppfattes som marginal, da den – slik komiteen oppfatter det – primært fokuserer på de utestående 0,3 pst. av skatterestanser.

Et av spørsmålene i forbindelse med å få disse skatterestanser inn har vært spørsmålet om i hvilken grad det er hensiktsmessig å bruke tvang. Skal det brukes, er det også helt avgjørende at det vil kunne gi noen ønskede resultater, og at det ikke gir uønskede resultater. I forbindelse med denne diskusjonen hadde jeg et møte, sammen med noen av komiteens medlemmer, med Forbund for kommunal økonomiforvaltning og skatteinnfordring, NKK, og et møte med Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon, KS. De gjorde rede for sine synspunkter, og disse synspunktene er viderefremmet til komiteen.

I denne forbindelse registrerer komiteen at de skatteoppkrevere som raskt iverksetter innkreving, også tvangsinnfordrer en større andel av kravene, noe som understreker betydningen av en raskest mulig innkrevingsprosess. Det er komiteens oppfatning at denne prosessen ikke må gå på bekostning av skattyters rettigheter, men at det må praktiseres og utøves skjønn i gjennomføringen. Fra NKK og KS fremkom det klare signaler om at både Finansdepartementet og Skattedirektoratet faktisk ønsker minimal bruk av konkursbegjæring mot personlig skattytere, som representerer de 0,3 pst. av utestående og ikke innbetalt skatt, noe komiteen har merket seg. Komiteen innser også at bruk av tvang mot personer som mangler evne til å gjøre opp for seg, er et dårlig virkemiddel, da hele 70 pst. av denne gruppe personer består av saker med ikke innsendt selvangivelse og dermed skjønnslikning, ukjent bopel, konkurser, alvorlig sykdom og andre spesielle årsaker. Komiteen innser at virkemidler må tilpasses der skyldner har betalingsvilje, men mangler betalingssevne. Dagens innkrevningssystem har mange positive elementer som bør videreføres.

Vi har også merket oss at undersøkelsen bekrefter at tvangssalg og konkurs brukes i svært liten grad av skatteoppkreverkontorene, da instruksjonen sier at etaten skal være tilbakeholden med å begjære vanlige lønnstakere konkurs. Det er klart at skatteoppkreverkontorene må følge de instruksjoner de har fra sine overordnede myndigheter, som er Skattedirektoratet og Finansdepartementet.

Til slutt vil jeg si at hele dette systemet har vært undersøkt ganske grundig, og mens komiteen arbeidet med sin

sak, avgav Solberg-utvalget sin innstilling 6. november 2007. Utvalget, som ble oppnevnt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet 21. september 2005 for å gjennomgå det offentlige innkrevingsapparat med sikte på forbedringer, konkluderer med at all statlig innkreving av regninger som ikke er blitt betalt, bør samles i én etat. Komiteen som komite tar ikke stilling til dette spørsmålet, da det ikke tilligger kontroll- og konstitusjonskomiteen, og fordi dette er et spørsmål Regjeringen må vurdere og ta stilling til først, og så får Stortinget komme inn i bildet når Regjeringen har avsluttet sitt arbeid og eventuelt fremmer forslag overfor Stortinget.

Ola T. Lånke (KrF) [12:13:02]: Den foreliggende rapporten fra Riksrevisjonen er en oppfølging av tidligere undersøkelser av skatteoppkrevernes innfordringsarbeid og stedlige arbeidsgiverkontroll.

I denne omgang er det innfordringsarbeidet i forhold til restskatt for personlig skattytere og skatteoppkrevernes stedlige kontroll av arbeidsgiverne som er undersøkt. Undersøkelsen viser at det fortsatt er store variasjoner kommunene imellom, både i forhold til tid, beløp og bruken av ulike innfordringstiltak i restskatteinnkrevningen.

Også når det gjelder arbeidsgiverkontrollen, er det store variasjoner i kontrolldekningen mellom kommunene. En effektiv innfordring av skatter og en vel fungerende arbeidsgiverkontroll er av stor samfunnsmessig betydning. Til tross for de svakheter Riksrevisjonen peker på i sin rapport, er det grunn til å understreke at skatteinnkrevningen i Norge fungerer bra. Godt over 99 pst. av utliknet skatt blir innbetalt. Restskatten utgjør bare en liten del av skatten.

En stor del av den skatten som ikke blir innbetalt, gjelder personer som det vil kunne være vanskelig å få innbetalinger fra. Det er i stor grad personer som ikke har levert selvangivelse, og som er skjønnsliknet, bl.a. personer som verken har kjent adresse eller telefon, ubemidlede personer og andre i vanskelige livssituasjoner. Bruk av tvang overfor disse som er i en vanskelig livssituasjon, har liten effekt og er et lite tjenlig virkemiddel.

De lokale skatteoppkreverne, særlig på mindre steder, har ofte god kjennskap til hvem det kan ha noen hensikt å bruke tvang overfor. Stortinget har ellers tidligere vært opptatt av at en også må ivareta andre hensyn overfor folk som har betalingsproblemer, bl.a. at også offentlige kreditorer må bidra til gjeldsordninger når dette er hensiktsmessig.

Når det gjelder arbeidsgiverkontrollen, påpeker Riksrevisjonen bl.a. at kontrollene ikke er mange nok og gode nok, særlig i mindre kommuner. Jeg har lyst til å understreke at god arbeidsgiverkontroll er viktig for å avdekke skatteunndragelser og svart arbeid. Samtidig er det viktig å understreke at variasjoner i kontrolldekning også kan ha sammenheng med ulik næringsstruktur. Eksempelvis er 57 pst. av arbeidsgiverne konsentrert i 11 pst. av kommunene, og 54 pst. av de mindre kommunene har kun 14 pst. av arbeidsgiverne.

I små kommuner er også næringsgrunnlaget godt kjent for skatteoppkreveren. At det ikke avdekkes noe i nesten

halvparten, eller ca. 43 pst., av kontrollene, kan også ses som positivt og viser at bedriftene er påpasselige i sitt regnskapsarbeid.

Kristelig Folkeparti har tro på at lokal kunnskap også i skatteinnkrevingen bidrar til at skatteinnkrevingen er så god som den er. Vi ser det derfor som viktig fortsatt å opprettholde denne funksjonen i kommunene.

Lars Peder Brekk (Sp) [12:16:47]: Jeg vil også kommentere Solberg-utvalgets innstilling, NOU 2007:12, om offentlig innkreving, der det konkluderes med at all statlig innkreving av regninger som ikke er blitt betalt, bør samles i én etat. Det går inn på en av de viktigste diskusjonene rundt denne saken, hvem som skal ha ansvaret for innkrevingen – om det fortsatt skal være et kommunalt ansvar som i dag, eller om det skal samles i én statlig etat.

Fra Senterpartiets side vil vi advare mot en statliggjøring av innkrevningssystemet. Det vil kunne få store konsekvenser for kommunesektoren. Kommunene vil miste sin særnamsmannskompetanse, som gjør dem i stand til å kreve inn sine egne kommunale krav. En slik løsning vil innebære at kommunene i fremtiden må få hjelp fra denne sentrale innkrevningsetaten, alternativt fra noen annen, til å kreve inn alle kommunale krav som ikke betales ved forfall. Jeg vil uttrykke skepsis mot å statliggjøre det og ytterligere byråkratisere skatteinnkrevingen, som jeg mener ligger som en konsekvens av dette forslaget.

En sentralisering av debitorstilpasset innkreving vil føre til dårligere kommunikasjon og kontakt mellom skatteoppkrever og skattyter. Det er en stor utfordring i skatteinnkrevingen knyttet til skatterestanser der inntekt og skatt tidligere er fastsatt på grunnlag av skjønn. Kjennskap til disse skjønnskravene tilsier at svært mange av disse skattyterne ikke har mulighet til å betjene sin gjeld, og det er lite sannsynlig at en statlig etat vil kunne klare denne jobben bedre enn lokale innkrevende. Jeg vil understreke at flere av disse skyldnerne allerede er vanskeligstilte innbyggere, som ikke en statlig etat vil kunne ha like god oversikt over som kommunale innkrevende. En ytterligere statliggjøring av skatteinnkrevingen vil derfor kunne få konsekvenser for innkrevingsresultatet også for en statlig etat, og man vil trolig få større grad av byråkrati og feilvurderinger i forhold til denne skyldnergruppen.

Kommunalt ansvar for skatteinnkreving har positive distriktpolitiske konsekvenser. Dagens desentraliserte lokalisering innebærer at det opprettholdes innkrevingsmiljøer og arbeidsplasser i utkantstrøk. Det betyr også at lokalt næringsliv har kort vei til en av sine viktigste offentlige samarbeidspartnere. En eventuell statliggjøring vil altså da bety sentralisering, og en reduksjon av antall kontorer – det hevdes ned mot en fjerdedel av det antall kontorer vi har i dag – vil ha negative distriktpolitiske konsekvenser.

Det overordnede målet for skatteetaten er å sikre en korrekt fastsettelse og innbetaling av skatter og avgifter, med de to sentrale oppgaver som innkreving av skatter og kontroll av arbeidsgivernes innberetning og innbetaling av skatt og arbeidsgiveravgift. Vi har et system som er basert på at de kommunale skatteoppkreverkontorene står

både for innkreving og kontroll, noe som jeg observerer at ifølge kontrollen fungerer godt. De kommunale skatteoppkreverne gjør en god jobb med innkreving av skatt. Den høye prosenten som innkreves, viser det: godt over 99 pst. Ved en videreføring av den lokale innkreving vil det være lettere å bruke lokal kunnskap i innkrevingsarbeidet. Slik kan en på en bedre måte ivareta også andre hensyn Stortinget tidligere har vært opptatt av i forhold til enkeltpersoner som har betalingsproblemer, eksempelvis ved bruk av gjeldsordning når dette er hensiktsmessig.

Avslutningsvis vil jeg bare konstatere at den kommunale skatteinnkrevingen har bred støtte i Stortinget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 1536)

S a k n r . 7

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Peter Skovholt Gitmark, Gunnar Gundersen, Kari Lise Holmberg, Børge Brende, Trond Helleland og Svein Flåtten om å avvikle den såkalte hytteskatten og begrense nivået på eiendomsskatten (Innst. S. nr. 67 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:77 (2006-2007))

Hans Olav Syversen (KrF) [12:21:14] (ordfører for saken): I representantforslaget forslås for det første at den utvidelsen av kommunenes mulighet til å utskrive eiendomsskatt som ble vedtatt våren 2006, blir reversert. Forslagsstillerne ønsker at eiendomsskatt kun skal skrives ut på «verk og bruk» og på eiendommer i områder som er utbygd på bymessig vis. For det andre foreslås det i representantforslaget at det skal settes en maksgrænse på takstgrunnlaget for utskrivning av eiendomsskatt på 30 pst. av markedsverdien.

Flertallet i komiteen, bestående av regjeringspartienes representanter, tilrår at representantforslaget ikke bifalles. Et mindretall, bestående av Fremskrittspartiets og Høyres representanter, fremmer de to konkrete forslagene på nytt, og jeg går ut fra at de ulike fraksjonene vil redegjøre ytterligere for sine synspunkter.

Det er vel ikke mer enn et halvt år siden vi sist hadde en ganske opphetet debatt i denne sal om et annet representantforslag knyttet til eiendomsskatten. Det gjaldt Fremskrittspartiets forslag om å avvikle hele adgangen for kommunene til å utskrive eiendomsskatt. Eiendomsskatt er som kjent et svært følelsesladet tema, og det vil sikkert også dagens debatt vise.

Kristelig Folkeparti har det samme utgangspunktet i dag som sist gang vi debatterte saken. Vi legger til grunn at kommunene bør ha mulighet til å kunne skrive ut eiendomsskatt, og overlater til det lokalpolitiske skjønn å avgjøre om retten skal benyttes eller ikke. Da må også lovverket nødvendigvis være utformet slik at en utskrivning kan gjøres på en mest mulig hensiktsmessig måte, både ut fra effektivitetshensyn og rettferdighetshensyn. Samtidig ønsker vi at de kommuner som faktisk skriver ut eiendomsskatt, legger vekt på sosiale hensyn når skatten ut-

formes. Da saken sist var oppe, fremmet Kristelig Folkeparti og Venstre tre konkrete lovforslag om å styrke vektleggingen av sosiale hensyn i lovverket for eiendomsskatten. Vi viser til disse forslagene også i denne sak, og anmoder Regjeringen om å vurdere også dette når den bebudede nye vurderingen av de ulike reglene for utskrivning av eiendomsskatt gjennomføres.

Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer ytterligere et nytt forslag i innstillingen, som vil styrke fordelingshensyn ved skatteutformingene enda bedre, dersom det blir fulgt opp.

Til forslag nr. 2, fra de nevnte representanter, har jeg lyst til å si at selv om vi ikke støtter det, er det av og til så lite ensartet praksis mellom ulike kommuner når det gjelder selve takseringen, at forslaget absolutt har en viss relevans. Det må ikke bli slik at det er adressen og ikke markedsverdien som blir avgjørende for taksten. Slike forskjeller vil, dersom de blir ekstreme, også oppleves klart urimelige i befolkningen.

For øvrig vil jeg overlate til Høyres representanter å framføre sine prinsipielle argumenter mot en lovendring som en finansminister fra Høyre for ikke lenge siden argumenterte for.

Med det tar jeg opp Kristelig Folkepartis og Venstres forslag.

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen har tatt opp de forslag han refererte til.

Marianne Aasen Agdestein (A) [12:25:30]: Det er omtrent et halvt år siden vi sist diskuterte kommunal eiendomsskatt i denne salen. I likhet med Kristelig Folkepartis representant står flertallet fast på det standpunkt som vi hadde tidligere.

Bakgrunnen for at forslaget stilles nå, er trolig den utvidede muligheten kommunene har fått til å pålegge eiendomsskatt i hele kommunen, for i revidert nasjonalbudsjett for 2006 ble det vedtatt en åpning for kommunene til å skrive ut eiendomsskatt for hele kommunen, bare innenfor «bymessig bebyggelse, og/eller på verk og bruk». Formålet med endringen var å fjerne urimelig forskjellsbehandling innenfor samme kommune, fjerne uklarhet i regelverket og gi kommunene økt valgmulighet. Det mener flertallet fortsatt er en riktig politikk.

Opposisjonen ynder å kalle dette for en hytteskatt. Det anser jeg for å være litt underlig, siden det ikke er lov bare å pålegge hytter eiendomsskatt. Det er derfor meningsløst å omtale deler av denne eiendomsskatten som en såkalt hytteskatt. Kommunen kan ikke skrive ut eiendomsskatt kun i hytteområder. Valget står mellom hele kommunen eller innenfor bymessig bebyggelse.

Jeg vil dessuten minne forsamlingen om følgende: Eiendomsskatt er en kommunal inntektskilde som beløp seg til 4,4 milliarder kr i 2006, dvs. i forhold til anslaget i St.prp. nr. 1 for 2006-2007. Det betyr at dersom eiendomsskatten fjernes, reduseres kommunenes inntekter med om lag 4,4 milliarder kr. Konsekvensene av det kan bli kutt i velferdstilbudet i kommunene.

Kommunen bestemmer selv om den skal ha eiendomsskatt, hvilket nivå den skal ligge på, og om det skal åpnes for differensiering av satsene. Vi har ingen grunn til å anta noe annet enn at kommunene gjennom lokaldemokratiet innretter eiendomsskatten slik at den oppfattes som rimelig for innbyggerne.

Saksordfører Syversen peker på at sosiale hensyn ikke ivaretas godt nok i noen kommuner. Det er forhold som bør følges opp i de kommunene dette gjelder, så langt det er mulig innenfor nåværende regelverk. Men generelt, som i alle andre saker, bør vi også her være åpne for å justere regelverket, om det viser seg at det er behov for dette av sterke rettferdighetshensyn.

Flertallet støtter dermed ikke forslaget.

Jørund Rytman (FrP) [12:28:03]: Nå er det vel ikke noen tvil om hva Fremskrittspartiet mener i denne sak og om eiendomsskatt generelt, noe vi sier klart fra om, og som kommer tydelig fram i begynnelsen av Fremskrittspartiets partiprogram. Vi vil oppheve loven om eiendomsskatt, noe vi gang på gang gjentar i valgkamper, og noe vi flere ganger her i Stortinget har foreslått – senest i form av et representantforslag før sommerferien, som dessverre kun fikk Fremskrittspartiets stemmer. Det påpeker vi også i våre merknader til denne sak.

Eiendomsskatt er en overlevning fra gamle dager da eiendom betydde rikdom og evne til å betale skatt, i en tid da skatt på inntekt ikke var særlig fruktbart. Eiendomsskatten rammer tilfeldig og usosialt og slett ikke etter evne. Eiendomsskatt er en spesielt urimelig form for dobbeltbeskatning, ettersom skatten ikke har sammenheng med hvorvidt man har hatt noen avkastning på eiendommen. Vi vet jo også at eiendom beskattes flere ganger, ettersom man allerede har betalt skatt på den lønnen eiendommen er ervervet for, i tillegg til dokumentavgift når man kjøpte eiendommen, eventuelt arveavgift, og merverdiavgift av påkostninger. Videre er eiendommen allerede gjenstand for formuesbeskatning.

Etter at denne såkalte hytteskatten ble innført, har jeg flere ganger fått henvendelser fra fortvilte pensjonister, som gjennom mange år har spart for å kjøpe seg en hytte som de har planlagt å kose seg på i pensjonisttilværelsen. Og så kommer plutselig denne hytteskatten, som rammer enslige eldre, som ofte kun har minstepensjon som inntekt. Man har pensjonister som vil få det vanskelig med å betale denne skatten på en eiendom som kan ha en høy markedsverdi, pensjonister som har et hus som er nedbetalt gjennom et langt liv og samtidig kanskje trenger store påkostninger.

Dette rammer også barnefamilier, barnefamilier i etableringsfasen, som gjerne har en høy gjeldsbyrde.

Skatten framstår spesielt urimelig når det gjelder hytter, ettersom hytteeier bor i en annen kommune og dermed ikke har stemmerett og innflytelse i kommunen.

Det er jo et tankekors at vi her i Norge fosser over av penger. Vi vil snart passere 2 500 milliarder kr i formue, og likevel skal norske borgere flås. De kommunale skatter og avgifter kommer så på toppen av allerede urimelige og

høye skatter og avgifter. Så registrerer jeg at man her i Stortinget prater høyt om at staten bør øke skattene og avgiftene.

Fremskrittspartiet skulle gjerne ha fjernet hele eiendomsskatten, men forstår at vi står alene i denne sak. Som et steg i riktig retning støtter vi Høyres representantforslag om å avvikle den såkalte hytteskatten og begrense nivået på eiendomsskatten.

Jeg tar avslutningsvis opp de forslagene vi har sammen med Høyre.

Presidenten: Representanten Jørund Rytman har tatt opp de forslag han refererte til.

Svein Flåtten (H) [12:31:33]: Først en takk til saksordføreren, som, selv om vi ikke er helt enige denne gangen, alltid fremstiller sakene på en balansert og god måte. Jeg er helt enig med ham når han sier at skatt på eiendom og bolig er følelsesladet i dette landet, av gode grunner, men jeg tror også at følelsene ofte er ispedd en viss rasjonalitet, for beskatningen av nordmenns boliger øker hele tiden under denne regjeringen. Økningen i ligningsverdien på eiendom har blitt en årvisst foreteelse, hvor det eneste spenningsmoment er hvorvidt man skal legge på 10 eller 15 pst., kanskje kan det bli mer.

Utvidelsen av eiendomsskatteloven er et skritt i den samme gale retning. 80 pst. av oss eier våre egne boliger og fritidsboliger. Vi bor under spesielle klimatiske omstendigheter, og vi bruker mye av vår tid, krefter og økonomiske ressurser gjennom et langt liv til å forvalte vår egen boligformue. Dette er en betydelig samfunnsøkonomisk plussverdi, som belønnes av myndighetene med stadig økte skatter, i tillegg til at man allerede har betalt moms på boliginvestering og på vedlikehold, og at innkjøp og vedlikehold selvsagt utføres for beskattede midler – får vi håpe. Ja, selv arbeid på egen bolig er jo i utgangspunktet skattepliktig, men med unntak for ordinær fritid, dvs. opparbeidet ferie eller overført ferie fra forrige år etter nøye spesifiserte regler i ligningspraksis. Det viser jo hvor mye man egentlig er etter boligeierne.

Bondevik II-regjeringen fikk avskaffet fordelsbeskatningen av egen bolig og fritidsbolig, og heldigvis har ikke den nåværende regjering foreløpig snakket høyt om å gjeninnføre den. Men det finnes andre metoder som brukes, bl.a. utvidelsen av muligheten til å ilegge eiendomsskatt. Denne utvidelsen er uheldig, og vil kunne øke den totale beskatningen på boliger og hytter. En har allerede sett eksempler på at særlig kommuner med mange hytter griper denne muligheten.

Jeg synes det er god grunn til å bruke navnet «hytteskatt». Utvidelsen gir muligheten til å bruke det navnet. Jeg skjønner at representanten Agdestein synes det er irriterende. For hytteeierne er det også irriterende med skatten.

Denne utvidelsen bærer også i seg et demokratisk problem ved at hytteeiere som ilegges eiendomsskatt, ikke har noen politisk påvirkningsmulighet, fordi de selvsagt ikke har stemmerett i hyttekommunen. De lokale takseringer er i tillegg ofte tilfeldige, og eiendomsskatten slår ut

usosialt, da den ikke hensyntar skattyters betalingsevne eller inntektsforhold, slik at det blir en dårlig fordelingsprofil. Av den grunn er det også overraskende at den rød-grønne regjering ønsker en slik utvidelse. For å unngå noe av denne problematikken ligger det også i vårt forslag en maksimalgrense på 30 pst., slik som det er for ligningsverdier i forhold til formuesbeskatningen. Dette kan rette opp skjevheter i tilfeldige utslag av verdiansettelsene.

La meg også bruke denne anledningen til å ta opp en sak som saksordføreren var inne på. Han utfordret meg på å si noe om vår etter herostratisk berømte merknad fra innstillingen til skattereformen i 2004. Jeg er glad for å få den muligheten, for det var undertegnede som førte den merknaden i pennen. I den merknaden sa man ganske riktig at man støttet regjeringens hensikt om å vurdere en fjerning av den gjeldende avgrensning av eiendomsskatten osv., som også finansministeren har skrevet til komiteen i sitt svarbrev. Man bad jo da regjeringen vurdere dette, regjeringen vurderte det, og fant ut at slik ville man ikke ha det. Dette er nå blitt gjentatt så mange ganger at det høres ut som om dette nærmest er en merkverdighet i norsk politisk praksis, men det er det jo slett ikke. Vi ser jo stadig eksempler på at de nåværende posisjonspartier – jeg kan ta eksempler fra finanskomiteen – stort sett skriver merknader som imøtekommer det som Regjeringen ønsker i sine proposisjoner. Vi har hatt flere slike saker bare denne høsten. Jeg synes derfor at det er lite sensasjonelt at man har skrevet en merknad, bedt om en vurdering, og at Regjeringen har kommet med en annen vurdering. Men takk likevel for å få denne anledningen til å ta utfordringen fra representanten Syversen.

Magnar Lund Berge (SV) [12:36:52]: Er det noe som er spesielt for Norge i forhold til land vi vanligvis sammenligner oss med, er det nettopp at skatt på bolig og på eiendom er veldig lav.

Representanten Flåtten nevnte i sitt innlegg at det nye forslaget skulle by på et demokratiproblem. Jeg har aldri tidligere hørt at det for næringsdrivende som har firmaer rundt omkring i Norge og skatlegges i de forskjellige byene, skulle by på noe demokratiproblem at de ikke har stemmerett alle steder der hvor de måtte ha drift og må skatte. Jeg kan heller ikke se at det har store konsekvenser for dem som har hytte eller fritidseiendom et sted, ikke å kunne stemme i den kommunen. Når det gjelder bruk av fritidseiendommer i Norge, ser vi at bruken er økende. Det er folk som tilbringer opptil halve året på sine fritidseiendommer, og de bruker da både kommunens helse- og sosialvesen og all annen infrastruktur. At de da ikke skal betale skatt til den samme kommunen, oppfatter jeg som mye mer urimelig enn at de ikke skulle kunne stemme. En annen løsning ville jo være at de kunne stemme flere steder. Jeg har til og med sett det foreslått. Det regner jeg med at heller ikke Flåtten støtter.

Eiendomsskatten er en frivillig kommunal skatt. De nye reglene som ble vedtatt i revidert nasjonalbudsjett for 2006, åpner jo for at kommunene kan velge mellom å skrive ut eiendomsskatt for hele kommunen bare innenfor bymessig bebyggelse og/eller på verk og bruk. Argumen-

tasjonen for endringene var å fjerne urimelig forskjellsbehandling innenfor samme kommune ved å fjerne uklare regelverk og gi kommunen økt valgfrihet. Det er verdt å merke seg at det ikke åpnes for særlig beskatning av fritidseiendommer, men for at kommuner kan skattlegge alle typer boliger med lik sats i hele kommunen, uavhengig av om området er bygd ut på bymessig vis eller ikke. Den tidligere avgrensingen til bymessige områder kunne være uklar og vanskelig å praktisere. Eksempelvis kunne en oppleve ulik beskatning av ellers like eiendommer i samme kommune bare basert på beliggenhet, og dette kunne lett oppleves både som uheldig og urimelig.

Forslagsstillerne fokuserer særskilt på fritidseiendommer. Fritidseiendommer vil ofte ligge utenfor bymessige områder, og slik sett er eiendomsskatt på fritidseiendom en konsekvens av utvidelsen til virkeområdet for eiendomsskatteloven. Det må likevel bemerkes at loven ikke åpner for at det kun skrives ut eiendomsskatt på fritidseiendom.

Så hadde jeg tenkt å minne representanten Flåtten på en tidligere merknad. Han fokuserte såpass mye på den selv at jeg synes at det godt kan stå over, men det kunne vært fristende.

Til slutt vil jeg vise til forslag nr. 4, fra Venstre og Kristelig Folkeparti, der

«Stortinget ber Regjeringen vurdere mulighetene for å gi kommunene anledning til å sette en høyere sats for kommunal eiendomsskatt på de aller dyreste boligene og fritidseiendommene».

Dette er et forslag jeg kan ha sympati for og kunne godt tenke meg å se nærmere på. Jeg vil gjerne henstille til forslagsstillerne om å gjøre det om til et oversendelsesforslag.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:41:01]: Skatt på eiendom kontra skatt på inntekt er en gammel og veldig interessant debatt. Eiendomsskatt bar tidligere navnet matrikelskyldskatt, og i dag er det et annet navn på skatteformen, nemlig grunnrenteskatt eller kommunal eiendomsskatt.

I skattereformen av 1882 fikk vi inntekts- og formuesskatt. Vi fikk altså skatt etter evne. Eiendomsskatt, grunnrenteskatt, er korrigerende av dette hovedprinsippet etter Senterpartiets syn, da under spesielle forhold. Vi er derfor for grunnrenteskatt på oljevirkosomhet, og vi har grunnrenteskatt der på 50 pst. høyere enn den generelle skattesatsen for næringslivet. Vi er for grunnrenteskatt på vannkraftverk, og der er satsen 30 pst. høyere enn den generelle skattesatsen for næringslivet.

Fra skatteåret 2007 har kommunene anledning til å skrive ut eiendomsskatt i hele kommunen, etter at lov om eieendomsskatt til kommunene av 6. juni 1975 nr. 29, eieendomsskattelova, ble endret ved lov av 26. juni 2006 nr. 25. Formålet med endringa var å gi grunnlag for færre avgrensingsproblemer ved utskriving av eiendomsskatt og mulighet for større likhet i beskatninga innenfor den enkelte kommune. Dette har gitt kommunen en valgadgang som tidligere ikke eksisterte.

Det blir feilslått å omtale lovendringa eller eiendomsskatten som hytteskatt, ettersom loven ikke åpner for at det kun kan skrives ut eiendomsskatt på fritidseiendom.

Senterpartiet er for det historiske systemet vi har hatt med valgfri kommunal eiendomsskatt. Det har de siste årene vært mulighet til å utskrive kommunal eiendomsskatt bare på verk og bruk. Det man etter Senterpartiets syn kan benytte denne anledningen til, er en ekstra beskatning av de verk og bruk som har en inntekt som i økonomien kalles for en superprofitt, altså som ligger i nærheten av det som er lønnsomheten i kraftverk og tilsvarende virksomhet. Det er ingen grunn til å utskrive kommunal eiendomsskatt på verk og bruk som ikke har en spesiell avkastning, og det er det viktig at kommunene tar hensyn til når en lager regelverket også for verk og bruk.

Senterpartiet har også historisk sett vært for utskriving av kommunal eiendomsskatt i bymessig bebyggelse. Hvorfor har en vært det? Jo, fordi verdistigning på bygninger i bymessig bebyggelse historisk sett har hatt en langt mer positiv utvikling, og da som følge av offentlig innsats. Det er altså offentlige reguleringer og offentlig bruk av penger som har ført til at verdiene på bygninger i de områdene har hatt en mye mer positiv utvikling enn bygninger andre steder.

Høyre sier i innstillinga at de generelt ikke ønsker eiendomsskatt. De viser til at 80 pst. eier egen bolig i Norge, og at boligen bør skjermes i størst mulig grad for skattlegging. Disse medlemmer mener at boliger og fritidsboliger allerede beskattes mer enn tilstrekkelig, og viser til at under den forrige regjeringa ble fordelsbeskatning av egen bolig fjernet og formuesskatten på boliger og fritidsboliger redusert.

Ja, sannheten er vel den at det er en svært gunstig beskatning i dag av investering i bolig og fritidseiendom. Det er jo en av de viktige årsakene til at investeringer i bolig og fritidseiendom hvert år blir langt større enn det Regjeringa budsjetterer med. I forhold til dem som i dag leier bolig, er jo beskatninga av dem som eier bolig, svært gunstig. Ikke minst ble det resultatet da fordelskatten av verdien av å bo i egen bolig ble tatt bort, samtidig som en beholdt det ubegrensede gjeldsrentefradraget for privatpersoner i investering i bolig og fritidseiendom. Derfor brøt vi altså fundamentalt med symmetribeskatninga av egen bolig. Det er en stor utfordring, og det er et stort systemproblem vi nå står overfor for å sikre at samfunnets ressurser kommer til de områder hvor en har en prioritert oppfatning av at de skal komme til.

Senterpartiets syn når det gjelder kommunal beskatning av bolig, som annen beskatning av bolig, er at egen bolig av normal standard ikke skal beskattes, verken på inntekt, formue eller eiendom. Når det gjelder den kommunale, frivillige eiendomsskatten, kan man ved kommunestyrevedtak, hvor en sikrer disse boligene gjennom bunnfradrag, differensierte satser og takstgrunnlag, ivareta Senterpartiets syn, som innebærer at den enkelte skal stimuleres til å erverve egen bolig av nøktern standard. Det er en fordel for Norge.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:46:06]: Først til representanten Flåtten. Jeg er glad for den historieb�skrivelsen fra en sentral kilde når det gjelder den merknaden knyttet til eiendomsskatt, men ut fra det må man vel også kunne slutte at noen prinsipiell motstand har det kanskje ikke vært fra Høyres side. Da hadde man vel neppe vært med på å be om en vurdering av det eiendomsskattesystemet vi nå har.

Når det gjelder Magnar Lund Bergos ønske om å se nærmere på forslaget fra Kristelig Folkeparti og Venstre angående de mest luksuriøse boligene, er det klart – etter samråd med Sponheim – at det er en fristelse vi faller for. Vi gjør det hermed om til et oversendelsesforslag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 1536)

S a k n r . 8

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Åge Starheim, Ib Thomsen og Jørund Rytman om å utrede konsekvensene av å la kommunale virksomheter omfattes av det ordinære merverdiavgiftsregelverket (Innst. S. nr. 71 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:84 (2006-2007))

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:47:54] (ordfører for saken): Saken gjelder forslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Åge Starheim, Ib Thomsen og Jørund Rytman om å utrede konsekvensene av å la kommunale virksomheter omfattes av det ordinære merverdiavgiftsregelverket.

Komiteens flertall, som utgjøres av regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti, peker på at dagens generelle momskompensasjonsordning ble innført den 1. januar 2004. Denne ordninga ble etablert i den hensikt å fjerne forskjellsbehandlenga mellom kommunal egenproduksjon og kjøp fra merverdiavgiftspliktige aktører som merverdiavgiftssystemet gir opphav til.

Flertallet påpeker at den generelle kompensasjonsordninga innebærer at kommunene blir kompensert for betalt inngående merverdiavgift på alle innkjøpte varer og tjenester fra registrerte næringsdrivende. Merverdiavgiften vil dermed ikke representere noen ekstrakostnad ved kjøp av tjenester fra private. Ordninga innebærer derved at merverdiavgiftsregelverket ikke påvirker valget mellom egenproduksjon eller kjøp fra andre.

Flertallet er i hovedsak av den mening at regelverket er utformet i tråd med anbefalingene fra et bredt sammensett utvalg i NOU 2003: 3 Merverdiavgiften og kommunene – konkurransevidringer mellom kommuner og private.

Flertallet viser til utvalgets vurderinger av ulike alternativer for modeller innenfor merverdiavgiftssystemet som skulle likestille kommunal egenproduksjon og kjøp av tjenester i forhold til merverdiavgiften, og at utvalget konkluderte med at utvidet merverdiavgiftsplikt ikke vil være gjennomførbar som en generell løsning på konkurransevidringene med dagens finansiering og organisering av velferdstjenestene. Flertallet viser også til at utval-

get heller ikke ville anbefale modellen med utvidet fradragsett for kommunene.

Regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti viser til at det i Ot.prp. nr. 1 for i år er foreslått endringer i lov av 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. Flertallet viser til at det av proposisjonen framgår at Finansdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet er av den oppfatning at omfanget av kommunal aktivitet som gir opphav til forskjellbehandling på merverdiavgiftsunntatte virksomhetsområder hvor kommunene mot vederlag tilbyr tjenester i konkurranse med private, er av begrenset omfang. På denne bakgrunn bifaller ikke regjeringspartiene forslaget.

Fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er vurderinga en annen. Disse medlemmer vil peke på at det offentlig oppnevnte utredningsutvalget pekte på en rekke praktiske problemer med utvidet merverdiavgiftsplikt etter å ha gått grundig inn i dette temaet. Disse medlemmer mener derfor at en utvidelse må skje mer gradvis, at dette er tilstrekkelig utredet av utvalget, og at den nåværende ordning bør få virke noe lenger før man går i gang med omfattende evalueringer. Etter deres ønske skal forslaget vedlegges protokollen.

Forslagsstillerne fra Fremskrittspartiet går inn for forslaget.

Peter Skovholt Gitmark (H) [12:51:37]: Saksordføren holdt et balansert innlegg. La meg bare si at både private og kommunale virksomheter leverer viktige tjenester.

Sett fra en samlet opposisjons side er det viktig at samfunnets ressurser brukes mest mulig effektivt, og at disse tjenestene leveres best mulig hva angår kvalitet. Det var også grunnen til at det under Bondevik II-regjeringen ble innført en generell momskompensasjonsordning fra 1. januar 2004, for å fjerne forskjellsbehandlenga mellom egenproduksjon av tjenester i kommunene og private leverandører av tjenester. Det er derfor fra en samlet borgerlig opposisjon et sentralt ønske at merverdiavgiftsløsninger ses på på nytt, slik at en slik forskjellsbehandling ikke finner sted, og at man får en mest mulig effektiv offentlig tjenesteproduksjon. Jeg tar derfor opp de to forslagene som Høyre står sammen med andre partier om.

Presidenten: Representanten Peter Skovholt Gitmark har tatt opp de forslag han refererte til.

Jørund Rytman (FrP) [12:52:59]: Som vi skriver i representantforslaget, er hovedformålet med dette forslaget å finne fram til mer kostnadseffektive måter å organisere kommunal forvaltning på og derved bedre tilbudet til landets innbyggere. Forslaget vil også kunne bidra til å synliggjøre for brukerne og innbyggerne hva de ulike tjenestene faktisk er verdt, samt gjøre det lettere for den enkelte kommune å velge en markedsorientert politikk.

Dagens momskompensasjonsordning er komplisert, fordi den har en rekke vanskelige avgrensninger. Enkelte

spørsmål knyttet til momskompensasjonsordningen er vanskeligere enn andre.

Ved innføringen av momskompensasjonsordningen uttalte Kommunenes Sentralforbund at en generell ordning ville bli enklere å administrere enn alternativene og også redusere avgrensingsproblemene. Men da Finansdepartementet i brev form 8. mars 2006 bad Kommunenes Sentralforbund om å vurdere hvilken administrativ belastning kompensasjonsordningen medfører for de kompensasjonsberettigede, uttalte KS at reformen i stor grad har «ført til stor frustrasjon hos nær alle kommuner. De fleste mener at de har «tapt» og har vanskelig for å følge med i de kompliserte etterberegningene som har blitt foretatt flere ganger».

Den generelle momskompensasjonsordningen har dessverre ikke levd opp til forventningene til effektivisering og fri konkurranse, og vi ønsker derfor med disse forslagene å ta ett skritt til i retning av likebehandling av kommunal og privat virksomhet.

For å redusere problemene med dagens ordning vil det kunne være naturlig å la all kommunal virksomhet omfattes av det ordinære merverdiavgiftsregelverket, slik man bl.a. har gjort på New Zealand. En slik modell innebærer et generelt merverdiavgiftssystem som omfatter alle varer og tjenester, og både offentlig og privat virksomhet.

Helt siden jeg ble valgt inn her på Stortinget, har jeg blitt kontaktet av aktører fra forskjellige næringer, som f.eks. privatdrevne videregående skoler og private barnehager, som mener noe må gjøres, slik at man kan drive på like vilkår som offentlige aktører. Jeg har også blitt kontaktet av flere rådmenn fra mitt hjemfylke, som er helt enig i at denne ordningen er altfor komplisert og rammer urettferdig.

Jeg vil ta opp Fremskrittspartiets forslag. Jeg vil også understreke at det vi foreslår, er at vi ber Regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett i 2008 med vurderinger og forslag til en ordning som nøytraliserer merverdiavgiftbelastningen for helseforetakene og statsforvaltningen. Jeg kan ikke se hvorfor ikke alle partiene her i Stortinget kan være med på et slikt forslag. Det samme gjelder også forslaget der vi ber Regjeringen utrede konsekvensene av å la kommunale virksomheter omfattes av det ordinære merverdiavgiftregelverket, inkludert eventuelle merkostnader for kommunal sektor. Jeg gjentar: Vi ber om en utredning.

Presidenten: Representanten Jørund Rytman har tatt opp det forslaget han refererte til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8.
(Votering, se side 1537)

S a k n r . 9

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Erna Solberg og Olemic Thommessen om å øke fradragsbeløpet og utvide ordningen med skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner, til også å omfatte gaver inkludert kontingent i lokale, frivillige organisasjoner (Innst. S. nr. 68 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:89 (2006-2007))

Gjermund Hagesæter (FrP) [12:57:07] (ordfører for saka): Denne saka gjeld eit forslag om å utvide ordninga med skattefradrag for gaver til frivillige organisasjonar, å auke grensa frå 12 000 kr pr. år, slik det er i dag, til 15 000 kr pr. år. Forslaget går òg på kva slags gaver som skal inkluderaast i denne fradragsordninga.

Komiteen har delt seg i eit mindretal og eit fleirtal i denne saka. Fleirtalet består av regjeringspartia, mens mindretalet består av ein samla opposisjon.

Opposisjonen meiner at dette er eit godt forslag, som vil bidra til at det frivillige Noreg kan få auka inntekter. Mindretalet meiner at dette vil gi positive ringverknader som langt, langt overstig det såkalla skattetapet som staten vil få på grunn av at ordninga blir utvida.

Fleirtalet er ueinig i det. Eg siterer frå innstillinga:

«Flertallet mener imidlertid at det generelt er bedre og mer målrettet å støtte frivillige organisasjoner gjennom bevilgninger over statsbudsjettet, enn gjennom skattefradrag hvor pengestøtten styres ut fra hvor mye ulike private givere støtter forskjellige organisasjoner.»

Så vidt saksordføreren forstår, kjem denne merknaden av ein tankegang som går ut på at staten og politikarane er flinkare til å bestemme kven som skal ha støtte, enn det folk flest er til å vurdere det. Det er ein tankegang som i alle fall Framstegspartiet tek avstand frå, og er sterkt ueinig i. Vi meiner at folk flest vil vurdere dette langt betre enn politikarar og staten på vegner av folket.

Den andre sida av dette er at når private givarar yter støtte, vil det statlege bidraget vere veldig avgrensa i forhold til det totale beløpet som blir gitt. For kvar krone som blir gitt, vil staten berre bidra med 28 øre, mens den private givaren etter skattefradraget vil bidra med 72 øre – nesten fire gonger så mykje som staten.

Det gjer at ein vil få mykje meir frivillig organisasjonsarbeid ut av pengane enn dersom ein berre skal halde seg til statleg støtte og statlege bidrag. Dette er det altså usemje om – det er jo slik at ein har eit fleirtal og eit mindretal.

Då vil eg berre avslutte med å fremje mindretalsforslaget frå Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre.

Presidenten: Representanten Gjermund Hagesæter har tatt opp det forslaget han refererte til.

Marianne Aasen Agdestein (A) [13:01:01] Alle er enige om at den innsatsen som gjeres av frivillige organisasjoner, er en viktig del av folks liv landet rundt. Det er i organisasjonene mange finner rom og uttrykk for sitt engasjement på fritiden. I tillegg bidrar mange frivillige organisasjoner direkte når det gjelder velferd og veldedighet. Det kan være som et supplement til det offentlige, eller at organisasjonene fyller et tomrom som det offentlige vanskelig kan fylle like godt. Røde Kors' tilbud til innsatte om å få en besøksvenn i fengselet, eller det å få en lokalkjent til å hjelpe seg som nyankommet flyktning, er slike eksempler. Bredden er langt større enn dette, og mengden av frivillig arbeid er meget stor – uten at jeg går mer inn på det her.

Knapt noen er uenig i denne virkelighetsbeskrivelsen. Partiene skiller lag i synet på skatt, også i denne sammenheng. I dag er det slik at frivillige organisasjoner nyter godt av en rekke gunstige skatte- og avgiftsregler, da særlig fradraget på 12 000 kr pr. år hvis man gir gaver til frivillige organisasjoner. Flertallspartiene mener denne ordningen er gunstig nok, og ønsker ikke å prioritere å øke beløpsgrensen. Vi vil heller ikke utvide ordningen til å gjelde kontingenter.

Når det gjelder forslagsstillernes ønske om utvidelse til å gjelde organisasjoner som ikke har et nasjonalt omfang, avvises også dette av flertallet. Hovedbegrunnelsen ligger i hensynet til kontroll og administrasjon. Hvis det skal åpnes opp for at lokale foreninger og lag skal kunne motta gaver med fradragsrett for giveren uten at de er tilsluttet et sentralt ledd som kan levere et samlet regnskap, betyr det klart mer arbeid fra Skattedirektoratets side. Deres oppgaver med hensyn til tilsyn og kontroll vil bli vanskeligere, og man kan selvfølgelig tenke seg at de får økte ressurser parallelt med en slik endring som forslagsstillerne ønsker seg. Men det vil bety økt offentlig byråkrati, noe jeg erindrer at enkelte av dem som støtter forslaget, som regel er sterkt imot.

Å styrke skatteetaten er ingen dum tanke om man ønsker økte offentlige inntekter. Men regelverksendringer som vil medføre at Skattedirektoratet får en vesentlig vanskeligere kontrolloppgave, ønsker ikke flertallet å støtte.

På bakgrunn av dette stemmer Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet mot disse tre endringene som ligger i forslaget.

Magnar Lund Bergo (SV) [13:03:35]: I noen sammenhenger gis det inntrykk av at det skranter med frivilligheten i Norge, og at det var så mye bedre før: Flere deltok, og dugnadsånden var større. Ja, samfunnet har endret seg, og mange aktører slåss om vår oppmerksomhet, men frivilligheten består og er muligens større og mer aktiv enn det vi forestiller oss i hverdagen.

I internasjonal sammenheng er Norge landet som utmerker seg med ekstremt høy deltakelse i lag, foreninger og frivillighet av alle slag. Det er kanskje ikke helt tilfeldig at ordet «dugnad» var det som i Nitimen for et år eller to siden ble kåret til det norske av det norske.

Frivillig sektor bidrar med store verdier til samfunnet i form av 113 500 frivillige årsverk og en omsetning på over 60 milliarder kr. Sektoren sysselsetter hele 69 000. Jeg mener det ikke er noen politisk uenighet om et ønske om en stor frivillig og aktiv sektor, og at det heller ikke er noen partier som ikke er opptatt av å legge best mulig til rette for at frivillige lag og organisasjoner kan utøve sin samfunnsnyttige innsats.

Det står i merknadene fra Kristelig Folkeparti i innstillingen:

«Tatt i betraktning at flere av partiene i sittende regjering har vært prinsipielle motstandere av å gi skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner, er det i og for seg gledelig at Regjeringen ikke har fulgt opp disse truslene.»

«Truslene» – det var da voldsomt, jeg kan ikke huske å ha *truet* med å fjerne dette fradraget. Dersom vi hadde endret dette, ville det blitt kompensert på annen måte.

SV er av den mening at skattelette for givere ikke er veien å gå for å styrke Frivillighets-Norge. Som et kompromiss i Soria Moria-erklæringen er likevel den ordningen som gjelder i dag, noe vi lever greit med, men det sier seg selv at dette ikke er en ordning som SV ønsker å utvikle videre.

I SV mener vi det er mer målrettet å støtte frivillige organisasjoner gjennom bevilgninger over statsbudsjettet til ulike organisasjoner og aktiviteter enn gjennom skattefradrag, hvor pengestøtten til organisasjonene styres ut fra hvor mye ulike private givere støtter ulike organisasjoner. Det viktige for frivilligheten er forutsigbare og gode rammevilkår, og det skal vi bidra til.

Frivillige organisasjoner nyter allerede godt av en lang rekke gunstige skatte- og avgiftsregler – for å støtte denne typen aktivitet. I tillegg til det særskilte fradraget i alminnelig inntekt for gaver til frivillige organisasjoner på inntil 12 000 kr kommer særskilte regler for arbeidsgiveravgift og fritak for plikten til å sende inn lønnsoppgave når samlet lønnsutbetaling til en person ikke overstiger 2 000 kr. I frivillighetsmeldingen som kommer, er det forslag om at den grensen skal heves til 4 000 kr. Det er også skattefritak for næringsvirksomhet under 140 000 kr.

Alt har sin pris, og prisen for skattefradragsordningen i forbindelse med frivillighet beløper seg til anslagsvis 390 mill. kr i 2007. Det må være lov å stille spørsmål om de 390 mill. kunne vært tildelt, eller vært mer forutsigbare og til enda større nytte med direkte overføringer fra staten til Frivillighets-Norge. Det bør ikke være slik at det å ha rike venner er en forutsetning for å kunne drive god frivillighet.

Det er ikke slik at vi *må* ha skattefradrag for å gi penger til gode formål. Mange av oss gir stadig beløp til gode formål uten tanke for skattelette, om det nå er noen slanter til Frelsesarmeen, lodd til det lokale idrettslaget eller noen månedlige tusenlapper til partiet. Det er vel ikke slik at skattelette for noen er viktigere enn formålet.

Det er ellers viktig for SV at den offentlige støtten til organisasjonene legges opp slik at den sikrer organisasjonenes autonomi og mangfold.

I morgen blir det anledning til å se på de spørsmålene vi diskuterer nå, i en større og prinsipiell sammenheng. Da skal vi ha debatt rundt St. meld. nr. 39 for 2006-2007, Frivillighet for alle. Jeg regner med at dagens problemstilling da kommer opp i sin riktige sammenheng, at vi vil fokusere på frivillighetens rolle og vilkår, og at spørsmålene om skattelette får sin del av den debatten.

Jeg skal ikke foregripe morgendagens debatt, men vil avslutte med å vise til dialogen mellom Frivillighet Norge og Regjeringen. I sin høringsuttalelse sier Frivillighet Norge:

«Frivillighet Norge er svært glad for at Frivillighetsmeldingen er lagt fram. Meldingen inneholder en enhetlig og grundig gjennomgang av frivillig sektor og bærer preg av at regjeringen har lyttet til frivilligheten i arbeidet med meldingen.»

Det er grunn til å være fornøyd med at vi har en regjering som prioriterer frivillighet, og det er også grunn til å være optimist på frivillighetens vegne.

Hans Olav Syversen (KrF) [13:08:51]: Først til representanten Lund Bergo merknad om at han synes trusselforbedringen fra Kristelig Folkeparti var i sterkeste laget. Det får vi bare ta til etterretning.

Jeg har likevel lyst til å peke på det som representanten Lund Bergo var innom i sitt innlegg, og som også er med i merknaden fra flertallet. Der heter det at

«det generelt er bedre og mer målrettet å støtte frivillige organisasjoner gjennom bevilgninger over statsbudsjettet, enn gjennom skattefradrag hvor pengestøtten styres ut fra hvor mye ulike private givere støtter forskjellige organisasjoner».

Jeg er helt enig i at det er positivt at man også gir direkte støtte over statsbudsjettet, men jeg synes ikke man skal undervurdere det som det etter hvert er blitt stadig mindre av, nemlig organisasjonenes frie midler, for faktum er at gjennom mye av statsstøtten styres også aktiviteten i Frivillighets-Norge. Jeg tror det er veldig sunt og veldig riktig at vi bevarer et sivil samfunn, at vi har en tredje sektor, som også har et incitament utover det å være et slags haleheng til det offentlige. I det aspektet synes jeg gavefradragsordningen er midt i blinken, og jeg er veldig glad for at den er kommet. Som man vet, har vi også foreslått den utvidet i budsjettssammenheng. Det aspektet synes jeg ikke flertallet berører særlig i sine merknader, nemlig organisasjonenes mulighet til selv å styre sine midler uten at det styres i for stor grad av det offentlige. Det er, tror jeg, en av de viktige debatter knyttet til Frivillighets-Norge framover.

Så en kort merknad knyttet til forslaget. Vi støtter forslaget, men jeg vil allikevel si at det har noen administrative utfordringer ved seg som jeg synes man ikke skal overse. For Kristelig Folkeparti er det en premiss for en utvidelse av ordningen i tråd med det forslaget representerer, at man finner praktiske løsninger på disse utfordringene.

Sigvald Oppbøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Magnar Lund Bergo (SV) [13:11:28]: Representanten Syversen trekker fram en tilsynelatende motsetning mellom vår måte å se på frivillighet på og vår måte å finansiere frivillighet på. Han trekker spesielt fram det med frie midler. Hvis representanten Syversen ser i frivillighetsmeldingen, vil han se at regjeringspartiene er svært opptatt av frie midler og nettopp det at organisasjonene ikke skal styres av staten, men at vår rolle er å gi gode rammevilkår. Vi kjenner alle til at ikke minst på grunn av bortfallet av automatinntekter, som har vært formidabelt for Frivillighets-Norge, men som var helt nødvendig – og som de fleste i salen er enige om – må vi se oss om etter andre måter å støtte frivilligheten på. Vi skal gjøre det, og jeg mener personlig at det med frie midler er essensielt i den sammenhengen. Jeg mener f.eks. at en del av de spil-

lene som Norsk Tipping administrerer i dag, bør kunne tilbakeføres til Frivillighets-Norge, nettopp for å utløse mer dugnadsånd, som vi ikke finner i Norsk Tipping.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 9. (Votering, sjå side 1537)

S a k n r . 1 0

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Børge Brende og Svein Flåtten om å utelate utmarksverdier av elgjakt fra formuesberegningen innenfor områder med etablert ulverevir og høy rovviltbelastning (Innst. S. nr. 80 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:90 (2006-2007))

Marianne Aasen Agdestein (A) [13:13:27] (ordfører for saken): Temaet skatt kan omhandle det meste, i hvert fall om det er knyttet økonomiske verdier til gjenstanden. Elg er et slikt objekt, i likhet med reinsdyr og hjort, siden det jaktes på disse dyrene, og siden noen er villig til å betale for kjøttet.

Hva så om skatteobjektet av en eller annen grunn forringes? Hva skjer med skatten om det f.eks. skulle streife en ulv eller to innoom jaktområdet og ta for seg av det som er å finne av verdifullt vilt i området?

Denne problemstillingen har finanskomiteen behandlet, og det ganske så grundig, om jeg må få si det slik. Dette skyldes at representantene Jan Tore Sanner, Børge Brende og Svein Flåtten fremmet et representantforslag som lyder som følger:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endringer i skatteloven § 4, slik at formuesverdien av elgavkastning i sannsynliggjorte ulveområder, ikke inngår i den samlede beregning for skogformue.»

Flertallets konklusjon er som følger: Det er årets inntekt fra selve jaktrettigheten som skal verdsettes. Det er altså de utnyttede fellingstillatelsene det skal beregnes formuesverdi av. Dette innebærer at om en skoggeier ikke har hatt inntekter, eller har hatt reduserte inntekter, fordi ulv har forsynt seg av elgstammen som holder til i vedkommendes skog, vil vedkommende få null i formuesverdi, eller redusert formuesverdi til beskatning. Det er altså de utnyttede fellingstillatelsene det skal beregnes formuesverdi av, og etter denne presiseringen velger flertallet å avvise forslagene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Svein Flåtten (H) [13:15:00]: Jeg takker representanten for innsiktsfull omtale av en vanskelig skattesak. Det har vært litt frem og tilbake med denne saken, mildt sagt.

Men så har man jo fått vite de siste par dager at dette har endt opp med at Skattedirektoratet, som vel var de som hadde gjort feil i denne sammenhengen, har endret på sin praksis og erkjent det.

Mener representanten at denne saken har vist oss at Stortinget, politikerne – og kanskje særlig Regjeringen – bør ha en ydmyk tilnærming til skatteproblematikk som

kommer opp fra skattyterne, og at det er viktig å gå inn i detaljene?

Marianne Aasen Agdestein (A) [13:15:59]: For å si det på den måten: Vi har gått dypt inn i detaljer i denne saken. Det kan jeg bekrefte, både hva gjelder ulv, elg og sågar reinsdyr. Og jeg synes det er nyttig, for alle skatteregler i landet har jo konsekvenser for den enkelte innbygger, den enkelte bedrift – alle dem som betaler skatt. Denne saksgangen har vært oppklarende i så måte, så jeg har ikke noe imot de synspunkter representanten Flåtten ytrer.

Lars Sponheim (V) [13:16:54]: Dette er et eksempel på en sak hvor prosessen i Stortinget har bidratt til å rydde opp i en meget liten, men – for noen mennesker – viktig skattesak.

Det er jo slik, etter hva vi har fått høre de siste dagene, at finansministeren har ropt i skogen og fått svar, og Skattedirektoratet har ryddet vei i dette som en konsekvens. Det ble slått fast i saksordførers innlegg, i brev fra finansministeren, og i det som jeg har registrert er brev fra Skattedirektoratet til skogeiersiden, at det er de utnyttede fellingstillatelsene som skal være gjenstand for formuesbeskatning. Litt enkelt sagt er det antallet dyr som er felt, som betyr noe.

Men da står det noe rart i innstillingen fra flertallet, som saksordføreren har ført i pennen på vegne av flertallet, for der skilles det mellom jaktstillatelse som er solgt, og tillatelse for dem som jakter selv. Det står at for dem som jakter selv, er det antallet fellingstillatelse justert i forhold til bl.a. ulvreviret, som skal ligge til grunn – ikke hva man har felt, men hva man kan få lov til å felle. Det er ikke i samsvar med det som står i alle andre dokumenter. Er det finansministeren og Skattedirektoratet som gjelder, eller er det denne noe uklare, forvirrende flertallsinnstillingen som gjelder?

Marianne Aasen Agdestein (A) [13:18:12]: Jeg viser til mitt innlegg, der jeg refererte til det standpunkt vi har, som altså er bekjentgjort av finansministeren, Skattedirektoratet og, meg bekjent, også presisert senest for noen dager siden, i forhold til dem som jakter, og som leier ut til jakt. Det står ved lag.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Svein Flåtten (H) [13:19:16]: Dette har på mange vis vært en underlig sak. Det begynte med et forslag fra bl.a. undertegnede, som var upresist, men som tok opp en viktig sak for skogeiere og for dem som har elg og ulv i områdene sine. Så fortsatte saken med et svar fra finansministeren til komiteen, som påviste vår upresishet, men som samtidig gav et svar som på mange vis var tilfredsstillende for både forslagsstillerne og dem det gjaldt.

Så skulle man tro at alt var såre vel, men det var det ikke, for den praksis som finansministeren henviste til i sitt svar, var ikke gjeldende praksis hos dem som utfører ligningen, nemlig den ytre etat, Skattedirektoratet. Derfor har det vært en del frem og tilbake.

Jeg må si at jeg synes saksordføreren, den elgpolitiske talsmann Marianne Aasen Agdestein, har gjort en helt utmerket jobb med å sette seg inn i disse tingene. Det har ikke vært enkelt, verken for forslagsstilleren eller for andre. For å gjøre en lang historie kort: Nå er saken løst.

Jeg tror neppe det er noe eksempel til etterfølgelse at Stortinget via Dokument nr. 8-forslag og påfølgende komitebehandling skal løse de problemer som skattyterne støter på i ligningsvesenet. Men i hvert fall er det blitt et godt resultat, og derfor ønsker jeg å trekke vårt mindretallsforslag, som står i innstillingen, og i stedet fremme det forslaget som er omdelt, om at vi ber om at forslaget vedlegges protokollen. Da får vi en omforent løsning på dette – særlig hvis regjeringspartiene støtter det forslaget. Så vil alle være enige – helt ute fra skogen og opp til dem som skal foreta ligningen.

Presidenten: Representanten har teke opp det forslaget han refererte til.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:22:17]: For å rekapitulere saken gjelder den altså formuesberegning av elgjakt i områder med etablert ulvrevir og høy rovviltbelastning. Det er ikke rett at avkastning av elgjakt inngår i formuesbeskatninga av skog. Hjemmelen for formuesskattlegging av skog er skatteloven § 4-11 annet ledd, mens elgjakt formuesbeskattes etter den alminnelige regelen om beskatning av formue i skatteloven § 4-1. Her er jaktrett én type servitutt blant mange. Det er de utnyttede jaktrettigheter, fellingstillatelse, som det skal beregnes formuesverdi av. Dette betyr at innehaver av elgjaktrett som på grunn av ulv har hatt reduserte inntekter, eller ingen inntekter, vil få redusert, eller ingen, formuesverdi til beskatning. Derfor er det ikke behov for egne lovregler for skogeiere som er berørt av ulv.

Ut fra komiteens behandling er det imidlertid behov for en generell klargjøring av formuesskattlegging av jaktrettigheter. Ifølge Lignings-ABC 2006, side 976, formuesbeskattes verdi av elg- og hjortejakt «bare hvis skogeieren har så stort skogareal innen kommunen at det ville gitt fellingstillatelse til minst ett dyr». I meldinger fra Skattedirektoratet, nr. 6 av i år, 13. desember, framgår det i § 3-2-5 under overskriften «Fordel ved nettolikning av egen utnyttet jaktrett» at det er antall «felte dyr» som skal legges til grunn – altså ikke fellingstillatelse, at det er nettofordel og ikke bruttofordel som skal danne grunnlag for formuesskattlegging, og at det brukes sjablonsatser for henholdsvis elgku, elgkalv, voksent reinsdyr og voksen hjort. Når det gjelder annen jakt enn på elg, rein og hjort, skal det ikke formuesberegnes når en jakter sjøl.

For dem som leier ut jakt, også storviltjakt, er det brutto utleieinntekt som er grunnlaget for formuesberegning av jaktrettighetene. Det betyr at også for disse er det de utnyttede fellingstillatelsene som det skal beregnes formuesverdi av. Derfor er jeg enig med representanten Flåtten i at vi har fått et godt resultat så langt, og fra Senterpartiets side har vi ingenting imot at forslaget vedlegges protokollen.

Når det er sagt, reiser imidlertid handlinga i komiteen kanskje behov for at en ser noe nærmere på dette seierne. Da er det et punkt som er viktig å ha med seg, og det er at for å stimulere til bl.a. samarbeid i utnyttelse av jaktressursene – og et samarbeid i utnyttelsen av jaktressursene gjennom jeger- og fiskerforeninger, som er det mest aktuelle i mange tilfeller – er det behov for å se nærmere på regelverket for formuesbeskatning ved utleie av jakt, bl.a. vurdering av bunnfradrag ved formuesfastsettinga. Det er ganske naturlig, når vi vet at det mest sentrale ved beskatning er inntektsbeskatninga, og der beskattes inntektene fra første krone.

Presidenten: Under tvil opnar presidenten for replikkordskifte.

Lars Sponheim (V) [13:25:54]: Jeg mener presidenten ikke bør være i tvil om det, for nå begynner vi å nærme oss en oppklaring av det som har vært hele problemet – denne sak hadde ikke kommet til Stortinget hvis alle hadde sluttet seg til finansministerens brev og det var det. For det har åpenbart vært uklarheter, og uklarhetene har ligget bl.a. i flertallets merknader, som representanten Lundteigen er en del av. Flertallet sier riktignok innledningsvis «Slik flertallet forstår reglene». Så skiller man mellom jakt som leies bort – hvor det er utnyttede fellingstillatelser flertallet sier det skal beregnes formuesverdi av – og «de som jakter selv», der det ifølge flertallet er antallet fellingstillatelser som skal legges til grunn. Nå viser representanten Lundteigen til melding av 13. desember fra Skattedirektoratet, der det heter at for dem som jakter selv, er det antall felte dyr som skal legges til grunn. Det betyr at nå begynner det å samle seg en enighet om at finansministeren og Skattedirektoratet har rett, og det som representanten Lundteigen sammen med andre har skrevet i innstillingen, bidrar til klarhet eller kan sies å være feil. Er det slik å forstå at det er feil det som står i innstillingen, og rett det Skattedirektoratet nå har skrevet?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:26:55]: Det som står i innstillinga, er korrekt, og det som er sagt fra meg, er korrekt. Når en jakter sjøl, framgår det nå helt presist fra Skattedirektoratets meldinger, nr. 6/2007, hvordan det er å oppfatte – det er antall felte dyr, det er netto, og det gjelder dyr som referert. Når det gjelder de som leier bort, er det brutto utleieinntekt som er grunnlaget for formuesberegninga, og brutto utleieinntekt er jo den faktiske inntekt som en har hvert år. Dersom ulven har vært der og jaktet før jegeren kommer, ja vel, da blir det ingen inntekt på den som leier ut jakten.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Marianne Aasen Agdestein (A) [13:27:52]: Som saksordfører vil jeg bare opplyse om at flertallet støtter Flåttens forslag om at forslaget om elgen, ulven og de andre dyrene vedlegges protokollen.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 10.

(Votering, sjå side 1538)

S a k n r . 1 1

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Ulf Erik Knudsen, Bård Hoksrud og Gjermund Hagesæter om å fjerne forskjellen mellom private og offentlige kreditorer når det gjelder gebyr for forsinket betaling (Innst. S. nr. 70 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:95 (2006-2007))

Eirin Kristin Sund (A) [13:28:58] (ordfører for saken): Når det gjelder representantforslaget fra nevnte representanter om å fjerne forskjellen mellom private og offentlige kreditorer når det gjelder gebyr for forsinket betaling, der disse representantene også foreslår at Regjeringen fremmer de nødvendige forslag for å innordne statlige fordringshavere i det ordinære gebyrsystemet ved forsinket betaling, tilrår komiteens flertall at forslaget vedlegges protokollen. Jeg regner med at mindretallet eventuelt redegjør for sitt syn.

Komiteen understreker betydningen av at statlige fordringshavere bidrar til å unngå at personer med betalingsproblemer havner i alvorlige gjeldsproblemer. Det handler om gebyrpraksis ved forsinket betaling, men også om viljen til å finne løsninger for personer som har problemer med å betale i tide. Komiteen viser i denne sammenheng til at kundene i Statens lånekasse for utdanning som har problemer med betalinga, kan søke om betalingsutsettelse av terminbeløpet før de blir ilagt purregebyr. Komiteen er i utgangspunktet enig med forslagsstillerne i at statlige fordringshavere ikke bør kunne kreve inn høyere forsinkelsesgebyr enn det som følger av det ordinære gebyrsystemet ved forsinket betaling. Statlige gebyr bør være kostnadsbaserte. Komiteens flertall viser til at dette har Regjeringen gjennomført på flere områder allerede, senest gjennom reduksjon av passgebyret.

Flertallet i komiteen viser til at for forsinkelsesgebyr må man i tillegg ta hensyn til behovet for å sikre punktlig betaling, og flertallet påpeker at for de ordninger som omtales i representantforslaget, vil forsinkelsesgebyret i mange tilfeller være lavere enn det som følger av inkassoloven, slik det framgår av brevet fra finansministeren. Det vil særlig gjelde i de tilfeller der betalinga forsinkes betydelig, og det er derfor ikke åpenbart at det fra betalers side vil være ønskelig at statlige fordringshavere går over til å følge gebyrsatser som følger av inkassoloven.

Flertallet viser også til at gebyrinntektene etter inkassoloven kombinert med forsinkelsesrente innebærer høyere beløp ved hvert mislighold dersom misligholdet strekker seg ut i tid. Som jeg sa innledningsvis, tilrår flertallet at representantforslaget vedlegges protokollen.

Gjermund Hagesæter (FrP) [13:31:38]: Som saksordføreren sa, er dette eit forslag om å fjerne forskjellen mellom private og offentlege kreditorar når det gjeld ge-

byr for forseinka betaling. Det er i dag ein stor forskjell mellom dei gebyrreglane som gjeld for private, og dei som gjeld for offentlege kreditorar.

Det bør herske liten tvil om at staten har gitt seg sjølv særfordelar som private ikkje har, med dei konsekvensane det får for private skyldnarar som blir for seine med betaling.

Fleirtalet seier i innstillinga:

«Flertallet påpeker at for de ordninger som omtales i representantforslaget, vil forsinkelsesgebyret i mange tilfeller være lavere enn det som følger av inkassoloven, slik det framgår av brevet fra finansministeren.»

Her prøver ein å konstruere ein situasjon der ein kjem betre ut med dei offentlege, statlege ordningane enn med dei private. Det synest eg er ganske underleg, for dei som er veldig mykje for seine, kan kome nokolunde greitt ut, medan dei som berre er lite grann for seine, kjem veldig dårleg ut med dei statlege ordningane. Eg synest òg i utgangspunktet det er underleg at ein har eit system som skal straffe dei som berre er bitte lite grann for seine, medan dei som er veldig mykje for seine, kjem nokolunde greitt ut. Men dersom fleirtalet meiner at staten ikkje har nokon særreglar som det er verdt å snakke om, burde det vere endå mindre grunn til å ha like reglar for private kreditorar og statlege kreditorar. Det ville på mange måtar ha vore ei forenkling at ein hadde dei same reglane, slik at skyldnarane kunne rette seg etter dei same reglane, uavhengig av kven ein skylder pengar. Det er ikkje fleirtalet einig i i denne omgang iallfall, og då gjenstår det for meg berre å fremje mindretalsforslaget frå Framstegspartiet på nytt.

Presidenten: Representanten Gjermond Hagesæter har teke opp det forslaget han refererte til.

Magnar Lund Bergo (SV) [13:34:23]: Jeg er litt usikker på de egentlige intensjonene i forslaget fra representantene Hagesæter, Hoksrud, Anundsen og Knudsen, men jeg velger å se det positivt, nemlig at utgangspunktet er å støtte og hjelpe den som av ulike grunner er kommet i uføre på grunn av gjeld og har problemer med å gjøre opp for seg. Om dette er riktig forstått, mener jeg utgangspunktet er prisverdig nok.

Jeg mener samtidig at det blir helt feil å fokusere på forskjeller mellom private og offentlige kreditorer. For dem det gjelder, har det liten betydning om kreditor er privat eller offentlig. For dem det gjelder, er det vesentlig at problemene ikke forsterkes, og at det så raskt som mulig kommer forslag til løsninger på bordet. I denne sammenheng er det selvfølgelig viktig, som forslagsstillerne vektlegger, å se på gebyrenes størrelse, men kanskje vel så viktig er det å se på hva som kan gjøres for å hindre at det blir sak, at det blir gebyrer.

For få år siden var inndrivning av utestående fordringer noe som mange næringsdrivende gjorde sjøl, med små kostnader både for firma og kunder. De seinere år har vi sett at dette har blitt overtatt av store, internasjonale konsern. Dette har medført at det som tidligere kunne ordnes opp på minnelig måte med en liten telefon til kunde eller

fra kunde til firma, har blitt til kald og kynisk business. Der det før var rom for en liten utsettelse eller to-tre puringer, er det nå rask puring for så å ende i inkasso så raskt som mulig. Mulig at dette er god butikk, men særlig menneskelig er det ikke, og det mener jeg gjelder enten det er offentlige eller private kreditorer.

En konsekvens av slik saksbehandling er også at omkostninger, gebyrer og renter baller på seg i en fart. Selv om dette området er regulert med satser osv., så vi seinest i forrige uke at en av de største aktørene på markedet i Norge, og andre steder i verden, har tatt seg til rette og fakturert overpris i forhold til lover og regler – og dette mot en kundegruppe som i utgangspunktet sliter. Forslagsstillerne sier det slik:

«Forbrukeren står ofte ressurs svak og alene mot en stor kjempe av en stat med alle mulige tilgjengelige ressurser.»

Ja, forslagsstillerne har rett i at også statlige innkrevere har stort potensial for forbedring, men det samme gjelder i høyeste grad for de profesjonelle inkassoselskapene. Jeg mener det framlagte private lovforslaget er lite egnet til å ta tak i disse problemene på en skikkelig måte, og at skillet stat–privat i så henseende er en ren avsporing.

Jeg er glad for at vi på dette området har en statsråd med vilje og engasjement til å endre på tingenes tilstand. Finansministeren har gjentatte ganger satt gebyrer og såkalte snikskatter under lupen, og målet er at slike avgifter ikke skal ha karakter av skjulte skatter, men rett og slett dekke omkostninger for de tjenester som blir utført – dette i motsetning til Bondevik II-regjeringen, som senket skatter, men som var svært kreativ når det gjaldt egenandeler og gebyrer. Av det statsråden nå har gjennomført, ser vi redusert gebyr for pass, som i forrige periode fikk en stor økning, mens prisen nå er redusert omtrent til det halve. Vi har sett at diverse tvangsgebyrer i forbindelse med utkastelse er redusert, førerkortkostnader er redusert, og i Brønnøysundregistrene har vi også reduserte avgifter.

Jeg er videre kjent med at det arbeides for å endre praksis når det gjelder selvangivelse og restskatt. Dette er en del av det samme problemkomplekset. Det arbeides aktivt med både forenkling for personlige skattytere og ikke minst forebygging og dialog med selvstendig næringsdrivende som sliter. Dette er flotte initiativ fra finansministeren, og på sikt vil det være positivt, både for dem som rammes, og for samfunnet. En vil hindre at saker vokser til uoverkommelige problemer for den enkelte, og for staten er det billigere å forebygge enn å reparere eller straffe. Ressurser kan dermed frigjøres til mer konstruktive ting.

Noen av oss er utålmodige og ønsker flere grep, som reduserte avgifter. Men vi har forståelse for at statsråden trenger tid til å finne ut de reelle kostnadene med innkrevingene.

Til representantforslaget: Bekymrer det ikke forslagsstillerne at de gebyrene de snakker om, er milliardbutikk for internasjonale finanskonsern fordi det er en ren overprising av disse tjenestene? Og når det gjelder staten: Statsråden har en evaluering av slike gebyrer på gang, og det er løsningen for den enkelte som får slike gebyrer og havner i gjeldsproblemer, som er det viktige.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 11.
(Votering, sjå side 1538)

Presidenten vil foreslå at ein no avbryt formiddagsmøtet på grunn av julelunsj. – Det er vedteke. Kveldsmøte blir sett kl. 16.

Møtet slutt kl. 13.40.

Møte mandag den 17. desember 2007 kl. 16

President: Eirin Faldet

Dagsorden:

Sakene på dagens kart (nr. 35)

Presidenten: Da har vel julestemningen senket seg over både representanter og dette huset, og vi fortsetter forhandlingene og starter med sak nr. 12.

Sak nr. 12

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Gjermund Hagesæter, Kåre Fostervold, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om å innføre en ordning med skattestimulans/skattefradrag for bedrifter som gjennomfører etter- og videreutdanningstiltak som gir formalkompetanse til ansatte (Innst. S. nr. 79 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:108 (2006-2007))

Eirin Kristin Sund (A) [16:00:58] (ordfører for saken): Representantforslaget fra de nevnte representanter om å innføre en ordning med skattestimulans/skattefradrag for bedrifter som gjennomfører etter- og videreutdanningstiltak som gir formalkompetanse til ansatte, tilrår komiteens flertall ikke bifalles. Jeg regner med at mindretallet redegjør for seg og sine forslag.

Komiteens flertall vil understreke at det kan være fornuftig å gi støtte til forskning, fordi forskningen kan ha større verdi for samfunnet enn for den enkelte bedrift. Komiteens flertall mener at når det gjelder bedrifters investering i kompetansehevede tiltak for de ansatte, er bildet et annet. Slike tiltak vil som regel bidra til å øke bedriftens produktivitet og vil derfor ofte bli gjennomført uten støtte.

Flertallet peker på at dersom midler kanaliseres fra tiltak som hindrer utstøting fra arbeidslivet eller hjelper folk i arbeid, og over på bedriftsintern opplæring, vil det i verste fall kunne bety en ren overføring til bedriftssektoren som uansett gjennomfører kompetansehevede tiltak.

Som nevnt tidligere, kan det være en god bedriftsøkonomisk investering at bedrifter investerer i kompetansehevede tiltak. Derfor bør også bedriftene selv ha gode grunner til å gjennomføre dette. I en del tilfeller vil ikke bedriftene ha incentiver til å gjennomføre tiltak. Dette kan gjelde arbeidere som er langtidssykmeldte eller av andre grunner har behov for omskolering, arbeidere med behov for spesiell tilrettelegging og arbeidere med lave kvalifikasjoner. Bedriftene har heller ikke incentiver for å gjennomføre kompetansehevede tiltak for dem som står utenfor arbeidslivet.

Det er viktig for samfunnet å opprettholde en stor arbeidsstyrke og bidra til å ha folk i arbeid framfor at de mottar trygd. Det eksisterer derfor en rekke tiltak med sikte på å hindre utstøting fra arbeidslivet eller hjelpe folk i arbeid.

Det gis i dag betydelige midler til bl.a. voksenopplæringstiltak som i hovedsak innrettes for å bidra til at voksne med lave kvalifikasjoner kan få grunnleggende utdanning, yrkesopplæring og andre tiltak som hindrer utstøting fra arbeidslivet eller hjelper folk i arbeid. Å kanalisere en del av midlene over til bedriftene kan innebære en lavere aktivitet på dette området. Det er noe som komiteens flertall mener vil være uheldig. Derfor tilrår komiteens flertall at forslaget ikke bifalles.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [16:04:05]: Det forslaget vi nå behandler, går ut på å innføre ytterligere et virkemiddel for å få hevet basiskompetansen hos arbeidstakere i norske bedrifter. Vi vet at det er over 400 000 i Norge som har så svake leseferdigheter eller så dårlig tallforståelse at de har problemer med å fungere i arbeidslivet. Disse menneskene er spesielt sårbare i en hverdag preget av omstillinger og endringskrav.

På 1960-, 1970- og delvis 1980-tallet var det en holdning i en rekke norske industrisamfunn at det ikke var så veldig farlig om en ikke gjorde det så godt på skolen, for det ville alltd være arbeid å få i hjørnesteinsbedriften i kommunen. Noe av den samme tendensen ser vi i dag er avdekket gjennom komparative undersøkelser som PISA og PIRLS. Norske barn og unge har et høyt selvbylde, men de scorer dårlig sammenlignet med andre land. Det mest skremmende er at mange norske ungdommer heller ikke har ambisjoner om å tilegne seg kunnskap. De ser ikke viktigheten av det og regner med at de skal klare seg godt. Hver femte elev har problemer med å forstå informasjon og tilegne seg kunnskap gjennom lesing.

Det er selvsagt flere årsaker til denne situasjonen. Norsk skole har i en årrekke hatt for lite fokusering på læringsutbytte. En mangelfull lærerutdanning og lav status har ført til at vi ikke har rekruttert de dyktigste fagpersonene til læreryrket. En vesentlig grad av arbeidsinnvandring og mottak av flyktninger og asylsøkere med lavt utdanningsnivå er også en viktig faktor. Videre har vi et velferdssamfunn med mange tilbud og muligheter og et meget stramt arbeidsmarked, som også er medvirkende til at en god del ungdom ikke er sultne nok i forhold til det å tilegne seg ytterligere formalkompetanse. Vi ser også en utfordring i at sosiale forskjeller i stor grad reproduseres.

Resultatet er, som nevnt, at vi har en rekke norske arbeidstakere med manglende grunnleggende ferdigheter. En del har blitt gjort for å bøte på dette. I 2002 fikk voksne rett til grunnskoleopplæring knyttet til den enkelte voksnes behov. Men vi ser dessverre at deltakelsen på opplæring på grunnskolenivå ikke har økt noe særlig etter at retten ble innført. Hele 70 pst. av kommunene melder om at de ikke har hatt en eneste majoritetspråklig deltaker på grunnskoleopplæring for voksne. Dette er skremmende fordi vi vet at det er et stort antall personer som mangler ferdigheter på dette nivået. Her mener vi at det må langt bedre virkemidler til, nettopp for å stimulere denne gruppen til å styrke sine grunnleggende ferdigheter. Det holder ikke med å sende ut informasjonsbrosjyrer til en som ikke behersker lesing. Vi er overbevist om at hvis forholdene legges til rette for den enkelte og arbeidsgiveren stimule-

(Gåsvatn)

res til å gi den nødvendige oppbakkingen, kan det bety at vi kan få løftet flere opp på et nivå hvor de kan fungere langt bedre i hverdagen.

Ut fra innstillingen i saken, brevet fra finansministeren og kommentarene fra flertallet skulle en tro at det kun var bedriften som ville nyte godt av et slikt kunnskapsløft. Men tenk bare på hvordan det å kunne beherske både lesing og matematikk ville løfte det enkelte menneske i hverdagslivet! Tenk hvordan hverdagen forandres når en plutselig kan lese og forstå en husleiekontrakt eller et lånebrev hos banken! Tenk hvordan det vil løfte vedkommende som kan få orden på sitt husholdningsbudsjett fordi han nå er i stand til å summere de faste utgiftene! Det kan vel ikke være tvil om at dette vil gagne den enkelte og samfunnet like mye eller mer enn det vil gagne bedriften hvor vedkommende er ansatt.

Vi har også etter hvert en økende gruppe voksne som ikke har videregående opplæring, og som står uten rett til å få dette. Og andelen øker for hvert eneste år. Regjeringen gjorde riktignok et grep i vår, hvor 1978-regelen ble fjernet, men den ble erstattet av en 25-årsregel. En enstemmig opposisjon gikk inn for å fjerne aldersbegrensningen når det gjelder rett til videregående opplæring. Hvis vi mener noe med livslang læring, kan vi etter vår oppfatning ikke ha en slik aldersbegrensning.

Ansvaret for realkompetansevurdering ligger hos fylkeskommunen i dag, og det er derfor særdeles viktig med et godt samarbeid mellom fylkeskommunen og arbeidslivet for å legge til rette og tilpasse opplæringstilbudet til denne gruppen.

Det kan virke som om det er en viss sammenblanding av begreper når en leser brevet fra finansministeren og komiteinnstillingen. Forslaget går på å stimulere til styrking av den ansattes formalkompetanse, altså noe som fører fram til en bestemt utdanning, og kanskje en gitt autorisasjon. Det er ikke snakk om realkompetanse, som er den kompetansen vi ofte finner hos yrkeslærde eller selvlærde.

Fremskrittspartiet ser for seg en enda bedre samhandling mellom utdanningsinstitusjoner og næringslivet ved innføring av en slik skattestimulans. Både videregående skoler, fagskoler, høyskoler og universitet bør være naturlige samarbeidspartnere for næringslivet i arbeidet med å høyne humankapitalen og på den måten styrke landets konkurransevne.

Mange voksne med grunnleggende ferdigheter foretrekker å heve sin egen kompetanse i forbindelse med jobb heller enn skolebasert opplæring, framholder Regjeringen i St.meld. nr. 16 for 2006-2007 om tidlig innsats for livslang læring. Videre sier Stoltenberg-regjeringen i sin regjeringserklæring at de vil arbeide for etter- og videreutdanning, med finansiering både fra arbeidsgivere, arbeidstakere og myndigheter.

Vi tar disse signalene på alvor, og vi tar de personene dette gjelder, på alvor. Derfor tar vi opp forslaget om å innføre skattestimulans for bedrifter som bidrar til tiltak som styrker den ansattes formalkompetanse.

Presidenten: Representanten Jon Jæger Gåsvatn har tatt opp det forslaget han refererte til.

Svein Flåtten (H) [16:09:13]: Vi deler forslagsstillerens syn på at kompetanseheving i arbeidslivet er viktig. Under den forrige regjering introduserte regjeringen Bondevik II programmet Ny sjanse, som er en tilskuddsordning til bedrifter som nettopp ønsker å gi medarbeiderne grunnleggende ferdigheter i bl.a. lesing og skriving. Dette programmet er senere omdøpt til Program for basiskompetanse i arbeidslivet. Det var for 2008 budsjettert med ca. 37 mill. kr til tiltaket. Det er ikke nok, men iallfall et stykke på vei.

Vi mener at det er viktig å peke på at det er utfordringer ikke bare med kompetanseheving i arbeidslivet, men også med de grunnleggende ferdighetene. Det er riktig som foregående taler, Jon Jæger Gåsvatn, som også er forslagsstiller, sa, at det er 400 000 mennesker i Norge med svært dårlige lese- og skriveferdigheter. Det er også slik at veldig mange av disse er utenfor arbeidslivet. Da må man sørge for tiltak som også når denne gruppen. Kanskje er det den viktigste gruppen.

Ingen skal mistenke meg for ikke å ha et subjektivt, positivt syn på alt som smaker av skattestimulans for næringslivet. Det har jeg absolutt. Jeg synes at intensjonene i forslaget er gode. Men jeg er litt mer usikker på om skattestimulans her er det mest treffsikre og effektive virkemidlet. Det må ikke bli slik at ved knappe ressurser bruker man kanskje skattestimulans og ressurser på dem som er de sterkeste av de svake, mens det blir mindre igjen til de svake av de rene overføringene. Men igjen: Vi er positive til intensjonen i dette, og vil slett ikke gå inn på flertallets forslag om ikke å bifalle det. Vi foreslår at det vedlegges protokollen, og jeg tar opp forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Presidenten: Representanten Svein Flåtten har tatt opp det forslaget han refererte til.

Heikki Holmås (SV) [16:12:11]: I SV er vi veldig positivt innstilt til etterutdanning av ansatte. Det er et klart behov i samfunnet for å sørge for å gjøre store løft på etter- og videreutdanningsfronten. Dette er også, som det framgår av Fremskrittspartiets merknad, trygt og godt nedfelt i Soria Moria-erklæringen, der ambisjonsnivået er ganske høyt.

Innen eldreomsorgen er det 30–40 pst. som ikke har formalkompetansen i orden – de er ufaglærte. Vi har en høy andel av mennesker som arbeider i norske barnehager som ikke har skikkelig fagopplæring. Vi har mange lærere som har behov for mer etterutdannelse enn det de får i dag – det er det bred enighet om i Stortinget. Som både Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre peker på i sin merknad, og som vi også ved gjentatte anledninger har tatt opp, er det slik at dagens etterutdanningsinnsats er ganske skeivt fordelt i forhold til kompetanse – i favør av dem som allerede i dag har den høyeste kompetansen og de høyeste lønningene. Jeg er ikke usikker på, som Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er, om skattestimulans er

det beste tiltaket. Jeg er helt klar på at det er et dårlig tiltak i forhold til hvordan man skal bruke penger – av flere forskjellige grunner. For det første vil ikke skattestimulans føre til at vi klarer å gjøre noe som helst løft innenfor offentlig sektor. Hvis vi skulle gjøre et skikkelig løft f.eks. for heving av kompetansen innen eldreomsorgen, ville dette vært bortkastede penger.

Pengene burde istedenfor gått til direkte overføringer til kompetanseheving innen eldreomsorgen og barnehage-sektoren og til etterutdanning av lærere, som jeg tror vi alle er opptatt av er viktig. Det er et lite målrettet og dyrt tiltak, fordi de bedriftene som i dag finnes i næringslivet, og som investerer en del penger i det som er lønnsomme tiltak for bedriften, allerede har gode incentiver for å gjøre dette, nettopp på grunn av at det er lurt å gjøre det for deres egen bedrift. Vi ville først begynt med å bruke en god del penger på å gi skattelette til akkurat de bedriftene uten å få noe som helst igjen for det – vi ville altså ikke få mer igjen for det enn det vi allerede får i dag. Så slik sett er det et lite målrettet tiltak.

Vi har store utfordringer innen det offentlige når det gjelder å skaffe formalkompetanse til folk som ikke har det i dag, og som vi ikke ville klart å få til noe for med dette tiltaket. Jeg tror rett og slett at hvis vi skal få til det løftet innenfor arbeidslivet som forslagsstillerne her legger opp til, er dette noe vi ikke kan gjøre ensidig fra statens side, men noe vi er nødt til å gjøre – nettopp slik det står i Soria Moria-erklæringen – i dialog med de andre partene i arbeidslivet.

Til slutt vil jeg bare si én ting. Jeg synes at forslagsstillerne tenker kreativt rundt ett punkt – som de skal ha honnør for å gjøre, selv om jeg synes at forslaget som ligger her, ikke er noe godt – og det er i forhold til nettopp å prøve å sørge for at den utdannelsen og den kompetansen som påfylles til de enkelte arbeidstakere, blir en kompetanse som man også får formelle papirer på. Den intensjonen støtter jeg. Det er en god intensjon. Men jeg synes altså forslaget som ligger her, er dyrt og lite målrettet. Derfor støtter ikke vi dette.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 12.

(Votering, se side 1538)

S a k n r . 1 3

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, May-Helen Molvær Grimstad, Dagfinn Høybråten og Ingebrigt S. Sørfonn om å øke sparebankenes adgang til å disponere overskudd til gaver til allmenntilgjengelige formål (Innst. S. nr. 69 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:13 (2007-2008))

Per Olaf Lundteigen (Sp) [16:16:37] (ordfører for saken): Saken gjelder forslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, May-Helen Molvær Grimstad, Dagfinn Høybråten og Ingebrigt S. Sørfonn om å øke spare-

bankenes adgang til å disponere overskudd til gaver til allmenntilgjengelige formål.

En samlet komite viser til at

«forslagsstillerne ber om at «Regjeringen skal fremme et forslag om endring av sparebankloven § 28 som øker sparebankenes adgang til å disponere overskudd til gaver til allmenntilgjengelige formål med ikrafttredelse senest 31. desember 2007.» Forslagsstillerne mener bl.a. økt adgang til å dele ut gaver vil motvirke den såkalte «utvanningseffekten»».

En samlet komite presiserer at sparebanker er sjølstedige institusjoner, og at egenkapitalen til grunnfondsbevisbanker er sammensatt av den sjøleide kapitalen – grunnfondet – og innskutt kapital gjennom utstedelse av grunnfondsbevis.

Komiteen ønsker å gjøre det klart at den såkalte utvanningseffekten er et resultat av at grunnfondsbeviserens kapital reduseres relativt i forhold til den sjøleide kapitalen ved at grunnfondsbeviserne tar ut utbytte, mens den sjøleide kapitalen blir avkastningen som ikke utdeles som gaver.

Flertallet, regjeringspartienes representanter, finner det derfor på sin plass å påpeke at slik regelverket er utformet i dag, vil hver ny emisjon i en situasjon der sparebanken betaler ut relativt like mye i utbytte som i årlige gaver til allmenntilgjengelige formål, føre til en varig svekkelse av den sjøleide kapitalen – grunnfondet – til sparebanken. Flertallet ønsker ikke en slik utvikling.

Flertallet viser videre til at Regjeringa legger stor vekt på å sikre sparebankenes egenart samt å legge til rette for konkurransedyktige sparebanker som skal ha en reell mulighet til å bevare sin posisjon i det norske markedet.

Flertallet viser til svarbrevet fra finansministeren der det står:

«Departementet ønsker å finne en kombinasjon av tiltak som adresserer problemet med utvanningseffekten på en helhetlig måte, jf. at sparebankloven også skal sikre at sparebankenes egenart, og rettighetene til den eierløse kapitalen, blir ivaretatt. I den sammenheng tar en for eksempel også sikte på å vurdere Rammevilkårutvalgets forslag om å gi adgang til å opprette et reservefond uten krav på avkastning.»

Flertallet støtter denne vurderingen og understreker viktigheten av å opprettholde et sterkt vern av den sjøleide kapitalen til sparebankene, slik at rettighetene til denne ivaretas i framtida. Flertallet bifaller på denne bakgrunn ikke forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at forslaget om å øke gaveadgangen for grunnfondsbankene har to sjølstedige begrunnelser:

1. å styrke frivillige lag og organisasjoner i lokalsamfunnene over hele landet
  2. å forsterke grunnfondsbevisene som finansieringskilde i markedet i konkurranse med aksjer og på den måten styrke mulighetene for sparebankene til å beholde grunnfondsbevis som egenkapitalinstrument.
- Disse medlemmene legger til grunn at økt gaveadgang vil inngå som ett av de konkrete forslag for å motvirke ut-

vanningseffekten som departementet vil sende på høring i desember, jf. vedlagte brev fra finansministeren datert 8. november 2007.

Disse medlemmene legger videre til grunn at departementet etter en høringsrunde fremmer forslag om nødvendig endring av sparebankloven, slik at det kan behandles i vårsesjonen i Stortinget.

Representantene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår at forslaget vedlegges protokollen.

For Senterpartiet er det viktig at rammevilkårene for sparebanker skal gi frihet til å foreta en samfunnsmessig ønsket strukturell tilpasning, samtidig som sparebankenes egenart skal bevares, herunder at rettighetene til den sjøleide kapitalen blir ivaretatt på en god måte.

Det viktigste ved sparebankenes egenart er eierformen. En sparebank er en sjøleide institusjon, og den kan ikke og skal derfor ikke kunne kjøpes opp. Kombinasjon av dyktig ledelse, konkurrerende rammevilkår i forhold til forretningsbanker og eierformen er årsak til at sparebankene hevder seg godt som gagnlige redskaper på finansområdet. Lovregulering og tilhørende forskrifter og praksis for sparebankene er et nasjonalt anliggende. Det er en allmenn politisk erkjennelse at land rundt oss ikke presser oss for å endre sparebankenes egenart. Lovregulering av sparebankene er altså en nasjonal debatt i Norge, slik det også er innenfor Den europeiske union. Sparebankene skal fylle en annen rolle enn forretningsbankene. Bankvesenet er en nødvendig og viktig infrastruktur for privatpersoner og næringsliv. Privatkunder og SMB-bedrifter – små og mellomstore bedrifter – dekkes på en god måte av de mange sjølstendige sparebankene. Dette medvirker til en sunn konkurranse i de aller fleste delene av landet.

Det er enighet i finanskomiteen om at eventuelle endringer i lovverket må innebære at ingen sparebankmodell må bli diskriminert. Det må derfor tilrettelegges for at sparebanker uten grunnfondsbevis får rammebetingelser slik at de, som i dag, kan være konkurransedyktige i markedet. Derved blir endringer i sparebankstrukturen et resultat av egen dyktighet i ledelse og drift samt egne strategiske valg.

Peter Skovholt Gitmark (H) [16:22:23]: Sparebankene spiller en svært viktig rolle i mange lokalsamfunn, både som gode givere til frivillige lag og organisasjoner og også ved å styrke det arbeidet som finner sted på frivillig basis i kommunene.

Jeg viser egentlig bare til de merknader som er skrevet. Utover det å ta opp det forslag som foreligger fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, har jeg ikke behov for annet enn å si at jeg synes det er merkelig at man fra regjeringspartiens side ikke finner det ønskelig – eller mener at det blir for plasskrevende – å nevne dette momentet i innstillingen.

Presidenten: Representanten Peter Skovholt Gitmark har tatt opp det forslaget han refererte til.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [16:23:23]: Av og til dukkar det opp saker der ein med eitt og same verkemiddel faktisk kan få til ei betre måloppnåing på fleire mål – på same tida. Saka i dag er eit eksempel på dette.

Sparebankane er viktige aktørar i lokalsamfunna. Dei er finansieringskjelder for lokalt næringsliv og har ein stor personkundekrins. Banda mellom lokalsamfunn og sparebank er sterkare enn det som er vanleg mellom lokalsamfunn og ulike finansinstitusjonar. Det gjeld i like stor grad alle typar sparebankar, anten dei er store eller små – og same kva gruppering dei måtte høyra til i.

Sparebankane si rolle som bidragsytarar til frivillig arbeid er ei viktig årsak til desse sterke banda. Over 0,5 milliardar kr i reine gåver til eit breitt mangfald av ulike frivillige aktivitetar i 2006 viser at sparebankane er svært viktige samarbeidspartnarar for det frivillige Noreg.

Den særlege eigarstrukturen i sparebankane gjer denne verksemda mogleg. Men det er eit paradoks at det er det offentlege regelverket og ikkje balansen, soliditeten eller lønsemda til bankane som avgrensar gåveverksemda. Kristeleg Folkeparti kan ikkje sjå at det finst gode argument for å avgrensa bankane sitt høve til å styrkja frivillig sektor lokalt, så lenge det ligg fornuftige finansielle vurderingar bak avgjerda om kor stor del av overskotet som kan avsetjast til frivillige organisasjonar. Det faktum at fleire sparebankar i dag ligg på ein gåveutdelingsprosent nær opp til maksimalgrensa, viser at det er gjeldande grense og ikkje fornuftige finansielle vurderingar som er det effektive hinderet for å utvida pengegåvene til frivillig sektor.

Auka høve for sparebankane til å gje gåver er eit vilkårslust gode for det frivillige Noreg. Sparebankane sjølve ønskjer det, både som ein del av strategien for samsamsansvar og for å styrkja grunnfondsbevisordninga gjennom å redusera den såkalla utvatningseffekten. Eg registrerer at regjeringspartia er mest bekymra for ein motsett utvatningseffekt, nemleg at grunnfondet sin del av den samla balansen til bankane vert utvatna gjennom nye emisjonar. Eg legg til grunn at sparebankane sjølve er best eigna til å vurdere kva som er det reelle problemet for desse institusjonane.

Det er liten grunn til å tvila på at regjeringspartia ser på frivillig sektor som like verdifull som det Kristeleg Folkeparti og dei andre opposisjonspartia gjer. Men av og til synest det som om regjeringspartia vil ha meir kontroll over frivillig sektor enn det me i Kristeleg Folkeparti ønskjer. Difor er det stopp i gåvefrådragsordninga, på grunn av at det er dei føremåla som gjevarane støttar, som vert styrkte – og det er ikkje nødvendigvis dei same føremåla som dei raud-grøne ønskjer å støtta. Eg undrast litt om ikkje det er litt av den same kontrolllysta som ligg bak den motstanden som regjeringspartia i innstillinga demonstrerer mot eit så godt forslag som det å auka sparebankenes høve til å gje gåver.

Men det er von i hangande snøre. Når Finansdepartementet er ferdig med si prioriterte vurdering av ei avgrensa sak – som dei har halde på med sidan mars i år – endar det kanskje likevel med eit forslag om auka høve til å gje gåver. Då håpar eg at prosessen kan gå så greitt at Regje-

ringa kjem tilbake i vårsesjonen med eit forslag om nødvendig lovendring. Det fortener rett og slett det frivillige Noreg, og det fortener sparebankane.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 13.

(Votering, se side 1538)

S a k n r . 1 4

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2007 under Helse- og omsorgsdepartementet (Innst. S. nr. 101 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 10 (2007-2008))

Presidenten: Etter ønske fra helse- og omsorgskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Sonja Mandt-Bartholsen (A) [16:29:04]: St.prp. nr. 10 handler om endringer av bevilgningene under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2007. Der foreslås det bl.a. at post 64, Ressurskrevende brukere, under Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet settes opp med 185,14 mill. kr. Lånebevilgningen til de regionale helseforetakene foreslås satt ned med 800 mill. kr.

Det foreslås videre at Helse- og omsorgsdepartementet kan ettergi rente- og avdragsfrie lån på ca. 19 mill. kr til bl.a. Stiftelsen Furustrand aldershjem, Vidaråsen, Sauherad Samtun og Kimerudstiftelsen.

I innstillingen under kapittel 710 Nasjonalt folkehelseinstitutt vises det til at det i budsjettet for 2006 ble bevilget 15 mill. kr til gratis influensavaksine i 2006. Dette betydde at Folkehelseinstituttet formidlet gratis vaksine til risikogrupper, til de kommuner som hadde bestilt slik vaksine. Kommunene kunne ta betalt for vaksineringsen. I 2007 gikk en så, etter at det var varslet i statsbudsjettet for 2007, tilbake til gammel ordning, der vaksinene ble solgt til kommunene for 40 kr pr. dose og kommunene igjen kunne velge hvorvidt de ønsket å ta betalt for vaksinen og vaksineringsen. Hensikten med ordningen var å stimulere vaksinasjonsdekningen til å bli over 50 pst., noe som ble oppnådd. I denne saken foreslår Fremskrittspartiet å gi tilskudd til dette for året 2007, mens Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet ønsker å følge utviklingen nøye.

Det er etter de rød-grønne medlemmers mening viktig at WHO's målsetting om 75 pst. vaksinasjonsdekning i risikogrupper nås innen 2010. Derfor mener de at ulike tiltak, også det som ble gjort i 2006 med gratis vaksinasjon, bør vurderes dersom ikke dette målet nås. Frem-

skrittspartiet foreslår å bevilge 2,5 mill. kr til influensavaksine, og mener dette bør skje umiddelbart.

I kap. 732, Regionale helseforetak, vises det til at prognosen for 2007 indikerer en vekst i antall DRG-poeng på om lag 1,2 pst. sammenlignet med det som er lagt til grunn i oppdragsdokumentet for de regionale helseforetakene.

Det er foreslått trekk på 87,9 mill. kr i den endelige avregningen for innsatsstyrt finansiering i 2006. Årsaken er hovedsakelig feil registrering av dagrehabilitering. Komiteen påpeker at tydelige regler rundt dette med ISF-avregning er viktig for å skape forutsigbarhet rundt de årlige avregningene, og skriver i merknadene at man er kjent med at Sosial- og helsedirektoratet på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet har foretatt en gjennomgang av aktivitetsbasert finansiering. Komiteen ber Regjeringen i sammenheng med det arbeidet som pågår når det gjelder aktivitetsbasert finansiering, se om regelverket på dette området gir tilstrekkelig forutsigbar koding.

Fremskrittspartiet viser i sin merknad til at antall pasienter som står på ventelister, er økt med 20 000 bare siste år, og at sykehusenes situasjon er prekær. De foreslår derfor 1 milliard kr i økte bevilgninger for 2007.

Pensjonskostnadene er det siste jeg vil ta fram i denne saken. Helseforetakenes pensjonskostnader øker med om lag 3,2 milliarder kr i 2007 og med om lag 2,2 milliarder kr i 2008 sammenlignet med kostnadsnivået som ble lagt til grunn ved utarbeidelsen av statsbudsjettet for disse to årene. Kostnadsøkningen skyldes i hovedsak at lønnsveksten framover vil bli høyere og det langsiktige rentenivået lavere enn det som tidligere er lagt til grunn.

Sylvia Brustad sa i Stortinget 27. november 2007 følgende om denne situasjonen:

«Regjeringa legger til grunn at de økte pensjonskostnadene ikke skal inngå i resultatkravet for de regionale helseforetakene verken for 2007 eller 2008.»

Komiteen støtter dette og merker seg at Regjeringen senest i forbindelse med revidert budsjett vil komme tilbake til konsekvenser for private ideelle institusjoner som er etablert innenfor de regionale helseforetakenes sørge for-ansvar.

Opposisjonen, dvs. Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil at Regjeringen skal komme tilbake til konsekvenser for de private ideelle institusjonene tidligere enn i revidert budsjett, da den foreslåtte løsningen etter deres mening ikke ivaretar de økonomiske problemene i innværende år. Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti foreslår derfor at rammen til de regionale helseforetakene øker med 150 mill. kr for å dekke de private ideelle sykehusenes økte pensjonsutgifter for 2007.

Utover dette har komiteen ingen særlige merknader.

Vigdis Giltun (FrP) [16:33:57]: Først vil jeg takke Mandt-Bartholsen for en veldig god redegjørelse, som også tok opp i seg mye av det som Fremskrittspartiet har gått inn for. Jeg vil allikevel knytte noen ord til saken.

Først til det gledelige, som sikkert mange har gledet seg over nå før jul: Landsbystiftelsen, Pinsevennes

Evangeliesenter, Solliakollektivet, Renåvangen og de andre kollektivene fikk ettergitt en gjeld på 19 mill. kr. Det var nok litt av en julegave!

Utover det ser Fremskrittspartiet veldig alvorlig på den situasjonen som helseforetakene nå er i. Det er mye som tyder på at allerede gjennomførte kutt går ut over pasienttilbudet. Det er viktig med budsjettdisiplin, men det er også viktig at det er samsvar mellom rammene og det som forventes, og det er mye som tyder på at så ikke er tilfellet. Helseforetakene må få realistiske rammer som setter dem i stand til å innfri den bestillingen som kommer fra statsråden, det gjelder både innenfor somatikken, hvor vi ser at stadig flere får behov for behandling, og en fortsatt opptrapping innenfor psykiatrien, til forskning og også til vedlikehold og investeringer.

Tidligere ble Helse Øst trukket fram som et eksempel på at det nytter bare man foretar strenge nok prioriteringer. Mye av årsaken var nok at styret og ledelsen der fokuserte sterkt på økonomi og ville vise at det klarte seg med knappe rammer. Men dette har nok også handlet om å nedprioritere vedlikehold og investeringer, og å gjennomføre stadige kutt og endringer som har gitt mange ansatte utrygghet, noe som pasientene også har merket. Jeg vil i den forbindelse vise til oppslaget i Dagbladet forrige søndag, hvor det helt klart framgår at pasientene oppfatter Sykehuset Østfold som det dårligste i landet. Det fikk også en veldig lav skår. Dette resultatet bør helseforetaket merke seg når de skal ha styremøte. Slik jeg ser det, er noen av hovedårsakene til dette dårlige resultatet at det har vært stadige innsparinger som har ført til oppsigelser og stenging av avdelinger og at nye prosjekter har blitt utsatt.

Situasjonen knyttet til Helse Sør-Øst, som er gjengitt i Dagbladet, hvor det antydes at ca. 700 kan miste jobben, og oppslagene i Dagens Medisin viser hvor store følger de økonomiske kuttene som nå er foreslått, kan bli, og bør få flere til å tenke alvorlig gjennom hva som kan komme til å skje. Alle de foreslåtte kuttene innenfor bl.a. Rikshospitalet og Ullevål universitetssykehus er fullstendig uakseptable, da dette vil ramme alvorlig syke pasienter som ikke kan settes bakerst i en stadig lengre pasientkø.

Alle helseforetakene sliter, og de store underskuddene som nok en gang viser seg ved årets slutt, gjør at situasjonen er kritisk. Det er ingen tvil om at den stramme økonomien er den direkte årsaken til at ventelistene for behandling har økt dramatisk det siste året. Når økningen er på så mye som 20 000, er det nødvendig å snu kutt til økt aktivitet for å imøtekomme behovet for behandling. Hvis ikke vil ventelistene fortsatt øke.

Sykehusene sliter med tidligere underskudd, og vil heller ikke klare å imøtekomme forventningene i året som kommer. Signalene som nå kommer fra sykehussektoren over hele landet, viser at det planlegges ytterligere kutt og innstramminger og nedleggelse, og dette vil uten tvil i neste omgang ramme pasientene. Selv om direktørene sier noe annet, at kuttene ikke skal gjøre det, så gjør de det til syvende og sist. Fremskrittspartiet foreslår derfor 1 milliard kr i ekstrabevilgning for 2007, slik at pasientene

ikke skal bli rammet, og slik at sykehusene lettere kan opprettholde forsvarlig drift.

Situasjonen i forhold til pensjonsutgifter for private ideelle sykehus er også noe vi må ta på alvor. Statsråden har varslet at dette skal vurderes i forbindelse med revidert, men det vil være i seneste laget og kan i verste fall føre til at flere av sykehusene går konkurs.

Fremskrittspartiet er bekymret over den vanskelige situasjonen de private ideelle sykehusene er i, og har derfor foreslått 150 mill. kr til dette i innstillingen. Vi ser ingen grunn til å utsette denne bevilgningen, med de følgerne det kan få.

Hvert år rammes mange av influensa, og for dem som befinner seg i risikogruppene, kan sykdommen få langvarige og alvorlige konsekvenser. Det fører ofte til sykehusinnleggelse, til lungebetennelse og i de mest alvorlige tilfellene til en tidlig død.

Eldre og kolsrammede er spesielt utsatte grupper, og i antall blir de stadig flere. I dag er det veldig mange minstepensjonister som sliter med å klare de daglige utgiftene til hus, strøm, fyring, mat og medisiner. Det er derfor viktig at influensavaksinen blir mest mulig tilgjengelig for dem som befinner seg i risikogruppen. Det er ganske utrolig at Regjeringen, som gir inntrykk av at de er opptatt av de svakeste, synes det er greit at denne vaksinen koster 250 kr, når de samtidig vet at mange ikke tar seg råd til å ta den. Fremskrittspartiet foreslår derfor 2,5 mill. kr til denne risikogruppen, slik at de kan få gratis vaksinasjon. Ellers støtter Fremskrittspartiet de foreslåtte endringene i bevilgningene og varsler at vi subsidiært vil støtte forslaget som er fremmet av Høyre og Venstre.

Avslutningsvis vil jeg ta opp Fremskrittspartiets forslag i saken.

Presidenten: Representanten Vigdis Giltun har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Inge Lønning (H) [16:39:30]: La meg først ta opp forslaget fra Høyre og Venstre, som er omdelt på representantenes plasser i salen, forslag nr. 3.

I fjor besøkte helse- og omsorgskomiteen Lovisenberg Diakonale Sykehus her i Oslo, og hadde en meget interessant og lærerik omvisning. Som vanlig under slike besøk avsluttet man med en spørsmålsrunde, og et av komiteens medlemmer spurte direktøren ved sykehuset hvordan han kunne forklare at det alltid er så god orden på økonomien i de private ideelle sykehus, mens de offentlige helseforetakene nesten alltid har betydelige avvik i form av økte utgifter i forhold til budsjett. Direktøren – med et ørlite smil på lur – svarte slik: «Vi kan gå konkurs, det kan ikke de.»

Det ligger en ganske viktig realitet i det som aktualiseres gjennom endringsproposisjonen som vi behandler i dag. Det er som vanlig relativt beskjedne endringer i proposisjonen når det gjelder tallene under de forskjellige poster, men på ett punkt er det en ganske dramatisk endring. Det påpekes at det for 2007 påløper økte pensjonskostnader i størrelsesordenen 3,2 milliarder kr, og at det er forventet 2,2 milliarder kr i økte pensjonsutgifter i 2008. Det er betydelige tall.

Når det gjelder helseforetakene, løses dette problemet ved at dette beløpet unntas i forhold til resultatkravet. Dermed skapes det ikke en økt regnskapsmessig belastning. Den løsningen er ikke mulig når det gjelder de private ideelle sykehus, som faller inn under sørge for-ansvaret til de regionale helseforetakene. Dermed oppstår det et ganske betydelig problem, som nettopp berører risikoen for å gå konkurs, simpelthen fordi de private ideelle sykehusene ikke har særlig store marginer å gå på, og heller ikke kan velge den løsning å svekke sin egenkapital vesentlig, for det vil også ha meget uheldige konsekvenser på sikt.

Statsråden har kommentert dette flere ganger her i stortingssalen, og har hver gang brukt den samme standardformulering, at Regjeringen vil komme tilbake med et forslag til løsning, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett neste år. Problemet med det er at det er meget vanskelig for de private ideelle sykehus å leve med usikkerheten frem til nesten halvveis ut i kommende budsjettår når det gjelder påløpte utgifter for inneværende år, 2007, og med den samme usikkerhet når det gjelder driftsresultatet for 2008.

Det er bakgrunnen for det forslaget som jeg har tatt opp på vegne av Høyre og Venstre, hvor vi anmoder Regjeringen om å komme tilbake til Stortinget innen 1. mars 2008 med forslag til løsning. Vi mener at det absolutt må være mulig å finne frem til en løsning innen den tid, og vi mener at de ideelle private sykehusene har et rimelig krav på å få beskjed innen 1. mars 2008 om hvilke økonomiske realiteter de er nødt til å forholde seg til for regnskapsårene 2007 og 2008.

Det knytter seg betydelig usikkerhet til den økonomiske situasjonen i helseforetakene i sin alminnelighet. Det ble påpekt av representanten Giltun. Jeg tror for min del at svaret på det ikke kan være å tenke på et tall – 1 milliard eller et eller annet annet tall – og plusse det på på det nåværende tidspunkt, for usikkerheten blir egentlig ikke spesielt mye mindre av det. Og de utfordringene helseforetakene står overfor, er av strukturell karakter, som formodentlig ikke forandres veldig mye med noen hundretalls millioner fra eller til. De strukturelle problemene er man nødt til å løse, og helseforetakene er nødt til å finne en økonomistyringsform som gjør at man klarer å holde seg innenfor de utgiftsrammene som Stortinget har vedtatt.

Laila Dāvøy (KrF) [16:44:50]: Stadige meldinger om kutt i sykehusstilbudene på grunn av en presset økonomisk situasjon skaper bekymring. Vi hører at det på Ullevål skal spares 300 mill. kr, og at det medfører kutt i viktig medisinsk behandling. På nyhetene varsler de ansatte at dette i verste fall kan medføre dødsfall fordi pasienter ikke vil få den hjelpen de trenger, og at ventetiden til behandling vil øke. På Rikshospitalet foreligger det forslag om å kutte 700 hjerteroperasjoner, sies det. Legeforeningen har gjort beregninger som viser kutt på til sammen 1 milliard kr i østlandsområdet.

Etter at vi nettopp har avsluttet behandlingen av statsbudsjettet for 2008, der det er bevilget store summer til

sykehusene, og vi nå behandler salderingen av 2007-budsjettet, melder spørsmålet seg om hva som skal til for å sikre pasienter likeverdige og gode behandlingstilbud i hele landet. Hvordan kan vi unngå oppslag om kutt i behandlingstilbud, som skaper uro og utrygghet? Vi ser det så å si hvert eneste år.

Denne høsten har det vært økende fokusering på hva som skjer på sykehusene – hvordan er tjenestene organisert, hvordan fungerer ledelsen av sykehusene? Dette er særlig aktualisert etter sammenslåingen av Helse Sør og Helse Øst. Det kommer fram at det er krevende tiltak som skal gjøres, og at rivingen av det noen kalte for Berlimmuren i Oslo, langs Ring 3, likevel ikke er gjort i en fei.

I avregningen for 2006 for innsatsstyrt finansiering i sykehusene er det utbetalt 88 mill. kr for mye. En av konsekvensene av dette er at behandlingstilbud på Sørlandet sykehus helseforetak er foreslått nedlagt, fordi driften har vært basert på disse utbetalingene. I styremøtet i Sørlandet sykehus i dag behandles et forslag om nedleggelse av Mandal sykehus, en nedleggelse som umulig kan være i tråd med Soria Moria-erklæringen. Det er dramatisk når feilkoding av behandling etter hva jeg kan se, har innvirkning på hvilke sykehus som skal drives.

Meldinger både fra Legeforeningen og fra Sosial- og helsedirektoratet påpeker at økonomi styrer både prioritering og kvalitet i sykehusene helt ned på avdelingsnivå. Kristelig Folkeparti har i forbindelse med budsjettbehandlingen fremmet forslag om at Regjeringen må endre finansieringen av sykehusene for nettopp å unngå at økonomistyringen kommer foran pasientbehovene.

Når meldinger om kutt og nedskjæringer i sykehusene kommer på løpende bånd i disse dager, er det også viktig å fokusere på noen av årsakene, nemlig hvordan aktivitetsveksten og lønnsutviklingen i sykehusene har vært de siste årene. Lønnsutgifter i sykehusene utgjør en betydelig andel av utgiftene. Samtidig kan vi lese at det årlig ansettes for mange leger i norske sykehus. Ifølge Dagens Medisin i august 2006 bryter sykehus loven ved å ansette flere leger enn det de har tillatelse til. Det ble i 2006 vist til at enkelte foretak ansatte 40–50 leger for mye, til sammen nærmere 200 leger på landsplan. Dette medfører økte utgifter. Vi vet ikke i hvilket omfang dette har skjedd i 2007. I så måte går det også an å si at det virker som om det kan være både styrings- og ledelsesproblemer knyttet til sykehussektoren over hele landet.

De private ideelle sykehusene som representanten Inge Lønning viste så grundig til, er i en kritisk fase hva gjelder økonomi og dekning av økte pensjonskostnader. Kristelig Folkeparti foreslår i dag, sammen med Fremskrittspartiet, at Regjeringen bevilger 150 mill. kr for å dekke disse sykehusenes økte pensjonsutgifter for 2007. Vi vet at flere sykehus er truet av konkurs og er dypt fortvilet over å måtte vente på avklaringer fra Regjeringen til i verste fall mai neste år.

Statsråden må sikre at den økonomiske situasjonen i sykehusene ikke rammer pasientbehandlingen. Pasienter som trenger hjelp, må få det når de trenger det, og de sykeste må få hjelp først. Jeg har lyst til å be statsråden om

nærmest å garantere for at alle disse nedskjæringene som skal gå ut over pasienttilbudet, må stoppes.

Jeg tar opp forslaget jeg viste til, og subsidiært vil Kristelig Folkeparti støtte forslaget fra Høyre og Venstre – hvis vårt forslag skulle bli nedstemt i denne sal i dag.

Presidenten: Man vet aldri.

Representanten Laila Dævøy har tatt opp det forslag hun refererte til.

Gunvald Ludvigsen (V) [16:50:07]: Eg skal knyte nokre merknader til dei auka pensjonskostnadane, spesielt til dei private og ideelle helseinstitusjonane. Det har vore mykje fokusering på problemstillingane, og fokuset har vore retta mot dei store private – altså Lovisenberg Diakonale Sykehus, Diakonhjemmet og Haraldsplass Diakonale Sykehus. Men utfordringane som er knytte til auka pensjonskostnader, gjeld mange andre også. Det gjeld mange små og mindre sjukehus, det gjeld rusverninstusjonar, rehabiliteringsklinikkar, barnevernstiltak og anna som blir drive på ideell basis. Dei minste får antakeleg relativt sett minst like store utfordringar som dei største, som vi høyrer om i media.

Derfor er det viktig at Regjeringa kjem opp med ei løysing så raskt som mogleg. Å vente til revidert nasjonalbudsjett er etter Venstres syn altfor seint. Derfor har altså Høgre og Venstre kome opp med det forslaget som Inge Lønning har teke opp og referert til, der vi ber om at Regjeringa kjem med eit forslag til løysing på utfordringane knytte til pensjonskostnadane innan 1. mars 2008.

Eit signal frå statsråden om at ein slik frist vil bli lagd til grunn, vil skape den nødvendige roa som trengst for dei private ideelle helseinstitusjonane. Eg er spent på kva statsråden vil signalisere i innlegget sitt her i dag.

Statsråd Sylvia Brustad [16:52:11]: Jeg har først lyst til å si, til den generelle situasjon i sjukehusene våre, at den framstillinga vi ofte får i media og på andre måter, er at det stort sett bare er kutt. Det er ingen tvil om at flere av våre sjukehus har utfordringer både nå og neste år. Men jeg synes også det er viktig å få fram den virkeligheten som er. Det er faktisk slik at det fra 2002 til 2008 er gitt om lag 35 milliarder kr mer til sjukehusene i Norge, vi har ansatt om lag 10 000 nye årsverk – det er omtrent som hele Ullevål sjukehus – og langt flere mennesker får behandling. Flere venter også heldigvis i kortere tid.

I stedet for at det er kutt, er det vel kanskje heller slik at veksten i en del sammenhenger ikke blir så stor som en del forventer. Det er noe annet enn kutt og nedskjæring. Det har nylig kommet signaler om at den økonomiske situasjonen ved enkelte sjukehus i Helse Sør-Øst er forverret den siste måneden. Det tar jeg på største alvor, og jeg har derfor i dag hatt et møte med ledelsen i Helse Sør-Øst. Det vil være et nytt møte på onsdag, for å få et oppfølgingsmøte om økonomien i denne regionen. Jeg har bedt om å få en egen redegjørelse om den situasjonen innen fredag i denne uka. Jeg er sjølsagt svært opptatt av å sikre alle pasienter i hele landet, men sjølsagt også pasi-

entene i denne delen av landet, og at de blir ivaretatt på en god måte.

Så synes jeg også det er viktig å understreke at vi nå er inne i en budsjettprosess ved mange av landets sjukehus. Det betyr at mange av de forslag som verserer i media om dagen, ikke er de som kommer til å bli vedtatt. Det ser vi mange ganger når de endelige budsjettvedtak blir gjort.

Jeg mener også det er grunn til å være varsom med å skremme alvorlig sjuke mennesker med at de ikke skal få behandling, eller at folk kommer til å dø. Det skal sjølsagt være slik at mennesker som er sjuke og alvorlig sjuke, skal få nødvendig behandling til riktig tid, også i denne delen av landet.

Jeg mener i likhet med representanten Lønning at alle helseforetak må lære seg å forholde seg til de rammer som Stortinget stiller til disposisjon. Det er ting som tyder på at ikke alle gjør det, ved at det f.eks. blir ansatt mange flere mennesker enn det er penger til. Det må vi ha slutt på, for skal vi få til det som representanten Lønning også påpeker, er det klart at alle må forholde seg til Stortingets vedtak. Det er grunnleggende udemokratisk å gjøre noe annet.

Så har jeg til representanten Dævøy når det gjelder Mandal, lyst til å si at jeg har gitt beskjed til mitt system, Helse Sør-Øst, at hvis den endringa som de lokalt nå har foreslått – for det er lokalt – ved Sørlandet sjukehus, fører til en vesentlig endring av pasienttilbudet, skal det sjølsagt først til Helse Sør-Øst og deretter til Helse- og omsorgsdepartementet. Igjen, her er det ikke noe som er bestemt, men det verserer mye i ulike debatter om dagen. Jeg tar sjølsagt på største alvor at det er utfordringer mange steder i landet, men jeg mener også det er grunn til ikke å male det bildet så svart som en av og til kan få inntrykk av når en leser en del medieoppslag.

Så til en annen viktig diskusjon, og det gjelder pensjonskostnader ved de private ideelle sjukehusene. Jeg tar det, som jeg har sagt tidligere, på største alvor. Vi jobber på høytrykk med å finne en eller annen løsning på dette. Det er også slik at de pensjonskostnadene isolert sett ikke har noen likviditetsmessig effekt, men det er jo ingen tvil om at det vil føre til underskudd i regnskapene både i 2007 og 2008, dersom man ikke finner en løsning på det. Mye av egenkapitalen vil, som flere talere har sagt, være tapt, og de vil miste kredittverdighet. Men jeg har ikke noe annet svar i dag enn det jeg har sagt de siste dagene vi har diskutert dette. Vi jobber seriøst og ordentlig med det og har nær dialog med dem dette gjelder. Vi skal komme tilbake til Stortinget så snart vi har et forslag til hvordan det skal løses, og det vil være seinest, som jeg har sagt, i revidert nasjonalbudsjett.

Når det gjelder vaksine mot sesonginfluensa og Fremskrittspartiets forslag, er jo 2,5 mill. kr svært lite hvis formålet er å vaksinere alle som er i risikogruppen, hvis en virkelig mente noe med det. Vi snakker altså om en risikogruppe på om lag 900 000. Med Fremskrittspartiets forslag vil det være rundt regnet 62 000 doser. Det er ganske langt fra det som er risikogruppen. Jeg mener ærlig talt at kommunene har mulighet til å betale 40 kr for hver vaksine. Det er godt forebyggende helsearbeid, og på den må-

ten kan de også spare mye når det gjelder folk som er nødt til å være hjemme og hjelpe folk som ligger med lungebetennelse eller andre ting.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [16:57:41]: Statsråden sier i sitt innlegg at helseforetakene må forholde seg til de rammene som Stortinget vedtar. Men det er også slik at i et slikt vedtak er det også noen ukjente faktorer. Symmeldingsnivået er ett av dem. Når vi vet at man legger opp til en effektivisering og omstrukturering innen Helse-Norge som er meget stor, og vi vet at det er stor sannsynlighet for at man vil få et nivå som er høyere enn i dag, og som vil ramme både de ansatte og ikke minst pasientene, kan statsråden garantere for at sykmeldingsnivået i 2008 ikke overskrider det vi har hatt i 2006 og 2007?

Statsråd Sylvia Brustad [16:58:36]: Det kan jeg sjølsagt ikke. Det jeg kan garantere, er at Regjeringa er veldig opptatt av å få et lavere sjukefravær ved norske sjukehus. Jeg tror det er fullt mulig å få det til også, ikke minst ved å spille på lag med de ansatte. I de omstillingsprosesser som nødvendigvis er nødt til å foregå i sjukehus mer eller mindre hele tida – bl.a. på grunnlag av teknologisk utvikling – må man ha bedre prosesser og i større grad spille på lag med de ansatte, enn det som av og til er tilfellet i dag. Jeg mener også at det av og til er ganske enkle grep som skal til for å få sjukefraværet ned.

Så mener jeg at når våre sjukehus nå har om lag 84 milliarder kr til disposisjon neste år, både drives det og er det fullt mulig å drive et godt helsevesen i Norge der alle mennesker i hele landet er sikret å få gode tilbud av god kvalitet når de trenger det. Men det er en del omstillinger som må til, bl.a. fordi vi må få til en enda bedre arbeidsdeling.

Svaret på denne utfordringa er ikke bare å gi mer penger – det er også det, men ikke bare det – det er også den måten vi driver sjukehusene på.

Laila Dāvøy (KrF) [16:59:55]: Statsråden viser til en økning i økonomien til helseforetakene, og det er jo helt riktig at de har fått mye midler de senere årene. Samtidig påpeker hun at det kanskje kan være lavere vekst enn forventet som gjør at man krisemaksimerer. Det er nok ikke det i alle tilfeller. Et forslag som foreligger om å kutte 450 psykiatrisenger i Oslo-området, er jo ganske dramatisk. Vi har allerede i dag mangel på tiltak, bl.a. for de alvorlig langtidssyke psykiatrispasientene.

Men så til spørsmålet – det første var bare en kommentar. Stortinget har jo også i år bevilget mer penger til pasientbehandling i 2008. Det har vært spesifisert fra statsråden at det har vært viktig, og det har hun lagt inn i budsjettforslaget. Spørsmålet mitt er: Hvorfor kan ikke statsråden da kreve av helseforetakene, i den situasjonen vi er i nå, at de ikke får kutte i pasientbehandlingen, fordi man her har fått friske midler, istedenfor å be om en redegjørelse?

Statsråd Sylvia Brustad [17:01:04]: Når det gjelder psykiatrisenger i Oslo, er dette et innspill som kommer i starten på sammenslåinga, hovedstadsprosessen, og det er bare ett av veldig mange innspill som vil komme de nærmeste åra, hvor Helse Sør-Øst har varslet at de nå vil ha en inkluderende prosess og konkludere neste år.

Jeg er veldig opptatt av at mennesker med psykiske lidelser skal få et enda bedre tilbud enn det de har i dag. Ting kan sikkert organiseres på andre måter, men jeg vil i hvert fall ikke i dag gå ut og slå ned eller slå opp den ene eller den andre saken. Nå må de som er satt til å gjøre jobben i første omgang, gjøre den.

Når det så gjelder situasjonen i Helse Sør-Øst spesielt, der det nå har dukket opp en økonomisk forverring, har jeg bedt om en redegjørelse, for jeg ser alvorlig på dette. Derfor vil jeg ikke gå inn og kommentere enkelte forslag som nå svever i lufta, før vedtak. Men det er lagt opp til økt behandling generelt, at vi skal behandle flere mennesker neste år. Men i en del helseforetak er det f.eks. en utfordring at noen ansetter folk, og andre har ansvaret for budsjettene. Dette må henge i hop. Det er den type styringsgrep vi er nødt til å få på plass.

Inge Lønning (H) [17:02:28]: Jeg hørte ekstra godt etter da statsråden talte om de private ideelle sykehusenes økonomiske situasjon, for å høre om hun muligens kunne være på glid i riktig retning når det gjelder tidsfristen.

Det kom imidlertid ikke noe annet enn den formulering statsråden har brukt tidligere også: senest i revidert nasjonalbudsjett. Derfor vil jeg spørre statsråden om hun har forståelse for at de som sitter med ansvaret for disse sykehusene, har betydelige problemer med å leve med usikkerheten i praksis gjennom hele første halvår. Stortinget vedtar jo revidert nasjonalbudsjett først i midten av juni, så i praksis går det da et halvt år av 2008 uten at man vet hvorledes regnskapet for 2007 skal se ut, og uten at man vet hvorledes utfallet av budsjettåret 2008 kommer til å bli. Har statsråden forståelse for at dette er en meget lite tilfredsstillende situasjon?

Statsråd Sylvia Brustad [17:03:34]: Jeg har stor forståelse for at de private ideelle sjukehusene med tanke på pensjonskostnadene er inne i en krevende situasjon. Jeg vil igjen understreke at de gjør god pasientbehandling for oss. Mange mennesker er avhengige av det tilbudet som de kan gi.

Jeg tror representanten Lønning skal være varsom med å tolke hvor jeg er på glid eller ikke er på glid. Jeg vil igjen understreke at når vi sier «seinest», betyr ikke det at det må komme i revidert nasjonalbudsjett. Det kan også bety at det kan komme tidligere. Jeg er fullt oppmerksom på at dette er en alvorlig, krevende situasjon. Vi jobber under høytrykk med det, og vi skal komme tilbake så snart vi har et forslag til løsning på saken.

Gunvald Ludvigsen (V) [17:04:29]: Statsråden sa i innlegget sitt at ho hadde eit møte i dag om den forverra økonomiske situasjonen i Helse Sør-Øst, og at det skal vere nye møte allereie onsdag. Så her er det tydelegvis al-

vor for denne helsegiganten. Det er jo nemnt at strukturelle grep skal løyse økonomistyringa i Helse-Noreg. Det å slå saman Helse Sør og Helse Øst til «Helse Størst» var jo eit slikt strukturelt grep.

Spørsmålet er: Er statsråden av den oppfatninga at det å lage slike store gigantar er eit vellykka grep? Eller gjer det berre vondt verre?

Statsråd Sylvia Brustad [17:05:19]: Jeg føler meg helt sikker på at vedtaket om å slå sammen de to helseregionene er riktig, fordi vi trenger å frigjøre mer ressurser, både menneskelig og økonomisk – til at en ikke driver dobbelt med ting, til at en ikke går i bakvakter i stedet for å operere og behandle folk. Vi trenger også å få flere spesialister rundt i landet. Så jeg er helt trygg på den beslutningen.

Når det så gjelder de nye opplysningene om den økonomiske situasjonen i denne regionen, som ser ut til å være forverret, er det noe jeg tar på største alvor. Det er derfor vi har hatt møte i dag, skal ha nytt møte på onsdag og skal få en redegjørelse på fredag. En av de tingene jeg tror vi ser – ikke spesielt i denne regionen, men generelt – er at det er for mye av det at noen ansetter og andre har ansvaret for budsjettet. Det må være slik at de som ansetter folk, også har ansvaret for budsjettet. Det går ikke an å ansette mange flere mennesker enn det man har penger til. Vi har sett det i en annen helseregion for kort tid tilbake, og jeg kommer til å stramme grepet på ulikt vis i tida framover.

Vigdis Giltun (FrP) [17:06:40]: Jeg vil ta tak i dette med influensavaksine, for som vi hørte fra saksordføreren og også fra statsråden, virket det som om det ikke er så veldig viktig at de som var i risikogruppen, fikk denne vaksinen, og at dette skal vurderes igjen om et par–tre år.

Nå er det slik at kommunene har fått mye strammere økonomi, og de fleste mener nå at det er en nedgang i inntektene. Da blir det jo litt spesielt å høre at statsråden forventer at kommunene skal kunne ta denne utgiften. Det kan bli vanskelig for mange kommuner, og det vil også bli ganske tilfeldig hvem som får vaksinen. Resultatet for dem som ikke tar vaksinen, og som er i risikogruppen, kan bli ganske dramatisk. Dette kan bety langvarig alvorlig sykdom og også medføre død for mange. Vi får flere og flere av de eldste eldre, og vi vet at det er veldig mange som har KOLS. Hvordan har statsråden tenkt å sikre at kommunene tar dette sørge for-ansvaret? Eller vil hun vente i tre–fire år og se resultatet, hva dette vil medføre for mange?

Statsråd Sylvia Brustad [17:07:48]: Jeg mener jo at influensavaksinen er veldig viktig. En av grunnene til at vi la inn de pengene som skulle stimulere kommunene til å kjøpe inn mer vaksiner for å øke andelen av dem som tar den, er nettopp det forebyggende, ikke minst for eldre mennesker. Så er det riktig at det har gått noe ned nå dette året, ser det ut til. Når jeg sa det jeg sa i stad, var det fordi jeg mener at om kommunene må betale 40 kr for en dose med vaksiner, vil de kunne tjene inn det mange ganger, og

veldig fort, ved at en hindrer at folk blir sjuke og en da er nødt til å kjøre på med mer hjemmesjukespleie og mer hjemmehjelp til folk. Jeg vil sjølsagt på vegne av Regjeringa følge denne utviklinga veldig nøye. Vi har et mål, som vi også har sluttet oss til gjennom Verdens helseorganisasjon, om at vi skal ha en høyere dekning av dette. Men jeg mener at hvis Fremskrittspartiet var opptatt av at mange flere i denne målgruppa skulle få dette, måtte en ha lagt på mye mer enn 2,5 mill. kr.

Presidenten: Replikorkordskiftet er omme.

Rolf Terje Klungland (A) [17:09:10]: Det var et tidligere innlegg fra representanten Laila Dāvøy som fikk meg til å ta ordet nå på slutten. Jeg skal bare komme med, for protokollens del, hvordan helsetilbudet i Vest-Agder er og har vært.

Representanten Laila Dāvøy satt selv i en regjering som la ned Farsund sykehus i forrige periode. Samtidig la de altså Mandal sykehus inn som en avdeling i Sørlandet sykehus. Det gjorde de samtidig med det de gjorde med Farsund Sykehus, slik at statsråden skulle slippe å komme til Stortinget med saken da lokalsykehuset i Farsund ble lagt ned. Jeg synes bare det er viktig å få med seg at man skal være forsiktig med å bruke for store ord, når en nå har en regjering som faktisk for første gang siden sykehusreformen legger inn en vekst i økonomien, og vi har en regjering som satser på offentlig sektor, når representanten da har sittet i en regjering som faktisk har lagt ned lokalsykehus, og som har gjort lokalsykehus om til avdelinger i enkelte sykehus.

Så er det det å bemerke at styret i Sørlandet sykehus i dag har bestemt at de ikke skal legge ned Mandal sykehus. Det er vi i Vest-Agder selvfølgelig veldig glad for. De hadde altså mulighet til det på grunn av den forrige regjeringens politikk, der Laila Dāvøy var statsråd.

Laila Dāvøy (KrF) [17:11:16]: Vi har en enorm sektor, og endring har det vært før, og endring kommer det til å bli, også når det gjelder oppgavefordeling. Men det må jo ikke være slik som representanten Klungland tilsynelatende sier, at man helst ikke skal gjøre noen ting, verken i foregående eller i nåværende regjering. Det er i denne regjeringen at man har et helt klart mål om at man ikke skal legge ned lokalsykehus. Det var i den relasjonen at jeg også tok opp Mandal sykehus' situasjon.

Så er det veldig gledelig at det er gjort et vedtak om at dette sykehuset skal opprettholdes. Det er jeg veldig glad for.

Så en kommentar til noe av det som statsråden sa i sitt innlegg, og som jeg forundrer meg litt over, nemlig at noen ansetter, mens andre har ansvar for budsjettet. Det er i alle fall ganske oppsiktsvekkende og dramatisk – jeg er enig med statsråden i det – hvis det er slik at man har så tette skott mellom dem som ansetter, og dem som har ansvar for budsjettet. Det er helt nytt for meg. Jeg vil jo tro at det er slik på sykehus som i de fleste andre bedrifter – jeg har tross alt jobbet på sykehus og i helseinstitusjoner – at man ansetter noen når noen slutter eller går ut av vi-

kariat. Men hvis det er slik at man har blankofullmakt rundt på avdelinger eller blant en del direktører til bare å ansette folk i hytt og pine, som vi sier i Bergen – det var nesten det statsråden sa – så forundrer det meg stort. Jeg kunne godt ha tenkt meg, hvis det var mulig, at statsråden sa noe mer om dette. Jeg finner det meget alarmerende hvis det er det som skjer.

G u n n O l s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [17:13:22]: Når representanten Klungland prater om at det er viktig, og at han ønsker å få protokollført hvor fantastisk flink denne regjeringen har vært på området, burde man få med seg at man altså opererer med sommerstengte fødeavdelinger i distriktene, man legger ned eller har sommerstengte rehabiliteringsavdelinger, og man flytter akutt- og helgemottak for ortopedi fra Kirkenes til Hammerfest, slik at befolkningen der får 70 mil å dra, eller like langt som det er fra litt sør for Drammen til Snåsa. Det står denne regjeringen for. Det er klart at det er mange som er misfornøyd med det. I Finnmark er det etablert et nytt parti som heter Helse- og omsorgspartiet. De som har etablert dette partiet, Klungland, er representanter fra ditt eget parti, Arbeiderpartiet, som er misfornøyd med den politikken dagens regjering fører. Det er også slik for oss andre, som er i stand til å se, at vi klarer å se at det går fakkeltog i Kirkenes, det går fakkeltog i Larvik, det går fakkeltog over det ganske land som ønsker å kjempe for å bevare lokalskykehusene.

Det jeg nå har sagt, skjedde altså ikke under Bondevik I eller Bondevik II, men det skjedde under Stoltenberg II.

Statsråd Sylvia Brustad [17:15:26]: Jeg synes å huske at det har gått noen fakkeltog tidligere også, før denne regjeringa overtok, men vi skal ikke ha noen konkurranse om det.

Engasjement er bra. Men jeg slutter ikke å undre meg over at Fremskrittspartiet er den fremste talsmann for ikke å endre på noen ting i vårt sjukehusvesen. Jeg tror det folk og pasienter er mest opptatt av, er å få gode tilbud av god kvalitet. La meg igjen nevne det eksemplet som jeg mener er meget alvorlig, og det er at en opererer tykktarmskreft ved 55 sjukehus i Norge. Slik kan vi ikke ha det. Og jeg kan nevne liknende eksempler på andre områder. Vi er nødt til å gjøre endringer av hensyn til kvaliteten for pasientene.

Så til representanten Dāvøy. Jeg må ikke tolkes dit hen at det er et generelt bilde at det er en blankofullmakt for noen til å ansette og noen har ansvar for budsjettet. Men vi har f.eks. sett at det i Helse Nord, som Stortinget er orientert om, for ikke lenge siden ble ansatt mange flere enn det var dekning for. Vi ser noe av det samme nå i Helse Sør-Øst. Det er klart at da er det grunn til å stramme grepet ytterligere, for det må være slik at de som ansetter, også har ansvar for økonomien. Så dette er bare ett eksempel på hvilke utfordringer vi står overfor, og hva vi jobber med akkurat nå.

E i r i n F a l d e t hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 14.

(Votering, se side 1539)

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da skal Stortinget gå til votering i sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt:

St.meld. nr. 32 (2006-2007) – om dei fiskeriatvalene Noreg har inngått med andre land for 2007 og fisket etter avtalene i 2005 og 2006 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget gjev samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 143/2007 av 26. oktober 2007 om innlemming i EØS-avtala av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 717/2007 om internasjonal gjesting i offentlege mobiltelefonnett i Fellesskapet osv.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Arne Sortevik satt fram tre forslag på vegne av Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomføre ytterligere kvalitetssikring av trafikkgrunnlaget for Hardangerbrua.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen forskottere 20 mill. kroner til prosjektering, grunnundersøkelser med mer for å bygge endeparsellene Nidelv bru-Grillstad i Trondheim kommune og Værnes-Kvithamar i Stjørdal kommune, og innarbeide dette i sluttsalderingen av statsbudsjettet for 2007.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomføre ny ekstern kvalitetssikring av kostnader og inntekter for Bybane-prosjektet i Bergen. Stortinget ber Regjeringen samtidig sørge for samordning av prosjektet med utvikling av nærtrafikk med jernbane i Bergensregionen. Stortinget ber om at ny sak om Bybanen i Bergen deretter legges frem for Stortinget.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 81 mot 23
stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 17.25.04)

Komiteen hadde innstilt:

I
I statsbudsjettet for 2007 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r			
1300		Samferdselsdepartementet	
	70	Tilskot til internasjonale organisasjoner, b l i r r e d u s e r t med ..... frå kr 18 400 000 til kr 16 400 000	2 000 000
1313		Luftfartstilsynet	
	1	Driftsutgifter, b l i r a u k a med ..... frå kr 140 950 000 til kr 145 950 000	5 000 000
1314		Statens havarikommisjon for transport	
	1	Driftsutgifter, b l i r r e d u s e r t med ..... frå kr 37 600 000 til kr 33 600 000	4 000 000
1320		Statens vegvesen	
	23	Trafikktilsyn, drift og vedlikehold m.m., <i>kan overføres, kan nyttast under post 29, post 30, post 31 og post 72</i> , b l i r a u k a med ..... frå kr 6 825 400 000 til kr 6 864 400 000	39 000 000
1350		Jernbaneverket	
	30	Investeringar i lina, <i>kan overføres, kan nyttast under post 23</i> , b l i r a u k a med ..... frå kr 2 234 600 000 til kr 2 241 600 000	7 000 000
1354		Statens jernbanetilsyn	
	1	Driftsutgifter, b l i r r e d u s e r t med ..... frå kr 35 087 000 til kr 31 587 000	3 500 000
I n n t e k t e r			
4313		Luftfartstilsynet	
	1	Gebyrinntekter, b l i r a u k a med ..... frå kr 97 100 000 til kr 102 100 000	5 000 000
4380		Post- og teletilsynet	
	1	Diverse avgifter og gebyr, b l i r a u k a med ..... frå kr 179 400 000 til kr 181 036 000	1 636 000
5623		Aksjer i Baneservice AS	
	80	Renter, b l i r a u k a med ..... frå kr 1 400 000 til kr 2 900 000	1 500 000

II

Stortinget samtykkjer i at:

1. stikkordet «kan overføres» blir tilføydd løyvinga under kap. 1310 Flytransport, post 70 Kjøp av innlandske flyruter, kan nyttast under kap. 1311 post 71.
2. stikkordet «kan overføres» blir tilføydd løyvinga under kap. 1330 Særskilde transporttiltak, post 60 Særskilt tilskot til kollektivtransport.
3. stikkordet «kan overføres» blir tilføydd løyvinga under kap. 1351 Persontransport med tog, post 70 Kjøp av persontransport med tog.

4. stikkordet «kan overføres» blir tilføydd løyvinga under kap. 1380 Post- og teletilsynet, post 70 Tilskot til teletryggleik og -vernebuving.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2007 blir det løyvd under følgjande kapittel:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
456		Nødnett – felles radiosamband for nødetatene	
	1	Driftsutgifter, n e d s e t t e s med ..... fra kr 96 774 000 til kr 50 447 000	46 327 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , n e d s e t t e s med ..... fra kr 7 881 000 til kr 0	7 881 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten har Carl I. Hagen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at Entra Eiendom AS gjennomfører tinglysning av sine eiendoms-kjøp innen rimelig tid.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.25.56)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 3:2 (2006-2007) – om Riksrevisjonens undersøkelse av Entra Eiendom AS – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Presidenten foreslår at tilleggsinnstillingen, Innst. S. nr. 100 for 2007-2008, også vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 3:10 (2006-2007) – Riksrevisjonens undersøkelse av skatteoppkrevernes innkreving og stedlige arbeidsgiverkontroll – oppfølging av Dokument nr. 3:12 (1999-2000) og Dokument nr. 3:5 (2001- 2002) – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

– forslagene nr. 1 og 2, fra Jørund Rytman på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre

– forslagene nr. 3 og 4, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre

Forslag nr. 4, fra Kristelig Folkeparti og Venstre, er under debatten omgjort til et oversendelsesforslag. Forslaget lyder da i endret form:

«Det henstilles til Regjeringen å vurdere mulighetene for å gi kommunene anledning til å sette en høyere sats for kommunal eiendomsskatt på de aller dyreste boligene og fritidseiendommene.»

Presidenten foreslår at dette forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Det voterer så over forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en endring av § 3 i lov av 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane, slik at eiendomsskatt kun kan pålegges bolig som ligger i bymessige strøk, slik det var før skatteåret 2007.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om at det innføres et maksimalt «tak» på ligningsverdien ved beregning av eiendomsskatt som innebærer at grunnlaget for eiendomsskatten, som oftest taksten, ikke kan settes høyere enn 30 prosent av markedsverdien.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 68 mot 36 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.27.36)

Presidenten: Forslag nr. 3, fra Kristelig Folkeparti og Venstre, lyder:

«Dokument nr. 8:77 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Peter Skovholt Gitmark, Gunnar Gundersen, Kari Lise Holmberg, Børge Brende, Trond Helleland og Svein Flåtten om å avvike den såkalte hytteskatten og begrense nivået på eiendomsskatten – vedlegges protokollen.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Presidenten antar at Høyre og Fremskrittspartiet støtter forslaget.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:77 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Peter Skovholt Gitmark, Gunnar Gundersen, Kari Lise Holmberg, Børge Brende, Trond Helleland og Svein Flåtten om å avvikle den såkalte hytteskatten og begrense nivået på eendomsskatten – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 56 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.28.48)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Peter Skovholt Gitmark på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 2, fra Peter Skovholt Gitmark på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 3, fra Jørund Rytman, på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteses først over forslaget fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede konsekvensene av å la kommunale virksomheter omfattes av det ordinære merverdiavgiftsregelverket, inkludert eventuelle merkostnader for kommunal sektor.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.29.33)

Presidenten: Det voteses over forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i Revidert nasjonalbudsjett 2008 med vurderinger og forslag til en ordning som nøytraliserer merverdiavgiftsbelastningen for helseforetakene og statsforvaltningen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 55 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.29.58)

Presidenten: Forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre lyder:

«Dokument nr. 8:84 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Åge Starheim, Ib Thomsen og Jørund Rytman om å utrede konsekvensene av å la kommunale virksomheter omfattes av det ordinære merverdiavgiftsregelverket – vedlegges protokollen.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Presidenten antar at Fremskrittspartiet støtter forslaget.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:84 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Åge Starheim, Ib Thomsen og Jørund Rytman om å utrede konsekvensene av å la kommunale virksomheter omfattes av det ordinære merverdiavgiftsregelverket – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 56 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.31.07)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten har Gjermund Hagesæter satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

- «1. Stortinget ber Regjeringen utvide ordningen med skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner til også å omfatte lokale frivillige organisasjoner under visse betingelser.
2. Stortinget ber Regjeringen øke den årlige grensen for maksimalt fradrag fra 12 000 kroner i dag til 15 000 kroner fra og med skatteåret 2007.
3. Stortinget ber Regjeringen om at betaling av årlig kontingent til frivillige organisasjoner også bør omfattes av ordningen med skattefradrag.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:89 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Erna Solberg og Olemic Thommessen om å øke fradragbeløpet og utvide ordningen med skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner, til også å omfatte gaver inkludert kontingent i lokale, frivillige organisasjoner – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig

Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 56 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.32.09)

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Under debatten har Svein Flåtten satt fram et forslag, forslag nr. 2, på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Dok.nr. 8:90 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Børge Brende og Svein Flåtten om å utelate utmarksverdier av elgjakt fra formuesberegningen innenfor områder med etablert ulvrevir og høy rovviltbelastning – vedlegges protokollen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Etter denne voteringen bortfaller innstillingens forslag til vedtak.

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Under debatten har Gjermund Hagesæter satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag for å innordne statlige fordringshavere i det ordinære gebyrsystemet ved forsinket betaling.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dok. nr. 8:95 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Ulf Erik Knudsen, Bård Hoksrud og Gjermund Hagesæter om å fjerne forskjellen mellom private og offentlige kreditorer når det gjelder gebyr for forsinket betaling – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 81 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.33.54)

Votering i sak nr. 12

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

– forslag nr. 1, fra Svein Flåtten på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

– forslag nr. 2, fra Jon Jæger Gåsvatn på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteses først over forslaget fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag for Stortinget med sikte på å innføre en ordning med skattestimulans/skattefradrag for norske bedrifter som gjennomfører videre- og etterutdanningstiltak som gir formalkompetanse til sine ansatte.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.34.33)

Presidenten: Forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre lyder:

«Dokument nr. 8:108 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Gjermund Hagesæter, Kåre Fostervold, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om å innføre en ordning med skattestimulans/skattefradrag for bedrifter som gjennomfører etter- og videreutdanningstiltak som gir formalkompetanse til ansatte – vedlegges protokollen.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen. Fremskrittspartiet støtter forslaget.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:108 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Gjermund Hagesæter, Kåre Fostervold, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om å innføre en ordning med skattestimulans/skattefradrag for bedrifter som gjennomfører etter- og videreutdanningstiltak som gir formalkompetanse til ansatte – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 55 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.35.43)

Votering i sak nr. 13

Presidenten: Under debatten har Peter Skovholt Gitmark satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Dokument nr. 8:13 (2007-2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, May-Helen Molvær Grimstad, Dagfinn Høybråten og Ingebrigt S. Sørfonn om å øke sparebankenes adgang til å disponere overskudd til gaver til allmennyttige formål – vedlegges protokollen.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innsillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:13 (2007-2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, May-Helen Molvær Grimstad, Dagfinn Høybråten og Ingebrigt S. Sørfohn om å øke sparebankenes adgang til å disponere overskudd til gaver til allmennyttige formål – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig

Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 55 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.36.34)

Votering i sak nr. 14

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Vigdis Giltun på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Vigdis Giltun på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Inge Lønning på vegne av Høyre og Venstre

Det voteses først over forslaget fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2007 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
710		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 284 000 000 til kr 286 500 000	2 500 000
732		Regionale helseforetak	
	72	Tilskudd til Helse Sør RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 10 381 201 000 til kr 10 940 601 000	559 400 000
	73	Tilskudd til Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 9 800 849 000 til kr 9 987 849 000	187 000 000
	74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 7 293 805 000 til kr 7 429 205 000	135 400 000
	75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 6 349 885 000 til kr 6 467 985 000»	118 100 000

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.37.17)

Presidenten: Det voteses så over forslaget fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2007 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
732		Regionale helseforetak	
	70	Tilskudd til helseforetakene, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 71, 72, 73, 74 og 75</i> , forhøyes med ..... fra kr 3 338 021 000 til kr 3 488 021 000»	150 000 000

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 75 mot 29 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.37.38)

Presidenten: Det voteses så over forslaget fra Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget innen 1. mars 2008 med forslag til løsning på utfordringene knyttet til pensjonsutgiftene, herunder pensjonsutgiftene for 2007, for de private, ideelle sykehusene.»

Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Venstre ble med 55 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.38.18)

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2007 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r			
702		Helse- og sosialberedskap	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70,</i> n e d s e t t e s med	300 000
		fra kr 36 130 000 til kr 35 830 000	
703		Internasjonalt samarbeid	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, n e d s e t t e s med</i>	9 800 000
		fra kr 28 817 000 til kr 19 017 000	
719		Folkehelse	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 79, n e d s e t t e s med</i> fra kr 60 982 000 til kr 60 432 000	550 000
	74	Skolefrukt, <i>kan overføres, n e d s e t t e s med</i>	2 000 000
		fra kr 22 621 000 til kr 20 621 000	
	79	Andre tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21, f o r h ø y e s med</i>	2 000 000
		fra kr 17 270 000 til kr 19 270 000	
720		Sosial- og helsedirektoratet	
	1	Driftsutgifter, f o r h ø y e s med	2 900 000
		fra kr 358 611 000 til kr 361 511 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, n e d s e t t e s med	2 485 000
		fra kr 44 795 000 til kr 42 310 000	
722		Norsk pasientskadeerstatning	
	1	Driftsutgifter, f o r h ø y e s med	1 500 000
		fra kr 76 754 000 til kr 78 254 000	
	70	Dekning av advokatutgifter, n e d s e t t e s med	4 500 000
		fra kr 25 748 000 til kr 21 248 000	
723		Pasientskadenemnda	
	1	Driftsutgifter, f o r h ø y e s med	2 000 000
		fra kr 24 208 000 til kr 26 208 000	
724		Helsepersonell og tilskudd til personelltiltak	
	1	Driftsutgifter, f o r h ø y e s med	700 000
		fra kr 25 654 000 til kr 26 354 000	
	21	Forsøk og utvikling i primærhelsetjenesten, <i>kan nyttes under post 70,</i> n e d s e t t e s med	800 000
		fra kr 21 158 000 til kr 20 358 000	
	61	Tilskudd til turnustjenesten, n e d s e t t e s med	2 000 000
		fra kr 148 135 000 til kr 146 135 000	
	70	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21, f o r h ø y e s med</i>	2 000 000
		fra kr 38 868 000 til kr 40 868 000	
725		Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten	
	1	Driftsutgifter, f o r h ø y e s med	13 850 000
		fra kr 67 059 000 til kr 80 909 000	
726		Habilitering, rehabilitering og tiltak for rusmiddelavhengige	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21, n e d s e t t e s med</i>	1 170 000
		fra kr 49 850 000 til kr 48 680 000	
727		Tannhelsetjenesten	
	21	Forsøk og utvikling i tannhelsetjenesten, <i>kan nyttes under post 70,</i> n e d s e t t e s med	335 000
		fra kr 9 204 000 til kr 8 869 000	
728		Forsøk og utvikling mv.	
	21	Spesielle driftsutgifter, n e d s e t t e s med	3 220 000
		fra kr 48 005 000 til kr 44 785 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
732		Regionale helseforetak	
	76	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning</i> , n e d s e t t e s med..... fra kr 14 708 954 000 til kr 14 680 054 000	28 900 000
	77	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv., <i>overslagsbevilgning</i> , f o r h ø y e s med	189 000 000
		fra kr 3 102 606 000 til kr 3 291 606 000	
	90	Lån til investeringsformål i helseforetak, n e d s e t t e s med	800 000 000
		fra kr 3 500 000 000 til kr 2 700 000 000	
	91	Opptreksrenter, <i>overslagsbevilgning</i> , f o r h ø y e s med	8 000 000
		fra kr 200 000 000 til kr 208 000 000	
742		Kontrollkomisjonene og andre utgifter under psykisk helsevern	
	70	Tilskudd, f o r h ø y e s med	1 700 000
		fra kr 1 887 000 til kr 3 587 000	
743		Statlige stimulerings tiltak for psykisk helse	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , n e d s e t t e s med	1 000 000
		fra kr 26 389 000 til kr 25 389 000	
751		Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter, n e d s e t t e s med	400 000
		fra kr 9 867 000 til kr 9 467 000	
	70	Tilskudd, n e d s e t t e s med	1 500 000
		fra kr 52 610 000 til kr 51 110 000	
760		Utredningsvirksomhet m.m.	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i> , n e d s e t t e s med	1 000 000
		fra kr 3 737 000 til kr 2 737 000	
761		Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i> , f o r h ø y e s med	1 320 000
		fra kr 78 849 000 til kr 80 169 000	
	64	Ressurskrevende brukere, <i>overslagsbevilgning</i> , f o r h ø y e s med	185 140 000
		fra kr 1 832 663 000 til kr 2 017 803 000	
	76	Tilskudd til opphold i institusjon for eldre med særskilte behov, n e d s e t t e s med	160 000
		fra kr 6 867 000 til kr 6 707 000	
2711		Spesialisthelsetjenester mv.	
	70	Refusjon spesialisthjelp, n e d s e t t e s med	15 000 000
		fra kr 1 060 000 000 til kr 1 045 000 000	
	71	Refusjon psykologhjelp, n e d s e t t e s med	2 000 000
		fra kr 160 000 000 til kr 158 000 000	
	72	Refusjon tannlegehjelp, f o r h ø y e s med	25 000 000
		fra kr 810 000 000 til kr 835 000 000	
	76	Private laboratorier og røntgeninstitut, f o r h ø y e s med	25 000 000
		fra kr 465 000 000 til kr 490 000 000	
2751		Legemidler mv.	
	70	Legemidler, n e d s e t t e s med	58 000 000
		fra kr 7 318 000 000 til kr 7 260 000 000	
2752		Refusjon av egenbetaling	
	70	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 1, n e d s e t t e s med	121 000 000
		fra kr 3 401 000 000 til kr 3 280 000 000	
	71	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 2, f o r h ø y e s med	45 000 000
		fra kr 125 000 000 til kr 170 000 000	
2755		Helsetjeneste i kommunene mv.	
	62	Tilskudd til fastlønsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i> , n e d s e t t e s med	10 000 000
		fra kr 220 000 000 til kr 210 000 000	
	70	Refusjon allmennlegehjelp, f o r h ø y e s med	84 000 000
		fra kr 2 461 000 000 til kr 2 545 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Refusjon fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62, f o r h ø y e s med</i>	34 000 000
		fra kr 1 416 000 000 til kr 1 450 000 000	
	73	Kiropraktorbehandling, <i>n e d s e t t e s med</i>	11 000 000
		fra kr 93 000 000 til kr 82 000 000	
2790		Andre helsetiltak	
	70	Bidrag, lokalt, <i>f o r h ø y e s med</i>	15 400 000
		fra kr 614 600 000 til kr 630 000 000	
I n n t e k t e r			
3732		Regionale helseforetak	
	80	Renter på investeringslån, <i>f o r h ø y e s med</i>	40 000 000
		fra kr 240 000 000 til kr 280 000 000	
	90	Avdrag på investeringslån, <i>f o r h ø y e s med</i>	45 000 000
		fra kr 325 000 000 til kr 370 000 000	

II

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet kan ettergi fordringer på i alt 19 331 037 kroner til Stiftelsen Furustrand aldershjem, Landsbystiftelsen Vidaråsen, Pinsevennes evangeliesenter, Solliakollektivet, Renåvangen, Fossumkollektivet, Tyrilikollektivet, Sauherad samtun, Storbuankollektivet, Solborg familiehjem/treningscenter og Kimerudstiftelsen.

III

Tilføyelse av stikkord

Stortinget samtykker i at stikkordet «kan overføres» tilføyes bevilgningen under kap. 727 Tannhelsetjenesten, post 70 Tilskudd, i statsbudsjettet for 2007.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

S a k n r . 1 5

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 17.39.